

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

BİLDİRİ KİTABI

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

KOMİTELER

Kongre Eş Başkanları

Prof.Dr. Serap Çifçili

Prof.Dr. Pemra Cöbek Ünalın

TAHAD Yönetim Kurulu

Prof.Dr. Okay Başak

Prof.Dr. Nafiz Bozdemir

Prof.Dr. Vildan Mevsim

Prof.Dr. Serap Çifçili

Prof.Dr. Erkan Melih Şahin

Prof.Dr. Bektaş Murat Yalçın

Prof.Dr. Altuğ Kut

Prof.Dr. Cahit Özer

Dr. Öğr. Üyesi Fatih Özcan

Düzenleme Kurulu

Başkan: Prof.Dr. Mehmet Akman

Sekreter: Doç.Dr. Çiğdem Apaydın Kaya

Prof.Dr. Arzu Uzuner

Doç Dr. Hülya Akan

Doç.Dr. Özlem Tanrıöver

Uzm.Dr. Emrah Kırımlı

Uzm.Dr. Sabah Tüzün

Doç.Dr. Güzin Zeren Öztürk

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Bilimsel Kurul

Prof.Dr. Altuğ Kut

Prof.Dr. Ayfer Gemalmaz

Prof.Dr. Berrin Telatar

Prof.Dr. Erkan Melih Şahin

Prof.Dr. Mehmet Akman

Prof.Dr. Nafiz Bozdemir

Prof.Dr. Nilgün Özçakar

Prof.Dr. Nurver Turfaner Sipahioğlu

Prof.Dr. Recep Erol Sezer

Prof.Dr. Seçil Günher Arıca

Prof.Dr. Vildan Mevsim

Prof.Dr. Yeşim Uncu

Doç.Dr. Ayşe Palandüz

Doç.Dr. Ayşen Fenercioğlu

Doç.Dr. Hatice Kurdak

Doç.Dr. Kenan Topal

Doç.Dr. Nil Tekin

Doç.Dr. Özlem Ciğerli

Doç.Dr. Özlem Tanrıöver

Dr.Öğr.Üyesi Burcu Kayhan Tetik

Dr.Öğr.Üyesi Elif Ateş

Dr.Öğr.Üyesi Engin Ersin Şimşek

Dr.Öğr.Üyesi Esra Meltem Koç

Dr.Öğr.Üyesi Fatih Özcan

Dr.Öğr.Üyesi Gökhan Eminsoy

Dr.Öğr.Üyesi Gülseren Pamuk

Dr.Öğr.Üyesi Hüseyin Çetin

Dr.Öğr.Üyesi Hüseyin Elbi

Dr.Öğr.Üyesi Memet Taşkın Egici

Dr.Öğr.Üyesi Sanem Nemmezi Karaca

Dr.Öğr.Üyesi Şevin Demir

Uzm.Dr. Didem Kafadar

Uzm.Dr. Ediz Yıldırım

Uzm.Dr. Gizem Limnili

Uzm.Dr. Işık Gönenç

Uzm.Dr. Neslişah Tan

Uzm.Dr. Senem Aslan

Uzm.Dr. Yılmaz Sezgin

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

BİLİMSEL PROGRAM

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

11 Nisan 2019, Perşembe		
09:00-09:30	Kayıt	
09:30-18:00	Kurslar	Niteliksel Araştırmalar
		Niceliksel Araştırmalar
		SPSS Eğitimi
		Proje Döngüsü Yönetimi
09:30-17:30	Çalıştay	Community-Oriented Primary Care (COPC): is it a dream or can it become reality in Turkish Primary Care? <i>Moderator: Prof. Jan De Maeseneer</i>

12 Nisan 2019, Cuma		
08:30-09:00	Kayıt	
09:00-10:00	Açılış Konuşmaları	
	Dernek Başkanı	Prof.Dr. Okay Başak
	Kongre Eş Başkanları	Prof.Dr. Pemra Ünalın
		Prof.Dr. Serap Çiftçili
	İl Sağlık Müdürü	
	Dekan	
Rektör		
10:00-11:00	Konferans	Multimorbidity, Goal-orientesd Care and Equity: A Complex Research Agenda
	Moderatör	Prof. Dr. Mehmet Akman
	Konuşmacı	Prof.Em Jan De Maeseneer, MD, PhD
11:00-11:30	Ara	

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

PARALEL OTURUM 1		
11:30-13:00	Bir Fikrim Var Oturumu	
	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Recep Erol Sezer Prof.Dr. Pemra Ünalın
	Bilimsel Sekreter	Doç.Dr. Hatice Kurdak
11:30-11:45	Adana'da Aşı Reddi Nedenleri ve Aşılar ile İlgili Görüşler Muhammet Hasar, <u>Nafiz Bozdemir</u>	
11:45-12:00	Sağlık Hizmetlerinde Ekip Olabilmek ve Empati <u>Özden Gökdemir</u> , Seval Yaprak, Ülkü Bulut	
12:00-12:15	Gestasyonel Diabetes Mellitus Taramasında Önerilen Oral Glukoz Tolerans Testinin Gebelerde Yaptırılmasının Önündeki Engeller <u>Dilara Yıldız</u> , Ümit Aydoğın, Yusuf Çetin Doğaner, Kazım Emre Karaşahin	
12:15-12:30	Diyabet Hastalarının Evde Kan Glikoz Takibinde Kullandıkları Glukometrelerin Doğru Ölçüm Performanslarının Değerlendirmesi <u>Çetin Akın</u> , Makbule Neslişah Tan, Vildan Mevsim	
12:30-12:45	Uriner İnkontinansı Olan 45-65 Yaş Arası Kadınların Yaşadığı Güçlükler ve Bu Durumun Yaşam Kalitesine Etkisi <u>Nurgül Doğanay</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy, Hatice Velipaşaoğlu	
12:45-13:00	Üniversite Öğrencilerinde Ortoreksiya Nervosa ve Sosyal Medya Kullanımı İlişkisi <u>İclal Esen</u> , Gülseren Pamuk	
PARALEL OTURUM 2		
11:30-13:00	Bir Fikrim Var Oturumu	
	Oturum Başkanları	Prof.Dr. Arzu Uzuner Prof.Dr. Seçil Günher Arıca
	Bilimsel Sekreter	Doç.Dr. Güzin Zeren Öztürk
11:30-11:45	Evde Sağlık Hizmeti Alan Yaşlı Hastalarda Beslenme Durumu <u>Tuba Sürücü</u> , Ümit Aydoğın, Yusuf Çetin Doğaner	
11:45-12:00	Birinci Basamak Sağlık Kuruluşunda Kronik Hastalığı Olan Bireylerin Retinopati Farkındalığının Değerlendirilmesi <u>Ayşe Taşcı</u> , Fatih Özcan, Hüseyin Elbi	
12:00-12:15	15-49 Yaş Arası Kadınlarda Aile Planlaması Yöntemlerinin Seçimine Yönelik Etkililik Araştırması <u>Merve Uygunsoy</u> , Nilgün Özçakar	
12:15-12:30	Çukurova Üniversitesi Öğrencilerinde Sigara İçme Durumu ve Tütün Kontrol Yasası ile İlgili Bilgi Tutum ve Davranışları <u>Begüm Potuk Bilici</u> , Nafiz Bozdemir	
12:30-12:45	Palyatif Bakım Servisinde Tedavi Gören Hastaların Bakımverenlerinin Değerlendirilmesi <u>Ülkü Bulut</u> , Özden Gökdemir, Seval Yaprak, Olgu Aygün	

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

PARALEL OTURUM 1	
14:00-16:00	Sözlü Bildiri Oturumu
	Oturum Başkanı Prof.Dr. Nafiz Bozdemir
	Bilimsel Sekreter Doç.Dr. Kenan Topal
14:00-14:20	Hastalara Verilen Evde Kan Basıncı Ölçümü Eğitiminin Kan Basıncı Takipleri Üzerine Etkisi <u>Burcu Başaran Güngör</u> , Memnune Çiğdem Apaydın Kaya
14:20-14:40	Hastaların Perspektifinden Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitiminin Birinci Basamak Sağlık Hizmet Sunumuna Katkısı <u>Sabah Tüzün</u> , Mehmet Akman, Mustafa Reşat Dabak, Mehmet Sargın, İlhami Ünlüoğlu, Sibel Sakarya
14:40-15:00	Birinci Basamakta Sağlık Hizmeti Alan Hastaların Ego Durumlarına Göre Ortak Karar Verme Beklentilerinin İncelenmesi <u>Genco Görgü</u> , Vildan Mevsim
15:00-15.20	Geriatri Polikliniği'ne Başvuran Hastaların Beslenme Alışkanlıkları ve Besin Ögesi Alımının Değerlendirilmesi <u>Pelin Cin</u> , Özlem Tanrıöver, Hakan Yavuzer, Deniz Suna Erdinçler
15:20-15:40	Tütün Kullanımını Bırakmayı Düşünen Hastaların Tütün Kullanımına İlişkin Temel Davranış Özellikleri <u>Olesya Aksel</u> , Okay Başak
15:40-16:00	0-2 Yaş Çocuğu Olan Annelerin Emzirme Durumları ile Ortoreksiya Nervoza Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi <u>Duygu Ayhan Başer</u>
PARALEL OTURUM 2	
14:00-16:00	Sözlü Bildiri Oturumu
	Oturum Başkanları Prof. Dr. Vildan Mevsim Prof.Dr. Erkan Melih Şahin
	Bilimsel Sekreter Doç.Dr. Çiğdem Apaydın Kaya
14:00-14:20	Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığının Depresyon ve Anksiyete ile İlişkisi <u>Başak Korkmazer</u> , Erkan Melih Şahin, Mehmet Göktuğ Kılınçarslan
14:20-14:40	Bir Aile Hekimliği Biriminde 24-28 Haftalık Gebelerde OGTT Sonuçlarının Değerlendirilmesi <u>Seval Sarıkaya</u> , Ayfer Gemalmaz
14:40-15:00	60 Yaş Üstü Kişilerde Başarılı Yaşlanma ile Yaşam Kalitesi ve Günlük Yaşam Aktivitelerinin Değerlendirilmesi <u>Ahmed Faruk Yoldaş</u> , Hüseyin Elbi, Fatih Özcan
15:00-15.20	İzmir İl Merkezindeki 13-60 Ay Arası Çocukların Kitle İletişim Araçlarını Kullanma Prevalansının Belirlenmesi <u>Özlem Işın</u> , Mehtap Kartal
15:20-15:40	Obez ve Obez Olmayan Bayanlarda Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi (Kısa ve Uzun Form) Kullanılarak Aktivitenin Araştırılması <u>Serpil Çeçen</u>

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

16:00-16:30	Ara	
PARALEL OTURUM 1		
16:30-17:30	Sözlü Bildiri Oturumu	
	Oturum Başkanları	Prof.Dr. Recep Erol Sezer
		Prof.Dr. Yeşim Uncu
Bilimsel Sekreter	Doç.Dr. Nil Tekin	
16:30-16:50	D Vitamini Eksikliğinde Kişiyeye Özel Standardize Edilmiş Güneş Banyosunun Etkisi: Kontrollü Müdahale Çalışması Nurcihan İdikut, Pemra Cöbek Ünalın, Nazire Öncül Börekçi	
16:50-17:10	ETansiyon Akıllı Telefon Uygulamasının Hipertansiyon Kontrolüne Etkisi Emre Yılmaz, Arzu Uzuner, Mensur Bajgora, Buket Doğan, Zehra Aysun Altıkardaş, Burçin Kavaklı Geriş, Esra Akdeniz	
17:10-17:30	Tip 2 Diyabet Hastalarının Tanı, Tedavi ve Takibinde Aile Sağlığı Merkezlerinin Yeri İkbal Hümay Arman, Yusuf Arman, Zeynep Ayaz, Çiğdem Apaydın Kaya	
PARALEL OTURUM 2		
16:30-17:30	Bir Fikrim Var Oturumu	
	Oturum Başkanı	Prof.Dr. Nurver Turfaner Sipahioğlu
	Bilimsel Sekreter	Doç.Dr. Ayşen Fenercioğlu
16:30-16:45	Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi'nde Masa Başı Çalışan Kadın İdari Personel ile Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Polikliniği'ne Herhangi Bir Sebep ile Başvuran Ev Kadınlarının Kas-İskelet Sistemi Rahatsızlıklarının Karşılaştırılması Tuğba Arpa, Nurver Sipahioğlu	
16:45-17:00	65 Yaş Üstü Bireylerde Kırılganlık Durumuna Göre Sarkopeni Prevalansı ve Etkileyen Etmenlerin Değerlendirilmesi İrem Elatik Ülker, kağan Kunt, Fatma Nur Baldan, Esra Meltem Koç, Gülseren Pamuk, Melih Kaan Sözmen	
17:00-17:15	Diyabetes Mellitus ve Prediyabet Hastalarının Yaşam Tarzı Değişikliği Konusundaki Bilgi Düzeyi, Tutum ve Kan Şekeri Regülasyonunun Diyabet Eğitimi Öncesi ve Sonrası İncelenmesi Feyzanur Erdem, Pınar Özmen, Erva Üçüncü, Seçil Arıca	
17:15-17:30	Geriatrik Hastalarda Komorbidite İndeksi ile Geriatrik Sendrom Varlığı ve Günlük Yaşam Aktiviteleri İlişkisinin Değerlendirilmesi Didem Kafadar, Canan Akbulut	

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

13 Nisan 2019, Cumartesi

PARALEL OTURUM 1

Devam Eden Araştırma Oturumu		
09:00-10:30	Oturum Başkanları	Prof. Dr. Mehmet Akman Prof. Dr. Ayfer Gemalmaz
	Bilimsel Sekreter	Doç. Dr. Hülya Akan
	09:00-09:15	
Birinci Basamak Hekimlerinin Yaşlı İhmal ve İstismarı Konusundaki Farkındalıkları ve İstismarı Araştırma Düzeyleri <u>Özge Özokcu Gürel</u> , Gizem Limnili, A. Dilek Güldal		
09:15-09:30		
Aile Sağlığı Merkezlerinde Hemogloblin Hasta Baş Tanı Testi Uygulanmasının Hasta Yakını ve Uygulayıcı Memnuniyeti Açısından Değerlendirilmesi <u>Oktay Sağlam</u> , Arzu Uzuner		
09:30-09:45		
Antalya 07.05.045 Nolu Aile Hekimliği Birimi'nde 30-65 Yaş Kadınlarda HPV Taramaları Çalışması <u>Levent Tuna Şengöz</u> , Nilüfer Kaştan Eser, Tuğba Çalışkan		
09:45-10:00		
Küçük Hücreli Dışı Akciğer Kanseri Hastalarının Retrospektif Analizi: 150 Vakalık Tek Merkez Deneyimi <u>Fatih İnci</u> , Süleyman Ersoy, Habibe İnci, Murat Acat, Fatih Karataş		
10:00-10:15		
Bir E-ASM'ye Kayıtlı Kişilerin Öncelikli Sağlık Problemleri ve Sağlık Hizmetine Toplum Katılımı ile İlgili Görüşleri <u>Havva Nur Özekici</u> , Onur Kara, Aylin Atasoy, Mesut Koldaş ¹ , Malak Alsultan, Mehmet Akman		
10:15-10:30		
Aile Sağlığı Merkezlerimize Başvuran Kronik Hastalığı Olan ve Olmayan Bireylerde Bedensel Endişe Bozukluğu Sıklığı <u>Elifnur Ertaş</u> , Dilek Güldal, Gizem Limnili		

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

PARALEL OTURUM 2	
9:00-10:30	Bir Fikrim Var Oturumu
	Oturum Başkanı Prof. Dr. Okay Başak
	Bilimsel Sekreter Dr.Öğr.Üyesi Burcu Kayhan Tetik
09:00-09:15	Aile Hekimliği Kimliği Ölçeği Geliştirilmesi Duygu Üstünoğlu, İsmail Kasım, Adem Özkara
09:15-09:30	Kocaeli Üniversitesi Medikososyal Polikliniğine Herhangi Bir Nedenle Başvuran 18-25 Yaş Arası Hastaların Lipid Profili ve Kardiyovasküler Risklerinin Değerlendirilmesi Cemal Uyan, Tuncay Müge Alvr
09:30-09:45	Yeni Tanı Hipertansiyon Hastalarında Ofis Kan Basıncı Ölçümü ile Evde Yapılan Kan Basıncı Takiplerinin Karşılaştırılması Güzin Zeren Öztürk, Saliha Buşra Aksu, Burcu Demirbaş
09:45-10:00	Dokuz Eylül Üniversitesine Bağlı Eğitim Aile Sağlığı Merkezlerinde Yaşamın İlk Yılında Verilen Demir, D Vitamini Desteği ve Beslenme Özelliklerinin Antropometrik Ölçümler Üzerine Etkisi Ediz Yıldırım, Genco Görgü, Çetin Akın, Vildan Mevsim
10:00-10:15	Ümraniye İlçesinde Birini Basamak Sağlık Hizmetlerine Başvuran Bireylerin Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi Nuseybe Akbal, İlknur Kavcı Kokar
10:15-10:30	Üniversite Öğrencilerinde Sigara Bağımlılık Düzeyi ve Ekspiryum Havasındaki Karbonmonoksit Düzeyi Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi Fatma Nur Baldan, Esra Meltem Koç, Melih Kaan Sözmen
10:30-11:00	Ara
11:00-12:00	Konferans Elektronik Hasta Kayıtlarının Birinci Basamak Araştırmalarında Kullanımı
	Oturum Başkanı Prof. Dr. Pemra Ünalın
	Konuşmacı Prof. Dr. Sibel Sakarya
12:00-13:00	Forum Birinci Basamakta Araştırma Yapmanın Önündeki Engeller ve Çözüm Önerileri
	Oturum Başkanı Prof. Dr. Serap Çifçili
13:00-14:00	Öğle Yemeği

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Aile Hekimliği Akademisi

Tıp Fakültesi

14:00-15:00		POSTER OTURUMU	
1. Grup	Oturum Başkanı	Dr.Öğr.Üyesi Gökhan Eminsoy	
	Bilimsel Sekreter	Dr.Öğr.Üyesi Elif Ateş	
	Sunum Değerlendirme	Uzm.Dr. Gizem Limnili	
14:00-14:10	Birinci Basamakta Takip Edilen, 40 Yaş Üstü Diz Osteoartritli Hastaların Ruhsal Durum ve Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi <u>Cumali Kolkıran</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy		
14:10-14:20	Görüşme ve İlişkisel Empati Ölçeğinin Türkçe Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması <u>Özge Oğulata Anıl</u> , Nafiz Bozdemir		
14:20-14:30	Gaziemir 11 No'Lu Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezi'Ne Kayıtlı 40 Yaş ve Üzeri Hastaların SCORE Risk Değerlendirme Modeline Göre Kardiyovasküler Risk Düzeyleri ile Kişilik Tipleri Arasındaki İlişki <u>Ayşe Özge Altın</u> , Vildan Mevsim, Bilal Durmaz, Erhan İlhan		
14:30-14:40	Kişisel Sağlık Değerlendirmesi ve İlişkili Faktörler <u>Esra Coşar Çobanlar</u> , Fatih Özcan, Hüseyin Elbi		
14:40-14:50	Hürriyet Easm Başvuran Tıp 2 Diyabetes Mellitus'lu Hastalarda Evde Kan Glukoz Takibi Sıklığı ve Hba1c İlişkisi <u>Umut Burak Ünal</u> , Seçil Günher Arıca		
14:50-15:00	Aşerme Yaşantı Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması <u>Sema Kılıç</u> , <u>Makbule Neslişah Tan</u> , Vildan Mevsim		
2. Grup	Oturum Başkanı	Doç.Dr.Özlem Tanrıöver	
	Bilimsel Sekreter	Dr.Öğr.Üyesi Gülseren Pamuk	
	Sunum Değerlendirme	Uzm.Dr. Işık Gönenc	
14:00-14:10	Birinci Basamakta Kayıtlı Engelli Çocuğa Sahip Annelerde Ruhsal Hastalık ve Sosyal Destek Durumlarının Araştırılması <u>Sevilay Tuna Çökük</u> , Kenan Topal, Hüseyin Aksoy, Funda Öcalan		
14:10-14:20	Çukurova Üniversitesi Öğrencilerinde Uyku Kalitesinin Mental İyi Oluş ile İlişkisi <u>Melda Muraz</u> , Nafiz Bozdemir		
14:20-14:30	Easm'ye Başvuran 0-5 Yaş Arası Çocukları Olan Ebeveynlerin Ateş Yönetiminin Değerlendirilmesi <u>Öznur Herdem Kaçar</u> , Fadime Tatari, Mehtap Kartal		
14:30-14:40	Yaşlı Bireylerin Sosyal Yaşamı ve Yalnızlık Duyguları ile Hizmet Aldıkları Aile Hekimlerinin Bu Konuya Dair Farkındalığının Karşılaştırması <u>Özge Ceyla Üstündağ</u> , Fatih Özcan, Erol Ozan		
14:40-14:50	Diyabet Hastalarının Diyabetik Ayak Bakımı Konusunda Verilecek Eğitimden Sonra Bilgi Tutum Verndavranışlarındaki Değişiklerin Değerlendirilmesi <u>Enver Bakmaz</u> , <u>Seçil Günher Arıca</u>		
14:50-15:00	S.B.Ü. Okmeydanı SUAM'da Görev Yapan Yardımcı Sağlık Personelinde Bel Ağrısı ve İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi <u>Mücahit Göktaş</u> , Abdulkadir Alğan, Ömer Faruk Akpınar, Hüseyin Can Özdemir, Seçil Günher Arıca		

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Aile Hekimliği Akademisi

Tıp Fakültesi

3. Grup	Oturum Başkanı	Doç.Dr. Özlem Çiğnerli
	Bilimsel Sekreter	Dr.Öğr.Üyesi Esra Meltem Koç
14:00-14:10	Ceyhan M Tipi Kapalı Cezaevinde Halen Hükümlü/Tutuklu Kalanların Ruhsal Hastalık Riski ve Anksiyete Depresyon Düzeylerinin Belirlenmesi Özay Tartar, Hüseyin Aksoy, Kenan Topal, Kayhan Süreyya İşgüzar	
14:10-14:20	Annelerin HPV Aşısına Yönelik Bilgi, Tutum ve Davranışlarına Eğitimin Etkisi Şerife Ekersular, Hatice Kurdak	
14:20-14:30	3 Ay – 4 Yaş Arası Çocukları Olan Ebeveynlerin Yüksek Ateş Yönetme Davranışları Aysel Akdoğan Köken, Ece Alıcı, Vildan Mevsim	
14:30-14:40	Planlanmamış Gebeliklerin Aile Üzerine Etkileri Fatma Durmuş, Çiğdem Apaydın Kaya, Pemra Cöbek Ünalın	
14:40-14:50	Aile Hekimliği Polikliniklerine Başvuran Sigara İçen Bireylerde Sigara Bırakmaya Hazır Olma Durumu ve Bununla İlişkili Faktörlerin Saptanması Merve Yalçinkaya, Memet Taşkın Egici, Emine Zeynep Tuzcular Varol	
14:50-15:00	Sağlık Çalışanlarında Nomofobinin Değerlendirilmesi Muhammet Tüter, Hüseyin Acar, Seçil Günher Arıca	
4. Grup	Oturum Başkanı	Doç.Dr. Ayşe Palandüz
	Bilimsel Sekreter	Dr.Öğr.Üyesi Hüseyin Elbi
	Sunum Değerlendirme	Uzm.Dr. Emrah Kırmımlı
14:00-14:10	Diyabetik Ayak Hastaları ve Bakım Verenlerine Uygulanan Eğitim ve İzlemin Tükenmişlik Üzerine Etkisi Yıldız Kızılay, Güzel Dişçigil	
14:10-14:20	Çinko Eksikliği Sonucu Görülen Dermatoz ve İshal ile Seyreden Bir Akrodermatitis Enteropatika Vakası Banu Çiçek Uvaçın, Nilüfer Kıdış, Vildan Mevsim	
14:20-14:30	Bel Ağrısı Yakınması Olan Asistan Hekimlerde Kinesio Bantlama Tekniğinin Etkinliğinin Araştırılması Emine Gizem Tabar, Tuğba Günay, Nilgün Özçakar	
14:30-14:40	Sigara İçen Psikiyatrik Hastalarda Motivasyonel Görüşmenin Sigara İçme Davranışı Üzerine Etkisi Müslime Gümüş Ersoy, Saliha Serap Çifçili	
14:40-14:50	S.B.Ü. Okmeydanı Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde Pnömoni Teşhis Edilen Çocuklarda Tedavi Başarısının Göstergesi Olarak Serum C-Reaktif Protein ve Lökosit Düzeylerinin Retrospektif Olarak Karşılaştırılması Ebru Ünür, Seçil Günher Arıca	
14:50-15:00	Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi Hürriyet Eğitim Aile Sağlığı Merkezine Kayıtlı 5-18 Yaş Nüfusta Periyodik Sağlık Muayenelerinin Değerlendirilmesi Gizem Yeşiltepe, Seçil Günher Arıca	

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

5. Grup	Oturum Başkanı	Dr.Öğr.Üyesi Fatih Özcan
	Bilimsel Sekreter	Dr.Öğr.Üyesi Ülkü Bulut
	Sunum Değerlendirme	Uzm.Dr. Yılmaz Sezgin
14:00-14:10	Aydın İli Efeler İlçesi Aile Sağlığı Merkezlerine Başvuran 65 Yaş Üstü Kişilerde Demans Riski ve İlişkili Faktörler Betül Yılmaz, Güzel Dişçiğil	
14:10-14:20	Ebeveynlerin Anksiyete Durumları ile Çocuklarının Sağlığı Konusundaki İnançları Azer Ay, Ayşe Aydemir, Özge Özokcu Gürel, Elifnur Ertaş, Nilgün Özçakar	
14:20-14:30	Alopesi Tedavisine Yeni Yaklaşım: Sarımsak! Burcu Kahyan Tetik, Nur Paksoy	
14:30-14:40	Adölesanlarda Uyku Kalitesi ve İlişkili Faktörlerin Araştırılması Zehranur Ünal, Çiğdem Apaydın Kaya	
14:40-14:50	Hemodiyaliz Hastalarında Yaşam Kalitesi, Uyku Kalitesi ve Depresyon Düzeylerinin Değerlendirilmesi Ceren Akkol, Gürçağ Özder, Özden Gökdemir	
6. Grup	Oturum Başkanı	Doç.Dr. Nil Tekin
	Bilimsel Sekreter	Dr.Öğr.Üyesi Engin Ersin Şimşek
	Sunum Değerlendirme	Uzm.Dr. Sabah Tüzün
14:00-14:10	Dermatolojik Yakınması Olan Bireylerde Yaşam Kalitesi, Depresyon ve Anksiyete Durumu Esmâ Atıcıöz, Ayfer Gemalmaz	
14:10-14:20	Birinci Basamağa Başvuran Ebeveynlerin Otizm Spektrum Bozukluğuna İlişkin Bilgi ve Farkındalıklarının Değerlendirilmesi Nilüfer Kızı, Banu Çiçek Uvaçın, Mehtap Kartal	
14:20-14:30	Obez ve Morbid Obez Bireylerde Gece Yeme Sendromu Sıklığı ve Etkileyen Faktörler Yasin Kara, Sabah Tüzün, Can Öner, Engin Ersin Şimşek	
14:30-14:40	Çocuklarda Solunum Yolu Enfeksiyonu Semptomlarında Annelerin Tutum ve Davranışları İkbal Hümay Arman, Çiğdem Apaydın Kaya	
14:40-14:50	Tip 2 Diabetes Mellitus Hastalarında Yaşam Tarzı Değişikliklerine Uyumun Glisemi Regülasyonu ve Yaşam Kalitesine Etkisi Ümit Kaplan, Ümit Aydoğan, Yusuf Çetin Doğaner	
14:50-15:00	18-65 Yaş Arası Bireylerde Tütün Ürünleri Farkındalığı, Tütün Ürünü Etkilenim Tipleri ile Co Düzeyi Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi Dilara Türköz, Güzin Zeren Öztürk	

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Aile Hekimliği Akademisi

Tıp Fakültesi

7. Grup	Oturum Başkanı	Doç. Dr. Hülya Akan
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Sanem Nemmezi Karaca
14:00-14:10	Aile Hekimliği Polikliniğine Başvuran Erişkin Hastalarda Birincil Koruyucu Sağlık Hizmetleri ile İlgili Bilgi Düzeyi ve Davranışlar-Bağışıklama ile İlgili İlk Sonuçlar <u>Melih Andıç</u> , <u>Güzel Dişçigil</u>	
14:10-14:20	Erişkin Bireylerin Kronotipleri ile Kan Basıncı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi <u>Ayşe Aydemir</u> , <u>Makbule Nelişah Tan</u> , <u>Vildan Mevsim</u>	
14:20-14:30	Kronik Venöz Yetmezlik Hastalarında Tedavi Öncesi ve Tedavi Sonrası Yaşam Kalitesi Değerlendirilmesi <u>İyigün Gedik</u> , <u>Nurver Tufaner Sipahioğlu</u> , <u>Ahmet Kürşat Bozkurt</u>	
14:30-14:40	Birinci Basamakta Hipertansiyon Hastalarının Antihipertansif İlaç Kullanım Özellikleri <u>Orkun Celil Sel</u> , <u>Arzu Uzuner</u>	
14:40-14:50	Postmenopozal Kadınlarda Osteoporotik Kırık Riskinin Değerlendirilmesi <u>Aldulkadir Alğan</u> , <u>Seçil Günher Arıca</u>	
14:50-15:00	Sigara İçen ve İçmeyen Bireylerde Dispepsi ve Helicobacter Pylori Sıklığı ve D Vitamini Düzeyi ile İlişkisi <u>Mahmut Sami Demir</u> , <u>Kamile Marakoğlu</u>	
8. Grup	Oturum Başkanı	Doç. Dr. Hatice Kurdak
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Hüseyin Çetin
	Sunum Değerlendirme	Uzm. Dr. Neslişah Tan
14:00-14:10	Aydın Efeler İlçesinde Bir Aile Sağlığı Merkezi'ne Başvuran Hastaların Sağlık Arama Davranışları ve İlişkili Etkenler <u>Emine Kırmızıgül</u> , <u>Okay Başak</u>	
14:10-14:20	Lise Öğrencilerinde Dijital Oyun Türlerinin Öfke Davranışı Üzerine Etkisinin Araştırılması: Kesitsel Çalışma <u>İsmail Cebeci</u> , <u>Yasin Serim</u> , <u>Vildan Mevsim</u>	
14:20-14:30	Diyabetik Bireylerde Dislipidemi Oluşumunda Bel Çevresi, Viseral Yağlanma ve Beden Kitle İndeksinin Belirleyiciliği <u>Kağan Kunt</u> , <u>Fatma Nur Baldan</u> , <u>İrem Elatik Ülker</u> , <u>Esra Meltem Koç</u> , <u>Gülseren Pamuk</u> , <u>Melih Kağan Sözmen</u>	
14:30-14:40	Preterm Bebeklerin İzlemlerinde Aile Hekimlerinin Yaklaşımları: İstanbul Örneği <u>Zafer Eren Coşkun</u>	
14:40-14:50	Ana Şikayet Olarak Halsizlik, Yorgunluk ile Somatizasyon Arasındaki İlişki <u>Zeynep Ayaz</u> , <u>Pemra Cöbek Ünalın</u>	
14:50-15:00	Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Sigara Bırakma Polikliniği'ne Başvuran Hastalarda Sigara Bırakma Başarısı <u>Ahmet Şengün</u> , <u>Ayfer Gemalmaz</u>	

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

9. Grup	Oturum Başkanı	Prof.Dr. Nafiz Bozdemir
	Bilimsel Sekreter	Dr.Öğr.Üyesi Hüseyin Aksoy
	Sunum Değerlendirme	Uzm. Dr. Ayşe Özge Altun
14:00-14:10	Birinci Basamak Sağlık Kuruluşuna Başvuran Hastalarda Anal Semptomların Sıklığı Fatih Özbay, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan	
14:10-14:20	İzmir İlindeki Aile Hekimlerinin, 0-3 Yaş Çocuğu Olan Ebeveynlerle Çocuklarının Uyku Durumları Hakkında Konuşma Davranışı Ece Saykan Baltacı, Zeynep Ertuğrul, Fadime Tatari, Öznur Herdem Kaçar, Nilgün Özçakar	
14:20-14:30	Adana Şehir Hastanesi Gastroenteroloji Polikliniğine Başvuran Non-Sirotik Kronik Viral Hepatit B'li Hastalarda ve İnaktif Hbsag Taşıyıcılarında Kronik Hastalık Uyumunun ve Çift Uyumunun Yaşam Kalitesine Etkisi Ayşenur Ülger, Hüseyin Aksoy, Kenan Topal	
14:30-14:40	Statin Kullanımına Etki Eden Faktörler Elif Serap Esen, Osman Sağsöz, Güzin Zeren Öztürk	
10. Grup	Oturum Başkanı	Doç.Dr. Çiğdem Apaydın Kaya
	Bilimsel Sekreter	Dr.Öğr.Üyesi Memet Taşkın Egici
	Sunum Değerlendirme	Uzm. Dr. Didem Kafadar
14:00-14:10	Aşı Karşıtlığı Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi Banu Sarıgül, Erkan Melih Şahin, Çetin Toraman, Mehmet Göktaş Kılınçarslan	
14:10-14:20	Gebelik Aralığına Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi Nadire Rümeyza Özmen, Tolga Günvar	
14:20-14:30	Erişkin Hatalarda Sağlık Okuryazarlığı Düzeyinin Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerini Kullanması Üzerine Etkisi Ömer Faruk Akpınar, Seçil Günher Arıca	
14:30-14:40	İstanbul Anadolu Yakası 1.Bölge Başkanlığı Hizmet Alanındaki İlçelerde Bulunan Asm'lerde Çalışan Aile Hekimlerinin Mesleki Memnuniyetlerinin Değerlendirilmesi Merve Er, Sena Nur Keskin, Zeynep Selin Şahin, Ceren Tosun, Pemra Cöbek Ünalın	

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

11. Grup	Oturum Başkanı	Doç.Dr. Güzin Zeren Öztürk
	Bilimsel Sekreter	Dr. Öğr. Üyesi Özden Gökdemir
	Sunum Değerlendirme	Uzm. Dr. Canan Akbulut
14:00-14:10	Koah'lı Hastalarda Beslenme Durumunun Yaşam Kalitesi ve Hastalık Düzeyi ile İlişkisi Öznur Yeşil, Erkan Melih Şahin, Mehmet Göktuğ Kılınçarslan	
14:10-14:20	Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezleri'ne Başvuran Hipertansiyon Hastalarının Tedaviye Uyum Öz Etkililiği ile Hastalık Algısı Arasındaki İlişkinin Saptanması Ece Alıcı, Aysel Aydoğan Köken, Vildan Mevsim	
14:20-14:30	Annelerin Çocuklarının Ağırlık Durumları Üzerindeki Algısı Onur Bakıcı	
14:30-14:40	Hürriyet Okmeydanı Eğitim Aile Sağlığı Merkezine Başvuran 40 Yaş Üzeri Erkek Hastaların Kardiyovasküler Risk Değerlendirilmesi Zekiye Pelin Yağan, Seçil Günher Arıca	
14:40-14:50	Okmeydanı Eğitim Araştırma Hastanesi Hürriyet Eğitim Aile Sağlığı Merkezine Kayıtlı Nüfusta Tip 2 Diyabetes Mellitus Riski Değerlendirmesi Hüseyin Acar, Seçil Günher Arıca	

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

15:00-16:00	Bir Proje Var Oturumu	
	Oturum Başkanı	Prof. Dr. Nafiz Bozdemir
15:00-16:00	Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitiminde Hasta Merkezli Klinik Yaklaşımın Öğrenilmesi ve Değerlendirilmesi <u>Okay Başak</u> , Dilek Güldal, Tolga Günvar	
16:00-16:30	Ara	
PARALEL OTURUM 1		
16:30-17:30	Sözlü Bildiri Oturumu	
	Oturum Başkanı	Prof. Dr. Arzu Uzuner
	Bilimsel Sekreter	Doç.Dr. Özlem Cığerci
16:30-16:50	Birinci Basamakta Spora Katılım Öncesi Sağlık Değerlendirmesi <u>Merve Dursun</u> , Esra Bilir, Kubilay Kaymaz, Sibel Sakarya	
16:50-17:10	Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi İdari Bölüm, Ameliyathane ve Yoğun Bakım Çalışanlarının D Vitamini Eksikliği Prevalansı ve İlgili Faktörlerin Belirlenmesi <u>Nazire Öncül Börekçi</u> , G.Pemra Ünal	
17:10-17:30	Sağlık Çalışanlarında Depresyon Riski ile Yaşam Doyumunun İlişkisi <u>Meltem Dinç</u> , Güzel Dişçigil	
PARALEL OTURUM 2		
16:30-17:30	Sözlü Bildiri Oturumu	
	Oturum Başkanı	Prof.Dr. Altuğ Kut
	Bilimsel Sekreter	Dr.Öğr.Üyesi Gökhan Eminsoy
16:30-16:50	Samsun İlindeki Bazı Toplum Sağlığı Merkezi Çalışanlarında Memnuniyet Düzeyi ve Tükenmişlik Durumu Onur Öztürk, Eylem Işık Uyar, Mustafa Ünal, Gülşah Öztürk, <u>Ali Timuçin Atayoğlu</u>	
16:50-17:10	Üniversiteye Başlayan Öğrencilerde Aile Yapısı ve Sosyal Görünüş Kaygısının Yeme Bozukluğu Riski ile Olan İlişkisi <u>Ahmet Öztürk</u> , Gizem Limnili, Mehtap Kartal	
17:10-17:30	Yenidoğanlarda Evde Pasif Sigara Dumanına Maruziyete Etki Eden Sosyal Faktörler Binali Çatak, <u>Can Öner</u> , Sevinç Sütü	
17:30-18:00	KAPANIŞ OTURUMU	

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

SÖZLÜ BİLDİRİLER

(Bildiriler Sunum Sırasına Göre Dizilmiştir)

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Adana'da Aşı Reddi Nedenleri ve Aşılar ile İlgili Görüşler

Muhammet Hasar, Nafiz Bozdemir
Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi

Aşılar, bağışıklık sistemini uyararak hastalığa karşı koruma sağlayan biyolojik ürünlerdir. Aşılar, çocuk ölümlerini azaltma aracı olarak önerilmesinden bu yana etkili bir biçimde beklentileri gerçekleştirmişlerdir.

Dünya Sağlık Örgütü'nün verilerine göre aşı uygulamaları sayesinde; 100 milyonun üzerinde çocuk bir yaşından önce aşılanmakta ve her yıl 2,5 milyon çocuk ölümden korunmaktadır. Bu yönüyle aşı uygulaması birey ve toplum sağlığı açısından önemli bir halk sağlığı uygulamasıdır.

Günümüzde aşıların uygulanması konusunda toplumların tamamının güven, kabul ve kararlılık göstermediği bilinen bir gerçektir. Giderek artan ölçüde aşıların olası yan etkilerine ilişkin kaygıların, endişelerin, tereddütlerin, yanlış inanışların yaygınlaştığı gözlemlenmektedir. Bu durum aşı konusunda "aşı tereddüdü", "aşı reddi" ve "aşı karşıtlığı" gibi kavramların ortaya çıkmasına neden olmuştur. Bu kavramlar giderek artan bir ölçüde kendisine taraftar bulmaktadır ve dünya genelinde önemli bir sağlık sorunu haline gelmiştir..

Ülkemizde ise aşı retleri az sayıda iken 2010'dan itibaren giderek artmıştır. TÜİK verilerine göre aşı yaptırmayan aile sayısı 2011 yılında 183 iken 2017 yılı itibariyle 23 binin üzerindedir.

Belirtilen verilerde de görüldüğü üzere dünya genelinde olduğu gibi ülkemizde de aşı reddi giderek artan bir sağlık sorunu haline gelmiştir. Aşılanma oranlarının düşmesi ile beraber aşı ile önlenbilir hastalıklardan korunma düzeyi aşılanmış bireyler için de azalmaktadır. Yani bu sağlık sorunu sadece aşı yapılmayan bireyleri değil aşı yaptıran toplumun diğer bireylerini de tehdit eder bir hale gelmiştir. Bu anlamda aşı reddi önemli bir halk sağlığı sorunu konumundadır. Bu nedenle biz bu çalışmamızla aşı reddinin nedenlerini anlamayı ve aşı reddinin çözümüne yönelik atılacak adımlara ışık tutmayı amaçlıyoruz.

Adana il merkezinde 2017-2018 yıllarında aşı reddinde bulunan aileler ve kontrol grubu olarak da Adana il merkezinde 2017-2018 yıllarında çocuğuna aşı yaptıran ailelerden seçilecek örneklem grubu çalışmamızın evrenini oluşturacaktır.

Buradan elde edilecek veriler kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılacak. Gerekli istatistiki değerlendirmeler yapılarak sonuç raporu hazırlanacaktır.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Sağlık Hizmetlerinde Ekip Olabilmek ve Empati

Özden Gökdemir¹, Seval Yaprak², Ülkü Bulut³

¹ İzmir Ekonomi Üniversitesi

² Sağlık Bakanlığı

³ Aksaray Üniversitesi

Giriş: Empati, “karşısındaki kişinin duygusal durumunu ve bakış açısını doğru bir şekilde anlama ve bu anlayış doğrultusunda en uygun davranış geliştirme süreci olarak” tanımlanmaktadır. Bu beceriyi edinebilmek için günümüz sağlık hizmetleri eğitimi uygulamalarına ek olarak yalnızca “rol modeliyle etkileşme” değil, “yaparak yaşayarak öğrenme de” yer almaktadır. Klinik eğitiminde, kuramsal eğitim empati becerisi kazanmak için yeterli olamamaktadır. Probleme dayalı eğitimin empati becerisini geliştirdiğini bildiren çalışmalar bulunmaktadır. Araştırmalar, bireyle / hastayla kurulan ilişkinin çok önemli bir parçası olan empati becerisinin, anlamlı öğrenme deneyimleri ile kazandırılabilceğini göstermektedir.

Bu çalışmanın amacı, hastanede ve aile sağlığı merkezinde çalışan hekim ve hemşirelerin, hasta-hekim ilişkisinin temel öğelerinden biri olan empati becerisini, standart bir empati beceri ölçeği kullanarak, belirlemek ve ekip olma davranışını inceleyebilmektir.

Yöntem: Çalışmamız hastane ve aile sağlığı merkezinde çalışan hekim ve hemşirelerin empati becerisi düzeyi ile ekip olma davranışının belirlenmesi için tanımlayıcı-kesitsel desende planlanmıştır. Veri toplama aracı olarak Üstün Dökmen tarafından geliştirilen Empati Beceri Ölçeği (EBÖ) B formu kullanılacaktır. Ekip davranışını değerlendirebilmek için araştırmacılar tarafından oluşturulacak form kullanılacaktır. Edinilen veriler bilgisayar ortamında frekans ve ortalama üzerinden değerlendirilmiş, grup karşılaştırmalarında ki kare ve student t testi kullanılması planlanmıştır.

Sonuçlar: Çalışma etik kurul aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- 1) Maslach Tükenmişlik Ölçeği de kullanılmalı mıdır? Neden?
- 2) Örneklem nasıl seçilmelidir?
- 3) Ekip olabilmek becerisi kazanmak için sağlık hizmetleri eğitiminde hangi uygulamalar yürütülmelidir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Gestasyonel Diabetes Mellitus Taramasında Önerilen Oral Glukoz Tolerans Testinin Gebelerde Yaptırılmasının Önündeki Engeller

Dilara Yıldız¹, Ümit Aydoğan¹, Yusuf Çetin Doğaner¹, Kazım Emre Karşahin²

¹ Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

² Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Tıp Fakültesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Anabilim Dalı

Giriş: Diyabet, insülin eksikliği ya da insülin etkisindeki defektler nedeniyle organizmanın karbonhidrat, yağ ve proteinlerden yeterince yararlanamadığı, sürekli tıbbi bakım gerektiren, kronik, geniş spektrumlu bir metabolizma bozukluğudur. Gestasyonel Diabetes Mellitus (GDM) ise, gebelik esnasında başlayan veya daha önceden var olmasına rağmen ilk tanısını gebelik esnasında alan, gebelikte en sık gözlenen endokrinolojik bozukluktur. Normal bir gebeliğin seyrinde meydana gelen fizyolojik değişiklikler nedeni ile özellikle 2.trimester itibariyle maternal ve fetal artan ihtiyacı karşılamak amacıyla insülin duyarlılığında artma, hiperinsülinemi ve postprandiyal hiperglisemi meydana gelir. Gebelik öncesi diyabeti olmayan gebelerde metabolik disfonksiyon nedeniyle GDM gelişebilir. Fetal ve maternal morbidite ve mortalitedeki artış nedeniyle GDM için 24-28. haftalarda tarama yapılması ve tanı konulan gebelerin gerekli takiplerinin yapılması gerekmektedir. Son yıllarda görsel ve yazılı medyada gebelik döneminde GDM taraması amacıyla kullanılan OGTT ile ilgili kanıta dayalı olmayan açıklamalar yapılmaktadır. Bu açıklamalar sonucunda, toplumsal yanlış algılar meydana gelmeye başlamış olup, gebelik döneminde GDM taramasındaki OGTT yaptırma oranlarında ciddi düşüşler olmuştur. Bu çalışmada, sağlık personeli olan ve sağlık personeli olmayan gebelerin GDM tanısında kullanılan OGTT ile ilgili bilgi düzeyi, tutum ve yaklaşımlarının karşılaştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmamız tanımlayıcı bir anket çalışmasıdır. Çalışmaya, Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi Kadın Hastalıkları ve Doğum Polikliniğine başvuran ve takip edilen sağlık personeli olan ve olmayan gebeler dahil edilecektir. Katılımcılara gerekli açıklamalar yapıldıktan sonra, çalışmaya katılmayı kabul eden gönüllü gebeler üzerinde yapılacaktır. Verilerin toplanmasında araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu kullanılacaktır.

Bulgular: Bağımlı değişkenler olarak sağlık personeli olan ve olmayan gebelerin OGTT hakkındaki bilgi, tutum ve davranışı; bağımsız değişkenler olarak da sosyodemografik özellikler değerlendirilmeye alınacaktır.

Sonuçlar: Çalışma sonucunda elde edilen bulgular ışığında gebelere yapılması gereken OGTT için var olan bilgi kirliliğinin ortadan kaldırılmasına katkıda bulunabilir. Ayrıca gebelik döneminde OGTT hakkında farkındalık düzeyini arttırmak için topluma yönelik mesajlar verilebilir.

Tartışma Soruları: Gebelerin OGTT hakkındaki endişelerinin giderilmesi ve bilinç düzeyinin artırılması için neler yapılabilir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Diyabet Hastalarının Evde Kan Glikoz Takibinde Kullandıkları Glukometrelerin Doğru Ölçüm Performanslarının Değerlendirmesi

Çetin Akın, Makbule Neslişah Tan, Vildan Mevsim

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Diyabetlinin kendi kendine bir şeker ölçüm cihazı ve stripler yardımı ile kan şekeri izlemesi “Evde Kan Glikoz Takibi” olarak tanımlanmaktadır. Çalışmalarda, kendi tedavisine dahil olan ve düzenli olarak kan şekeri izlemi yapan hastaların kan şekeri kontrollerinin daha iyi olduğu gösterilmiştir. Evde kan glikoz ölçüm sıklığı günde 3-4 kez ölçümden haftada 3-4 kez ölçüme kadar değişir.

Glukometre evde kan şekeri ölçümü için kullanılan cihazdır. Bu cihazlar markalarına göre değişmekle birlikte tüm dünyada kabul görmüş ve güvenilirlikleri laboratuvar ortamında test edilmiştir.

Kan şekeri sonuçlarının doğru olması için gerekli koşulların sağlanması önemlidir. Cihaz ve stripler için fizik koşullar, cihazların kalibrasyonu, hastanın bazı durumları ve doğru ölçüm tekniği; doğru kan şekerini saptamak için önemlidir.

Kan şekeri ölçüm cihazlarının doğrulama çalışmaları genelde hastane veya laboratuvar ortamlarında yapılmıştır. Hastaların gündelik yaşamlarında bu cihazlarla yaptıkları ölçümlerin doğruluğu konusunda çalışmaya rastlanmamıştır.

Bu çalışmada, birinci basamaktan sağlık hizmeti alan diyabetik hastaların evde kan glikoz izleminde kullandıkları glukometrelerin doğru ölçüm performanslarının değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışma in-vitro tıbbi tanı cihazı klinik araştırması olarak planlanmıştır. Araştırma Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezlerinde (EASM) yürütülecektir. Araştırmaya EASM'lere başvuran 18 yaş ve üzeri, evde kan glikoz ölçümü için kullandığı glukometresi olan, gönüllü diyabet hastaları dahil edilecektir. Çalışmada en az 100 hasta değerlendirilecektir. Çalışmaya katılmaya gönüllü olan hastalardan evde kullandıkları glukometrelerini getirmeleri istenecektir. Demografik veriler, kan şekeri ölçümleri ve cihazlar hakkındaki veriler soru formu ile toplanacaktır. Daha sonra hastadan referans laboratuvarında analiz edilmek üzere intravenöz kan alınacaktır. Eş zamanlı olarak; hastanın kendi glukometresi ile, önce alınan intravenöz kandan, ardından hastadan alınan parmak ucu kanından, açlık kan şekeri ölçümü yapılacak ve kaydedilecektir. Referans laboratuvar kan şekeri sonuçları ile glukometre kan sonuçları karşılaştırılarak analiz yapılacaktır. İstatistiksel analizler olarak tanımlayıcı analizler, Bland-Altman analizi ve error grid analizi yapılacaktır.

Bulgular/Sonuç: Çalışmada referans laboratuvar açlık kan şekeri sonuçları ile glukometre ölçüm sonuçları karşılaştırılacaktır. Araştırma fikir aşamasındadır.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Üriner İnkontinansı Olan 45-65 Yaş Arası Kadınların Yaşadığı Güçlükler ve Bu Durumun Yaşam Kalitesine Etkisi

Nurgül Doğanay, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy, Hatice Velipaşaoğlu
Sağlık Bilimleri Üniversitesi Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Adana.

Giriş: Üriner inkontinans (UI) kadınlarda yaygın olarak görülen ve yaşam kalitesinin kötüleşmesine neden olan medikal, sosyal ve hijyenik bir sorundur. UI doğrudan kadın yaşamını tehdit etmemesine rağmen, kadının aile içi ve sosyal yaşantısını fiziksel ve psikolojik yönden önemli derecede etkileyen bir sorun olması nedeniyle dikkatle ele alınmalı ve değerlendirilmelidir. Üriner inkontinans (UI) kadınların yaşam kalitesini etkileyen; utanma duygusu, kendine olan güvenin azalması, sosyal aktivitelerde azalma sonucunda yalnızlaşmaya yol açan ve ciddi anlamda ekonomik yük getiren, önemli bir sağlık sorunu olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu çalışmada amacımız üriner inkontinansı olan kadınlarda üriner inkontinansın varlığını ve derecesini belirleyerek ve yaşam kalitesi üzerine etkilerini geçerli ölçeklerle araştırmaktır.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu araştırma 1 Mayıs 2019-30 Haziran 2019 tarihleri arasında Adana ili içerisindeki toplam üç Aile Sağlığı Merkezine başvuran 45-65 yaş arası kadınlar üzerinde yapılacaktır. Kişilerin sosyodemografik verilerini, antropometrik ölçümlerini, üriner inkontinansa neden olabilecek risk faktörlerini içeren anket formu doldurulacaktır. Ardından İnkontinans Anketi-Kadın Alt İdrar Yolu Belirtileri Konusunda Uluslararası Danışma (International Consultation on Incontinence Questionnaire-Female Lower Urinary Tract Symptoms, (ICIQ-FLUTS)) ve Uluslararası İnkontinans Anketi Kısa Formu (International Consultation on Incontinence Questionnaire-Short Form (ICIQ-SF)) ölçekleri uygulanacaktır. Çalışmaya gebeler, SVO geçirenler, mental retarde olan hastalar dahil edilmeyecektir. Verilerin analizi SPSS 21 paket programı ile değerlendirilecektir. Mann Whitney U testi kullanılacaktır.

Bulgular: Araştırma öneri aşamasındadır.

Sonuç: Birinci basamakta takip edilen üriner inkontinansı olan 45-65 yaş arası kadınların yaşadıkları zorlukları belirlemek ve bu durumun yaşam kalitesine etkisini araştırmayı planladık.

Tartışma Soruları:

- 1) Araştırma için önereceğiniz başka bir ölçek var mı?
- 2) Araştırma örnekleme 65 yaş üstü hastaları da katmalı mıyım?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
II-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Üniversite Öğrencilerinde Ortoreksiya Nervosa ve Sosyal Medya Kullanımı İlişkisi

İclal Esen, Gülseren Pamuk

İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Atatürk Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Ortoreksiya Nervosa(ON), diğer adıyla “sağlıklı beslenme takıntısı” sağlıklı yiyeceklere duyulan aşırı zihinsel uğraşı olarak tanımlanır. 1997 de Bratman tarafından tanımlanan ON sağlığı korumak ve geliştirmek için uygun yemek yeme ile ilgili patolojik bir saplantıdır. Sağlık için yapılan herhangi bir diyet ON anlamına gelmemektedir. ON da diyet hayatın temel hedefi haline gelmekte ve diyetten uzaklaşılması suçluluk ve kendinden nefret etme ile sonuçlanmaktadır.

Özellikle sosyal medyada sağlıklı beslenmenin popüler olması ve genç popülasyonun sosyal medya kullanımının fazla olması ON ile sosyal medya kullanımının ilişkili olabileceğini düşündürmektedir. Bu çalışmanın amacı üniversite öğrencilerinde sosyal medya kullanımı ile ON arasında ilişki olup olmadığını ortaya koymaktır.

Materyal-Metod: Tamamlayıcı kesitsel tipte planlanan bu çalışmanın 01.10.2019- 31.03.2020 tarihleri arasında yapılması planlanmaktadır. Çalışmanın evrenini İzmir Katip Çelebi Üniversitesinde eğitim görmekte olan üniversite öğrencileri oluşturacaktır. Örneklem büyüklüğü, open epi istatistik programı ile hesaplanmış olup, %95 güven aralığı % 80 güç % 5 hata payı ile sıklık bilinmeyen sıklık olarak %50 alındığında en az 373 kişiye ulaşılması gerekmektedir.

İlk olarak katılımcılara çalışma hakkında bilgi verilecek ve gönüllü olan bireylerin sözlü ve yazılı onamı alınacaktır. Katılımcılara araştırmacılar tarafından geliştirilen sosyo-demografik verilere yönelik 15 soruluk anket, sosyal medya kullanım alışkanlıklarını ölçen “Sosyal medya kullanımı ölçeği” ve kişilerin ortoreksiya nervosa olup olmadıklarını belirleyen 11 soruluk ORTO-11 ölçeği uygulanacaktır.

Bulgular: Çalışmanın bağımlı değişkenini ortoreksiya nervosa olma durumu, bağımsız değişkenini de kişilerin sosyal medya kullanım özellikleri oluşturacaktır.

Sonuç: Bu çalışma sonucunda günümüz için yeni bir tanımlama olan ortoreksiya nervosa olma durumu üzerine sosyal medya kullanım alışkanlıkları etkisi araştırılarak, literature katkı sağlanacaktır.

Tartışma soruları:

- 1) Sorular yeterli mi? Soru önerileriniz nelerdir?
- 2) Sosyal Medya Kullanımı ile ilgili başka ölçek öneriniz var mı?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Evde Sağlık Hizmeti Alan Yaşlı Hastalarda Beslenme Durumu

Tuba Sürücü, Ümit Aydoğan, Yusuf Çetin Doğaner

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Gülhane Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Sağlık, en temel insani haktır. Bu hakkın korunabilmesi, ancak etkin sağlık hizmetlerinin sunumuyla mümkündür. Nüfusun yaşlanması, özürlülük ve kronik hastalıklardaki artış, sağlık hizmetlerine olan talebin artmasına ve dolayısıyla hastanelerde yığılmalara neden olmuştur. Evde sağlık hizmetleri, sağlık hizmetlerindeki bakımın devamlılığını sağlayan önemli bir modeldir. Evde sağlık hizmetleri; yaşlı, özürlü, kronik hastalığı olan veya iyileşme sürecindeki bireyleri kendi ortamında destekleyerek toplumsal entegrasyonlarını gerçekleştirmek, bakıma gereksinim duyan bireylerin aile üyeleri üzerindeki yükünü hafifletmek için birey ve aileye sunulan hizmetleri içermektedir.

Yaşlanmayla birlikte kronik ve dejeneratif hastalıkların görülme sıklığı artmaktadır ve bu hastalıklara morbidite ve mortalitesi yüksek olan malnütrisyon da eşlik etmektedir.

Bu çalışmada amacımız, evde sağlık hizmeti alan yaşlı hastaların beslenme durumlarını incelemektir. Ayrıca malnütrisyonu olan hastalarda etyolojiye yönelik hem hasta hem de bakım veren kişilere etki eden sosyodemografik değişkenlerin, hastanın laboratuvar parametrelerinin ve hastanın yatağa bağımlılık durumunun malnütrisyon ile ilişkisinin incelenmesidir.

Yöntem: Araştırmamız kesitsel bir anket çalışmasıdır. Gülhane Eğitim ve Araştırma Hastanesi Evde Sağlık Hizmetleri Birimine kayıtlı, 65 yaş ve üstündeki hastalar ile yürütülecektir. Beslenme açısından değerlendirme için MNA (Mini Nutritional Assessment) testi kullanımı planlanmıştır. MNA testi evde sağlık biriminde çalışan sağlık personeli tarafından yüz yüze görüşme yoluyla uygulanacaktır. Sosyodemografik veriler için araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu evde sağlığa kayıtlı hasta yakınlarıyla telefon ile görüşülerek uygulanacaktır. Laboratuvar parametreleri ise hastanemiz hasta yönetim sistemindeki kayıtlardan elde edilecektir.

Bulgular: Bağımlı değişkenler olarak evde sağlık hastalarının laboratuvar parametreleri, yatağa bağımlılık durumları; bağımsız değişkenler olarak da sosyodemografik özellikler değerlendirilmeye alınacaktır.

Sonuç: Araştırmamız sonucunda elde edilen verilerde evde sağlık hizmeti alan hastalarda beslenme durumu değerlendirilerek, malnütrisyon saptananlarda beslenme durumlarının düzeltilmesi sağlanacaktır. Beslenme durumlarının normale gelmesiyle; yaşlı kırılabilirliği ve bağımlılık düzeyleri azaltılarak yaşam kalitelerinin ve hastalıklarına bağlı komplikasyonları engellenmeye çalışılacaktır.

Tartışma Soruları

1) Evde Sağlık Hizmeti alan 65 yaş ve üzerindeki hastalara beslenme durumlarının değerlendirilmesinde MNA (Mini Nutritional Assessment) testine alternatif başka bir test kullanılabilir mi?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
II-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Birinci Basamak Sağlık Kuruluşunda Kronik Hastalığı Olan Bireylerin Retinopati Farkındalığının Değerlendirilmesi

Ayşe Taşcı, Fatih Özcan, Hüseyin Elbi

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD

Giriş: Retinopati; kronik hastalıkların retinal arter ve venüllerde meydana getirdiği değişiklikleri tanımlayan bir tablodur. Diabetes mellitus (DM) ve hipertansiyon (HT) gibi kronik hastalıklar tüm dünyada hızla artmaktadır. Bireylerin doğuştan beklenen yaşam süresinin uzamasıyla bu hastalıkların komplikasyonlarının önlenmesi daha da önem kazanmıştır. Diabetes mellitus ve hipertansiyona bağlı gelişebilecek görme yetisi kaybına kadar gidebilen göz komplikasyonları uygun tarama, takip ve profilaktik yaklaşımlarla önlenmektedir. Hastaların gelişebilecek komplikasyonlar hakkında önceden bilgi sahibi olması ise tedaviye uyumu ve hasta takibini kolaylaştırıcı bir unsurdur.

Amaç: Bu çalışmanın amacı bir aile sağlığı merkezine kayıtlı DM ve/veya HT hastalığı olan bireylerde retinopati farkındalığını değerlendirmek olacaktır.

Yöntem: Araştırma kesitsel bir çalışma olarak planlanmıştır. Araştırma evrenini 1 Haziran - 1 Ekim 2019 tarihleri arasında Manisa ili Yunusmre ilçesinde bulunan bir aile sağlığı merkezine kayıtlı DM ve/veya HT tanısı almış 25 yaş üstü bireyler oluşturacaktır. Örneklem büyüklüğü, güç analizi yöntemi ile belirlenecek olup; örneklem seçimi için kayıtlı hasta listesi üzerinden tabakalı rastgele yöntem kullanılacaktır. Veri toplama yöntemi olarak literatür incelenerek hazırlanmış; sosyodemografik özellikler, retinopati için risk faktörü taşıma ve retinopati farkındalığına yönelik sorular içeren anket yüz yüze görüşme tekniğiyle uygulanacaktır. Toplanan veriler istatistik paket programları aracılığı ile değerlendirilecektir.

Bulgular: Çalışmamız öneri aşamasındadır.

Sonuç: Çalışmamız öneri aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- 1) Anket içeriği ve uygulama yöntemi açısından önerileriniz nelerdir?
- 2) Dahil edilme ve hariç bırakılma kriterleri neler olabilir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

15-49 Yaş Arası Kadınlarda Aile Planlaması Yöntemlerinin Seçimine Yönelik Etkililik Araştırması

Merve Uygunsoy, Nilgün Özçakar
Dokuz Eylül Üniversitesi

Giriş: Son yıllarda kontraseptif yöntemlerde çeşitlilik ve ulaşılabilirlik artmasına rağmen, gelişmekte olan ülkelerde, üreme çağındaki pek çok kadın gebelik istemediği halde modern bir aile planlaması (AP) yöntemi kullanmamaktadır. Aile planlaması, insanların çocuklarının sayısını ve aralığını belirleme haklarını pekiştirir.

Yöntem: Araştırma modeli: Araştırmamız müdahale çalışması olup, Dokuz Eylül Üniversitesi Balçova Eğitim Aile Sağlığı Merkezine başvuran 15-49 yaş arası üreme çağındaki kadın hastalara, araştırmacı tarafından hazırlanan iki ayrı posterle aile planlaması eğitimi verilecektir. Bu posterler, farklı zamanlarda farklı hastalara gösterilecektir. Birinci poster AP yöntemlerinin isimlerini ve yöntemlerle ilgili genel bilgileri içerirken, ikinci poster uygun AP yöntemi seçimiyle ilgili bilgi veren bir akış şeması şeklinde hazırlanacaktır.

Katılımcılardan onam alındıktan sonra, beş dakika boyunca AP ile ilgili posterini incelemeleri istenecektir. Çalışma grubuna ikinci poster, kontrol grubuna birinci poster gösterilecektir. Bir ay sonra telefonla her iki gruptaki hastalara ulaşılarak araştırmacı tarafından hazırlanmış, 5 soruluk bilgi durumu ve tutum anketi uygulanacaktır.

Araştırma evreni: Dokuz Eylül Üniversitesi Balçova Eğitim Aile Sağlığı Merkezine başvuran 15-49 yaş üreme çağındaki kadın hastalar

Araştırma örnekleme: Gösterilecek aile planlaması posterleriyle bilgi düzeyine %30 dan %60 a çıkarmak için %80 güven ve %5 hata payı ile her grupta 50'şer kişi olması gerektiği hesaplanmıştır.

Veri Toplama Yöntemi: Hastaların sosyodemografik özellikleri kayıtlı 15-49 yaş izlemlerinden alınacaktır. Katılım sırasında poster yardımıyla bilgi aktarılacaktır. Sonrasında telefonla uygulanan bilgi durumu ve tutum anketi uygulanacaktır.

Bulgular: Bağımlı değişken: Bilgi düzeyi ve tutum anketi soruları

Bağımsız değişken: Yaş, tercih edilen kontrasepsiyon yöntemi, doğum sayısı

Tartışma: Birinci basamakta aile planlaması yöntemlerinin etkin kullanılması istenmeyen gebeliklerin önlenmesi, yaş ve sosyoekonomik durum açısından istenilen sayıda ve istenilen zamanda çocuk sahibi olmayı gerçekleştirmeye yardımcı olurken; aşırı doğurganlığı önleyerek anne ve çocuk sağlığı düzeyini yükseltir. Toplum sağlığı ve gelişimini destekler. Bu çalışmayla aile planlaması yöntemlerinin başarılı ve etkin kullanılması konusunda toplumun farkındalığının artırılması amaçlanmaktadır.

Tartışma soruları:

1) Dahil etme ve dışlama kriterleri neler olabilir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Çukurova Üniversitesi Öğrencilerinde Sigara İçme Durumu ve Tütün Kontrol Yasası ile İlgili Bilgi Tutum ve Davranışları

Begüm Potuk Bilici, Nafiz Bozdemir

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD

Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) tanımlamasına göre sigara en hızlı yayılan ve en uzun süren salgındır. Günümüzde dünyada yaklaşık 1.3 milyar insan sigara içmektedir ve bu sayının 2025 yılında 1.7 milyara ulaşacağı tahmin edilmektedir. Sigara içicilerinin %84'ünün gelişmekte olan ülkelerde olduğu saptanmıştır. Sigara dünyada önlenemez ölüm nedenlerinin başında gelmektedir. DSÖ sigara kullanımına bağlı olarak 5 milyon ölüm gerçekleştiğini, bu sayının 2030 yılında iki katına çıkacağını tahmin etmektedir.

TÜİK'in 2016 verilerine göre Türkiye'de 15 yaş üzeri nüfusun yüzde 30,6'sı her gün tütün ürünü kullanmaktadır. Bu oran 2014'te 32,5, 2010'da 29,5'ti. Erkeklerin tütün ürünü kullanımı 2014-16 arasında azalırken kadınlarda bu oran arttı. 35-44 yaş arası erkekler yüzde 50,6 ile en fazla tütün ürünü içen yaş grubunu oluşturmaktadır. Kadınlarda da yüzde 19,6 ile en fazla 35-44 yaş aralığı tütün içmektedir. 2014'te daha önce hiç tütün ürünü içmemiş kişiler ise 15 yaş üzeri nüfusun yüzde 49,8'ini oluşturuyordu. Erkeklerde bu oran yüzde 28,7, kadınlarda ise 70,3'tü. 2016'ya gelindiğinde hiç tütün ürünü kullanmamış olanlar yüzde 56,5'e yükselmiştir. Bu oran erkeklerde 36,6, kadınlarda 75,9 olmuştur. Türkiye'de tütün ürünleri kullanmaya başlayanların yüzde 36,2'si merak, yüzde 16,8'i özentisi, yüzde 29,4'ü ise arkadaş etkisini gerekçe göstermektedir.

Tütün ve tütün kullanımına bağlı ölüm sayısının giderek artması, ve önlenemez ölüm sebeplerinin başında gelmesi nedeniyle dikkat çekici bir halk sağlığı sorunudur.

Bu çalışma ile, Çukurova Üniversitesi'nde okuyan öğrencilerin tütün ve tütün ürünleri kullanım alışkanlığı ve tütün ve tütün ürünleri ile ilgili bilgi, tutum ve davranışları bunları araştırılacaktır. Evrenimizdeki toplam kişi sayısı yaklaşık 1048'dir.

Buradan elde edilecek veriler kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılacak. Gerekli istatistiksel değerlendirmeler yapılarak sonuç raporu hazırlanacaktır.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Palyatif Bakım Servisinde Tedavi Gören Hastaların Bakımverenlerinin Değerlendirilmesi

Ülkü Bulut¹, Özden Gökdemir², Seval Yaprak³, Olgu Aygün³

¹ Aksaray Üniversitesi

² İzmir Ekonomi Üniversitesi

³ Sağlık Bakanlığı

Giriş: Yaşam kalitesi, bireyin ekonomik, sosyal ve fiziksel anlamda iyilik hali ile ilişkilidir. Dünya Sağlık Örgütü de 1948 yılından beri hastalık olsun ya da olmasın sağlık uygulamalarında önemli yeri olduğunu benimsemiştir. Palyatif bakım servislerinde ise anksiyete, depresyon ve yaşam kalitesinde bozukluk ise psikososyal sorunlara yol açabilmektedir. İnsan yaşamında önemli bir yeri olan umudun zorluklarla başa çıkma, kadere boyun eğmeme gibi olumlu etkileri vardır. Umutsuzluk ise, tedaviye uyumu etkilemesi yönünden çok önemlidir.

Bu çalışmanın amacı; palyatif bakım servisinde tedavi görmekte olan hastaların bakımverenlerinin yaşam kalitesinin, depresyon ve anksiyete ile ilişkisini değerlendirebilmektir.

Tanımlayıcı kesitsel desende planlanan araştırmanın örneklemini için Aksaray Üniversitesi, Tıp Fakültesi Palyatif Bakım Servisi'nde tedavi görmekte olan hasta yakınlarının değerlendirilmesi planlanmıştır. Nisan 2019 ile Nisan 2020 tarihi arasında çalışmaya katılmayı kabul eden bakımverenlerin tamamının araştırmaya alınması hedeflenmiştir.

Örneklem; söylenenleri anlayabilen ve iletişim kurulabilen ve çalışmaya katılmayı kabul eden bakımverenlerden oluşacaktır.

Veri Toplama Araçları;

1) Katılımcı bilgi formu:

2) Short Form -36 (SF-36): Türkçe geçerliliği ve güvenilirliği Koçyiğit ve arkadaşlarınca yapılmış, 36 maddeden oluşan bir ölçektir. Sağlık alanında ölçtüğü boyutlar; fiziksel işlev, fiziksel rol gücü, ağrı, genel sağlık, vitalite, sosyal işlev, emosyonel rol gücü ve mental sağlıktır.

3) Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ): 1996 yılında Beck ve ark tarafından geliştirilmiştir. Geçerlik ve güvenilirlik çalışması Tegin ve Hisli tarafından yapılmış ve ülkemiz için kesme noktasının 17 olarak kabul edildiği belirtilmiştir.

4) Beck Anksiyete Ölçeği (BAÖ): Beck ve ark. (1988) tarafından geliştirilip geçerlilik, güvenilirliği yapılan ölçektir. Ulusoy ve ark. (1996) tarafından geçerlilik ve güvenilirliği yapılmıştır.

Sonuçlar: Çalışma etik kurul aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

1) Bakımverenlerde uyku kalitesi ölçülmeli midir?

2) Yaşam kalitesini geliştirmek için bakımverenlere ne tip girişimler uygulanabilir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
II-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Hastalara Verilen Evde Kan Basıncı Ölçümü Eğitiminin Kan Basıncı Takipleri Üzerine Etkisi

Burcu Başaran Güngör¹, Memnune Çiğdem Apaydın Kaya²

¹ Sakarya İl Sağlık Müdürlüğü

² Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Hipertansiyon tanı ve tedavisi için sıklıkla evde kan basıncı(KB) takibi istenmektedir. Amaç,Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim Aile Sağlığı Merkezi (E-ASM)'ne başvuran hipertansiyon hastalarına verilen evde KB ölçümü eğitiminin KB takipleri üzerine etkisini araştırmaktır.

Yöntem: Eğitim müdahale çalışmasıdır.Araştırmanın evreni Marmara Üniversitesi Pendik E-ASM'ye 1 Eylül- 31 Aralık 2016 tarihlerinde başvuran18 yaş üstü tüm hipertansiyon hastalarından oluşmaktadır.Anket formu araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme şeklinde uygulanmıştır.Klavuzlara uygun olarak yapılan, ofis KB ölçümü 180/110mmHg'den düşük olan ve evde KB ölçen hastalar takiplere davet edilmiş ve kullandıkları ilaçlarda değişiklik yapılmadan, 7 günlük kan basıncı ölçümü yapmaları ve kullandıkları KB ölçüm aletini getirmeleri istenmiştir.Evde KB ölçümlerinin getirildiği 2.kontrolde,hastanın kendi cihazı ile araştırmacının,bir kontrol listesi eşliğindeki gözlemi ile KB ölçümü yapması istenmiş,ardından araştırmacı tarafından kalibre edilmiş civalı bir sfingomanometre ile tekrar KB ölçülmüştür. Sonrasında hastalara, kullanılan aletle ilgili bilgi verilip, önerilmeyen bir aletse değiştirilmesi önerilmiş ve evde doğru KB ölçümü ile ilgili hasta merkezli birebir eğitim verilmiştir. Takiplerde KB <160/100 mmHg olan hastalara herhangi bir tedavi müdahalesi yapmadan tekrar 5-7 günlük KB takibi yapmaları istenmiştir.Üçüncü vizitte ikinci kez 5-7 günlük tansiyon takibi ve kullanılan cihazın getirilmesi istenerek kontrol listesi ile tekrar değerlendirilmiştir ve araştırmacı tarafından KB ölçümü ile kontrol edilmiştir. Eğitim öncesi ve sonrası evde KB değerlerinin ortalaması ile ofiste yapılan hasta ve araştırmacı ölçümleri analiz edilmiştir.Verilerin değerlendirilmesinde Statistical Package for Social Sciences istatistiksel paket programı kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma toplam 54 kişi ile tamamlanmıştır.KB ölçümü eğitimi sonrası hastaların kendi KB ölçüm aletleriyle ofis ortamında yaptıkları ölçümlerde ve 5-7 günlük ölçüm takibi ortalamalarında eğitim öncesi KB ortalamalarına göre anlamlı düşüşler olmuştur.(p<0,01)

Sonuçlar: Hipertansiyon hastalarına verilen KB ölçümü eğitimi sonrası ölçümlerin anlamlı oranda daha düşük olduğu tespit edilmiştir.Ayrıca hastaların eğitim sonrası gözlem listesine göre puanları artmıştır.

Tartışma: Poliklinik ortamında verilen kısa bir KB ölçüm eğitimi ile gereksiz ilaç kullanımları engellenebilir mi? Civalı sfingomanometre kullanımı doğru bi yaklaşım mıdır? Cihazların kalibrasyon durumu çalışmayı etkiler mi?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Hastaların Perspektifinden Aile Hekimliği Uzmanlık Eğitiminin Birinci Basamak Sağlık Hizmet Sunumuna Katkısı

Sabah Tüzün¹, Mehmet Akman², Mustafa Reşat Dabak¹, Mehmet Sargın³, İlhami Ünlüoğlu⁴, Sibel Sakarya⁵

¹ Kartal Dr Lütü Kirdar Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aile Hekimliği Kliniği, İstanbul

² Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği AD

³ İstanbul Medeniyet Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği AD

⁴ Eskişehir Osmangazi Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği AD

⁵ Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı AD

Giriş: Bu çalışmada aile hekimliği uzmanlık eğitiminin hastalarının perspektifinden birinci basamak sağlık hizmetlerinin ulaşılabilirlik, süreklilik, koordinasyon ve kapsamlı bakım özelliklerine etkisinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Yöntem: Çalışmaya QUALICOPC Türkiye veri tabanında yer alan Şubat-Mart 2012 tarihleri arasında aile sağlığı merkez (ASM)'lere başvuran hastalar dahil edilmiştir. Hekimler aile hekimliği (AH) uzmanlık eğitimi almış olanlar (AHU) ve pratisyen hekimler (PH) olarak iki gruba ayrılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya dahil edilen 2623 hastanın 270 (%10.2)'inin hekimi AHU'dur. Hastaların AH'ne başvuru nedenleri değerlendirildiğinde ilaç yazdırma AHU tarafından değerlendirilen hastalarda daha yüksektir (%38.1 vs %28.3, p=0.001). "Doktor beni dikkatli dinledi" sorusuna AHU'ların hastaları, PH'nin hastalarından daha yüksek oranda "evet" yanıtı verirken, "doktorun yaptığı açıklamaları pek anlamadım" diyenler PH'nin hastalarında daha fazladır (sırasıyla %100.0 vs %97.4, p=0.002; %19.2 vs %14.1, p=0.039). AHU'ların baktığı hastalar arasında çalışma saatlerinin kısıtlı olduğunu bildirenlerin oranı daha fazladır (%26.0 vs %19.6; p=0.016). "Bir sağlık sorununuz olduğunda önce kendisine başvurduğunuz bir doktorunuz var mı?" ve "Sevk edildiğimde, hastalığım hakkında uzman doktoru hekimim bilgilendirir" sorularına pratisyen hekimlerin hastaları daha yüksek sıklıkta "evet" yanıtı vermiştir (sırasıyla, %95.6 vs %98.3, p=0.004; %27.7 vs %39.6, p<0.001). Pratisyen hekimlerin hastaları "sizde aşağıdaki durumlarda çoğu kişi AH'ne başvurur mu?" sorusuna dikiz atılması gereken parmak kesisi, siğil çıkarılması, rutin sağlık kontrolü, görme bozukluğu, sigara bıraktırma yardımı, ayak bileği burkulması, endişe/evham, aile içi şiddet, cinsel problemler, ilişki sorunları için daha yüksek düzeyde "evet" yanıtı vermiştir (sırasıyla, p<0.001, p=0.019, p=0.008, p=0.025, p<0.001, p=0.047, p<0.001, p<0.001, p<0.001 ve p=0.016).

Tartışma: Hastaların verdiği bilgilere göre yapılan bu değerlendirmede, beklentimizin aksine AHU'ların sunduğu hizmet, birinci basamak sağlık hizmetlerinin ulaşılabilirlik, koordinasyon, süreklilik ve kapsamlılığı açısından bir fark yaratmamaktadır. AHU'ların sistem içinde konumlandırılışının (sağlanan farklı görev ve yetkilendirmeler, ek ödemeler, yerleştirme koşulları gibi) bu sonuçların ortaya çıkmasındaki etkisini inceleyen araştırmalara ihtiyaç vardır.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
II-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Birinci Basamakta Sağlık Hizmeti Alan Hastaların Ego Durumlarına Göre Ortak Karar Verme Beklentilerinin İncelenmesi

Genco Görgü, Vildan Mevsim

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Ad

Giriş: Bu çalışmanın amacı birinci basamakta sağlık hizmeti alma sürecindeki hastaların ego durumlarına göre ortak karar verme beklentilerinin incelenmesidir.

Yöntem: Çalışma, Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı'na bağlı Aile Sağlığı Merkezleri'nde (ASM) gerçekleştirilmiştir. Araştırma iki aşamada son halini almıştır. İlk aşamada, çalışmanın metodolojik ayağı kapsamında, Likert tipi 32 sorudan oluşan ortak karar vermede hasta beklentilerine ilişkin bir veri formu geliştirilmiş ve yapı geçerliği için faktör analizi ve güvenilirlik için Cronbach alfa katsayısı ile değerlendirilmiştir. (Keiser-Meyer-Olkin 0,986, Cronbach alfa 0,98) İkinci aşamayı teşkil eden kesitsel analitik araştırmada; %50 prevalans, %95 güven düzeyi ve 0,05 hata payı ile belirlenen 402 kişilik örnekleme dâhil edilen hastalara, "Birinci Basamakta Hasta Ortak Karar Verme Beklentisi Veri Formu", Ego Durumları Ölçeği ve Demografik Veri Formu uygulanmıştır. Verilerin değerlendirilmesi amacıyla; tanımlayıcı analizler, ki-kare analizi gerçekleştirilmiş ve lojistik regresyon modeli oluşturulmuştur.

Bulgular: Birinci basamakta sağlık hizmeti alan hastaların ego durumları ve ortak karar verme beklentileri arasında anlamlı bir istatistiksel ilişki ortaya konamamıştır. ($p=0,567$) Katılımcılara ait yaş ($p=0,020$), meslek ($p=0,020$), aynı şehirde ikamet süresi ($p=0,014$), kronik hastalık ($0,010$), doğum yeri ($p = 0,027$), psikiyatrik hastalık ($p=0,006$), aynı evde yaşayan kişi sayısı ($0,06$) ve eğitimi durumu ($p=0,039$) gibi özelliklerin, ortak karar verme beklentisi üzerinde anlamlı etkisi olduğu ortaya konmuştur.

Sonuç: Birinci basamakta sağlık hizmeti alan hastaların ego durumlarına göre ortak karar verme beklentileri değişmemektedir. Araştırmanın çıktıları ele alındığında, birinci basamakta hastaların ortak karar verme beklentisinin, hastaların sosyodemografik özellikleri ile değişmekte olduğu saptanmıştır. Ortak karar verme ve psikolojik fenomenler arasındaki ilişkinin anlaşılabilmesi için yeni araştırmalara ihtiyaç duyulmaktadır.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Geriatri Polikliniği'ne Başvuran Hastaların Beslenme Alışkanlıkları ve Besin Ögesi Alımının Değerlendirilmesi

Pelin Cin¹, Özlem Tanrıöver², Hakan Yavuzer³, Deniz Suna Erdinçler³

¹ İstanbul Kültür Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Beslenme ve Diyetetik Bölümü, İstanbul

² Yeditepe Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği ve Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul

³ İstanbul Üniversitesi-Cerrahpaşa, Cerrahpaşa Tıp Fakültesi, İç Hastalıkları Anabilim Dalı, Geriatri Bilim Dalı, İstanbul

Giriş ve Amaç: Yaşlı bireylerde çeşitli nedenlerle meydana gelen besin ögesi alımındaki dengesizlikler, akut ve kronik hastalıklara sebep olabilmekte veya yaşlanma ile ilişkili dejeneratif hastalıkların gelişimini hızlandırabilmektedir. Bu çalışmanın amacı, yaşlı hastaların beslenme alışkanlıklarını değerlendirmek ve günlük enerji ve besin ögesi alımlarını analiz ederek referans değerler ile karşılaştırmaktır.

Gereç ve Yöntem: Bu araştırma, Mayıs 2018 – Kasım 2018 tarihleri arasında Geriatri Polikliniği'ne başvuran 65 yaş üzeri, toplam 215 gönüllü hastada gerçekleştirildi. Çalışmaya alınan hastaların demografik özellikleri, antropometrik ölçümleri, beslenme alışkanlıkları ve 24 saatlik geriye dönük besin tüketim kayıtları kaydedildi. Hastaların besin tüketim kayıtlarından günlük enerji ve besin ögesi alımları, Beslenme Bilgi Sistemi (BeBiS)- Tam Versiyon bilgisayar programı ile analiz edildi ve Türkiye Beslenme Rehberi'ndeki referans değerlere göre karşılaştırıldı.

Bulgular: Hastaların %32,6'sı erkek, %67,4'ü kadındı. Erkeklerin yaş ortalaması 78,6±6,8 yıl, kadınların ise 74,9±6,9 yıldır. Erkeklerin Beden Kütle İndeksi (BKİ) ortalamaları 27,4±4,7 kg/m² iken, kadınların ise 28,8±5,1 kg/m² idi. Hastaların %66,5'i günde 3 ana öğün tüketmekteydi. Günde 1 ara öğün tüketen hastaların oranı %53 iken, 2 ara öğün tüketenlerin oranı %38,6 idi. Kadınların günlük ortalama enerji (1647.8±215.1 kkal), protein (61.0±14.6 g), karbonhidrat (182.3±32.7 g) ve posa (21.6±6.5 g) alımı erkeklerden (sırasıyla, 1818.1±296.9 kkal, 68.6±15.8 g, 208.1±44.0g, 23.8±7.8) anlamlı derecede düşüktü (p<0.05). Kadınların ortalama günlük su tüketimi (1208.9±502.7 ml) erkeklerin tüketimine (1018.5±375.0 ml) göre anlamlı olarak yüksek olsa da gereksinimin altındaydı (p<0.01). Hem erkekler hem de kadınlar için B1 vitamini, B6 vitamini, folat, potasyum, kalsiyum ve magnezyum alımları gereksinimin altındayken; enerji, protein, B2 vitamini, E vitamini, çinko, demir ve fosfor alımı yeterliydi.

Sonuç: Yaşlanmayla birlikte beslenme ile ilgili problemler giderek artmaktadır. Hastalık gelişiminde etkili olan ve kanıtlara dayanan besin ögesi alımındaki dengesizlikler, halk sağlığı açısından dikkat edilmesi gereken bir konudur ve uygun beslenme müdahalesinin yapılabilmesi için gerekli yönlendirmelere önem verilmelidir.

Tartışma Sorusu:

1) Yaşlı hastalarda besin ögesi yetersizliklerine sebep olabilecek faktörler nelerdir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tütün Kullanımını Bırakmayı Düşünen Hastaların Tütün Kullanımına İlişkin Temel Davranış Özellikleri

Olesya Aksel, Okay Başak

Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD, Aydın

Giriş: Sigara içenlerin çoğu sigara bırakmayı yarımsız olarak denemekte ve kısa süre sonra tekrar sigara içmeye başlamaktadır. Ülkemizde sigara karşıtı kampanyalar ve sigara kullanımına bağlı giderek artan hastalıklar nedeniyle sigara kullanan kişilerin sigara bırakma polikliniklerine başvuru sayısı günden güne artmaktadır. Çalışmamızın amacı, tütün kullanımını bırakmayı düşünen hastaların tütün kullanımına ilişkin temel davranış özelliklerinin araştırılmasıydı.

Yöntem: İleriye dönük tanımlayıcı tipteki araştırmaya ADÜ Aile Hekimliği Polikliniğine 1 Eylül 2017 - 31 Ağustos 2018 tarihleri arasında sigara kullanımını bırakmak için başvuran sigara içicileri katıldı. Veri toplama tütün kullanımını bırakma polikliniği izlem protokolü formu aracılığıyla yapıldı. Veri analizi SPSS 18.0 programı ile yapıldı. Tanımlayıcı istatistiksel yöntemlerin yanı sıra niceliksel değişkenler için t testi ve Mann Whitney-U test, kategorik değişkenler için ki-kare testi kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edildi.

Bulgular: Çoğu erkek olan içicilerin yaş ortalaması 41,8 idi. En çok ifade edilen sigarayı bırakma nedeni hastalık ya da hasta olma korkusuydu (%69,9). Başvuranların sigaraya başlama yaşı ortalama 16,4 ve toplam sigara içme süresi 28,6 paket/yıldı. Kadın ve erkeklerin sigaraya başlama yaşı benzerdi ancak erkekler daha uzun süre sigara içmişti (%21,2'ye %32,9). Yaklaşık üçte biri çok yüksek düzeyde nikotin bağımlısı olan içicilerin %59,6'sı sosyal etki ile sigaraya başlamıştı. Sigara içme isteğini en çok stres artırmaktaydı (%60,3). Başvuranların %84,4'ü ortalama 2,6 kez daha önce sigarayı bırakmayı denemiş ancak yalnızca %14,4'ü tıbbi yardım almıştı. Yüzde 74'ü sigara bırakmaya hazırlanma evresinde gelen sigara bağımlılarının tamamına yakınına davranışçı yaklaşımla destek verilirken, en çok verilen tıbbi tedavi %69,9 ile NRT idi.

Sonuç: Sigarayı bırakmak isteyen içiciler sigara içmeye daha çok sosyal etki ile ve erken yaşta başlamakta, en çok stresle başa çıkma aracı olarak sigara kullanmakta ve hastalık ya da hastalık korkusuyla sigarayı bırakmak istemektedir. Bu kez hekim desteği için başvuran sigara içicilerinin çok azı önceki denemelerinde yardım almıştır.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

0-2 Yaş Çocuğu Olan Annelerin Emzirme Durumları ile Ortoreksiya Nervroza Eğilimleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Duygu Ayhan Başer

Hacettepe Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

Giriş: Emzirme dönemindeki annelerde bebeğine verdiği sütün besleyiciliği ile ilgili yada beden imajına yönelik kaygılar oluşabilmektedir. Bu da anneyi sağlıklı beslenme konusunda bilinçli yada bilinçsiz uygulamalara yöneltebilir ve bu durum da anneleri sağlıklı yiyeceğin tüketilmesi ile ilgili patolojik bir noktaya getirebilir ve annelerde “ortoreksiya=sağlıklı beslenme takıntısı” yatkınlığına sebep olabilir. Son yıllarda yapılan çalışmalarda annelerin bu dönemdeki sağlıklı beslenme takıntısı (ortoreksiya nervroza) eğilimlerini araştıran bir çalışmaya rastlanmamıştır. Bu çalışma ile postpartum annelerin yeme davranışları ve ortorektik olma durumları arasındaki ilişkinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Tanımlatıcı tipte olan çalışmanın yapıldığı tarihlerde 0-2 yaş aralığında çocuğu bulunan internet ortamında bulunan “2017-2018 yılında doğum yapan” annelerin oluşturduğu grup üyeleri çalışma evrenini oluşturdu. Annelere bu gruplar üzerinden ulaşılmış olup çalışmaya katılmayı kabul edenlere iki bölümden oluşan e-anket formu uygulandı. İlk bölümde annelerin sosyodemografik özellikleri bulunmaktayken, ikinci bölümde ORTO-11 ölçeği yer almaktaydı. Tanımlayıcı istatistiklerde yüzde, ortalama±standart sapma kullanılmıştır. Veriler parametrik şartları sağlıyorsa iki grup arası t testi, ikiden fazla grup için ANOVA testi; parametrik şartları sağlamıyorsa bağımsız iki grup için Mann Whitney u, bağımlı iki grup için Wilcoxon testi, ikiden fazla bağımsız grup için Kruskal Wallis testi, niteliksel verilerin değerlendirilmesinde Ki kare testi kullanılmıştır. Karşılaştırmalarda p<0.05 olarak kabuledilmiştir.

Bulgular: Çalışma 511 anneden katılmıştır. Katılımcıların yaş ortalaması 31,92±4.44 (min:20,max:46) idi. Annelerin 276'sı (%64,3) normal kilodaydı. Tüm katılımcıların ortalama ORTO-11 skoru 22,68±4,09 (min:12;maks:35) ve annelerin % 76'sı Ortoreksiya nervroza eğilimindeydi. ORTO-11 skoru ile çalışma durumu, meslek, aile tarzı, sağlıklı olma fikri, diyet durumu, postpartum vitamin takviyesi, postpartum beslenme düzen değişikliği ve postpartum beslenme sıklığı arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişkisi vardı.

Sonuç: Çalışmamızda postpartum dönem annelerin ortoreksiya nervroza yatkınlığı genel popülasyona göre çok yüksek bulunmuştur. Postpartum dönemdeki annelere ulaşma imkanı en fazla meslek grubu olan aile hekimlerine bu konuda büyük sorumluluk düşmektedir.

Tartışma Soruları:

1. Postpartum dönemde görülen hangi faktörler ortoreksiya nervroza yatkınlığını arttırabilir?
2. Postpartum dönemdeki annelere sağlıklı beslenme danışmanlığı kimler tarafından uygulanmalıdır?
3. Ortoreksiya nervrozanın yaygınlaşmasını engellemek için neler uygulanabilir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Üniversite Öğrencilerinde İnternet Bağımlılığının Depresyon ve Anksiyete ile İlişkisi

Başak Korkmazer, Erkan Melih Şahin, Mehmet Göktuğ Kılınçarslan
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği ABD

Giriş: Gençlik döneminde riskli sağlık davranışlarına yatkınlık sık görülmektedir ve internet bağımlılığı da bunlardan biridir. İnternet bağımlılığının etiyojisiyle ilgili araştırmalar henüz başlangıç aşamasındadır. İnternet bağımlılığı, depresyon ve sosyal izolasyon ile ilişkilendirilmiştir. Bu araştırmada üniversite öğrencilerinde internet bağımlılığı ile depresyon ve anksiyete arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçladık.

Yöntem: Bu çalışma Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesinin 28 572 öğrencisi üzerinde 2011 – 2012 eğitim yılında online anket çalışması olarak yürütüldü. Toplamda 4430 (%15,5) öğrenciye ulaşıldı. Bunların 3254'ü (%73,4) bilgisayar ve internet kullanımı sorularını cevaplamıştı. Çok boyutlu bir çalışmanın parçası olan araştırmamızda 71 soruluk orijinal anket dahilinde internet bağımlılığını ölçmek için BAPİNT ölçeği; depresyon ve anksiyeteyi ölçmek için BAPİ ölçeği kullanıldı. Tek değişkenli testlerden sonra Binary Lojistik Regresyon “Hiyerarşik” model ile analiz yapıldı.

Bulgular: İnternet kullanım sorularını yanıtlayan katılımcıların ortalama yaşı 21,7±3,2 [17-63] iken %55,1'i (1688) kadın, %44,9'u (1374) erkekti. Katılımcıların %34,8'i BAPİNT ölçeğine göre internet bağımlılığına sahipti.

Bağımsız değişkenler olarak önce yaş ile cinsiyet sonra depresyon ile anksiyetenin dahil edildiği regresyon analizinde tüm yordayıcıları içeren model istatistiki olarak anlamlı bulundu ($\chi^2=143,625$ $p<0,001$). Yaş ve cinsiyet kontrol edildikten sonra internet bağımlılığını, depresyonun 1,796 (1,484-2,173 $p<0,05$) kat, anksiyetenin ise 1,762 (1,469-2,113 $p<0,05$) kat arttırdığı saptandı.

Sonuç: Çalışmamızdaki internet bağımlılığı oranı (%34,8) ülkemizde üniversite öğrencileri arasında yapılmış diğer çalışmaların saptadığı oranlar (%34,4 - %56,9) ile benzerdi. Önceki çalışmalarla uyumlu olarak internet bağımlılığının depresyon ve anksiyete gibi ruhsal bozukluklarla korelasyon gösterdiği saptandı. 2012 yılında yapılmış olan bir sistematik incelemede, patolojik internet kullanımı ile depresyon arasında güçlü korelasyon gözlenmiştir. İnternet bağımlılığı ile mental sağlık arasındaki nedensellik henüz tam çözümlenememiş olup; her alan ve toplulukta internet kullanımının yaygınlaşmasıyla birlikte özellikle gençler riskli popülasyonda yer almakta, anksiyete veya depresyonu mevcut olan gençlerin takibinde internet bağımlılığının da göz önünde bulundurulması önem taşımaktadır.

Tartışma Soruları

- 1) Araştırma multisentrik ve ülke genelinde yürütülebilir mi?
- 2) Araştırma farklı yaş gruplarına uygulandığında farklı sonuçlar gözlenebilir mi?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Bir Aile Hekimliği Biriminde 24-28 Haftalık Gebelerde OGTT Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Seval Sarıkaya, Ayfer Gemalmaz

Adnan Menderes Üniversitesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı

Giriş: Gestasyonel diyabet (GDM), gebelik öncesinde aşikar diyabeti olmayan gebelerde, gebeliğin ikinci veya üçüncü trimesterında tanı konulan diyabet olarak tanımlanmaktadır. Ülkemizde tüm gebeler 24-28. gebelik haftalarında GDM açısından taranmaktadır. Türkiye’de GDM prevalansı % 1.2- % 4.5 arasında değişmektedir. Türkiye’de doğan her yedi bebekten bir tanesi GDM’den etkilenmektedir. Bu sebeple GDM’ nin gebelikte erken dönemde saptanması ve uygun tedavisinin yapılması önemlidir.

Amaç: Aydın ilinde bir Aile Hekimliği Birimi (AHB)’de 2018 yılı içerisinde takipli tüm gebelerde gestasyonel diyabet sıklığının belirlenmesi amaçlanmıştır.

Metot: Aydın ilinde bir AHB’de 2018 yılı içerisinde izlenen 120 gebenin kayıtları retrospektif olarak incelendi. Dokuz gebenin gebeliği düşükle sonlandığı, 20 gebenin gebeliği 2018 de 24-28 haftaya ulaşmadığı ve devam ettiği, 15 gebe OGTT’yi reddettiği, 7 gebenin misafir ve tek izlemi olduğu için çalışmamıza alınamadı. Kalan 69 gebenin 24-28 haftalarda yapılan OGTT sonuçları ile demografik ve bazı tıbbi verileri SPSS programı ile değerlendirildi.

Bulgular: Gebelerin yaş ortalaması 29 yıl (min 20,max 41), BMI ortalaması 29,2 (min 20,6 max 40,7) idi. Gebelerin %55’i birinci ve ikinci gebeliklerini yaşıyordu. Yedi (%10,1) gebede prediyabet, iki (%2,9) gebede gestasyonel diyabet, iki (%2,9) gebede kilolu bebek doğurma öyküsü mevcuttu. İlk karşılaşmada bakılan açlık kan şekeri altı gebede 100 mg/dl ve üzerinde bulundu. Ancak bunlara daha sonra yapılan 50 gr tarama testi normaldi. 53 gebeye iki aşamalı GDM taraması 16 gebeye tek aşamalı GDM taraması yapılmıştı. İki aşamalı test yapılanlarda, ilk aşama 50 gr tarama testinde altısında (%11,3) sonuç ≥ 140 mg /dl saptanması üzerine 100 gr tanısal OGTT yapılmış ve sadece bir gebeye GDM tanısı konmuştur. Tek aşamalı GDM taraması yapılan 16 gebenin üçüne (%18,8) GDM tanısı konmuştur. Toplamda dört gebede GDM mevcuttu.

Sonuç: Gebelerimizde GDM sıklığı %5,8 olarak bulundu. Bu sonucun Türkiye’deki GDM sıklığına göre yüksek olmasını gebelerin %23,2 (N:16) sinin tek aşamalı 75 mg OGTT ile taranmasından kaynaklandığını düşünmekteyiz.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

60 Yaş Üstü Kişilerde Başarılı Yaşlanma ile Yaşam Kalitesi ve Günlük Yaşam Aktivitelerinin Değerlendirilmesi

Ahmed Faruk Yoldaş, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan
Manisa Celal Bayar Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Dünyadaki toplumların nüfusları hızla yaşlanmaktadır. Yaşlı nüfusun artması birinci basamak sağlık hizmetlerine ve uzun süreli bakıma olan talebi artıracak, daha büyük ve iyi eğitilmiş bir işgücüne ihtiyaç duyulacaktır. Son 20 yılda, literatürde çok sayıda kavramsal tanım ve başarılı yaşlanma modelleri ortaya çıkmıştır. Başarılı Yaşlanma Ölçeği (BYÖ) tüm ilgili bileşenleri tek bir ölçekte birleştiren daha kapsamlı bir ölçüm aracıdır.

Amaç: 60 yaş üstü kişilerde başarılı yaşlanma ve yaşam kalitesi ve günlük yaşam aktiviteleri arasındaki ilişkinin belirlenmesi olacaktır.

Yöntem: Manisa'da bir aile sağlığı merkezi'ne kayıtlı 60 yaş ve üzeri kişiler araştırmamızın evrenini oluşturmaktadır. Araştırmada sosyodemografik bilgiler ve Başarılı Yaşlanma Ölçeği (BYÖ), Enstrümantal Günlük Yaşam Aktiviteleri Ölçeği (IADL), SF-12 Yaşam kalitesi (kısa form) anketleri kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmamızın dahil edilme koşullarına uygun olarak toplam tamamlanan görüşme sayısı 258'tir. Katılımcıların % 51,6'sı kadın ve % 76,7'si evliydi. Eğitim durumu açısından incelendiğinde bireylerin %41,9'u ilkokul mezunu, %15,1'i lise mezunu ve %22,1'i üniversite mezunuydu. Bireylerin %10,1'i yalnız, %55,4'ü eşyle, %18,6'sı eşi ve çocuğuyla yaşamaktadır. Katılımcıların %60'ında geliri giderine eşit olduğu saptandı. %77,9'unun herhangi bir engeli yoktu. Günlük yaşam aktiviteleri ölçeği (IADL) ortalaması 7,4'tür. (min0-max8). Evliler IADL'de anlamlı olarak daha iyi bulundu. Çalışmamızda SF-12 Kısa Sağlık Forumundan elde ettiğimiz Fiziksel Bileşenlerin ortalaması 44,9 ve Mental Bileşenlerin ortalaması 50,1'dir. Erkekler bu iki alt bileşen açısından anlamlı olarak daha başarılıdır. Başarılı Yaşlanma ölçeği (BYÖ)'den elde edilen ortalama puan 58,3'tir. BYÖ toplam ve sağlıklı yaşam alt boyutunda erkekler daha iyidir. Üniversite mezunları ve okuryazarlar anlamlı olarak daha yüksek puan aldı. BYÖ toplam puanı ve sağlıklı yaşam alt boyutunda gelir durumu az olanlar anlamlı olarak daha az puanlı.

Tartışma ve Sonuç: Çalışmamızda refah düzeyi yüksek ve erkek popülasyonunun BYÖ puanlarının yüksek oluşunu, kamu otoritesi açısından değerlendirdiğimizde; gerek yalnız yaşayan kadınlara ve gerek düşük gelir düzeyindeki gruplara yönelik başarılı yaşlanma uygulamalarının artırılmasının ve erişiminin kolaylaştırılmasının önemini ortaya koymaktadır.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

İzmir İl Merkezindeki 13-60 Ay Arası Çocukların Kitle İletişim Araçlarını Kullanma Prevalansının Belirlenmesi

Özlem Işın, Mehtap Kartal
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Okul öncesi dönem çocuğun gelişiminin en hızlı ve öğrenme kapasitesinin yüksek olduğu, dıştan gelebilecek etkilere karşı savunmasız olduğu dönemdir. Televizyon, tablet ve akıllı telefonlar (kitle iletişim araçları) görsel ve işitsel özellikleri sayesinde çocuğun dikkatini çekip odaklanmasını, öğrenmesini desteklerken uygunsuz kullanımları beden ve ruh sağlığını olumsuz etkileyebilmektedir. Amerikan Pediatri Akademisi (AAP) 2 yaş altında ekran kullanılmamasını, 2 yaşın üzerindeyse günde 2 saat altında kullanılmasını önermektedir.

Çalışmamızın amacı İzmir il merkezinde 13-60 ay arası çocukların kitle iletişim araçlarını kullanma prevalansı ve ilişkili risk faktörlerinin saptanmasıdır.

Yöntem:

Araştırma kesitsel tanımlayıcı çalışmadır. İzmir il merkez ilçelerinin rastgele örneklem yöntemiyle belirlenen 12 Aile Sağlığı Merkezi (ASM)'nde yapılmıştır. Güncel literatürden yararlanılarak hazırlanan anket, araştırmacı tarafından 13-60 ay arası çocukları olan 1112 ebeveyne uygulanmıştır. Tanımlayıcı değişkenler için ortalama, standart sapma, sıklık ve yüzde dağılımları verilirken ki-kare ve t-testi analizlerinde IBM SPSS 22.0 kullanıldı. İstatistiksel anlamlılık için p değeri <0,05 alındı.

Bulgular: Çocukların 2 saat üzeri televizyon izleme prevalansları 13-24 ayda %23,7, 37-48 ayda %46,1, 37-48 ayda %54,2, 49-60 ay arasında ise %63,6 bulundu. Tablet kullanma prevalansları 2 saat üzerinde 13-24 ayda %0, 25-36 ayda %8,3, 37-48 ayda %15,6, 49-60 arasında ise %34,6 saptandı. Çocukların 2 saat üzeri akıllı telefon kullanmaları ise 13-24 ayda %1,8, 25-36 ayda %8,1, 37-48 ay arasında %19,3, 49-60 ay arasında ise %16,4 bulundu. Çocukların hafta sonu ekran kullanımları daha fazla izledikleri saptandı.

Çocuğun ekran süresi çocuğun yaşı, ebeveyn televizyon kullanım süresi arttıkça, kendi ekranına sahip olması durumunda artarken, ebeveyn eğitim düzeyi arttıkça, aile tarafından ekran kullanımının denetlenip kısıtlandıkça ve doktor tarafından bilgilendirildikçe anlamlı olarak azalmaktadır.

Sonuç: Çalışmamızın sonuçları 13-60 ay çocukların yaşa göre önerilen saatlerin üzerinde ekran kullanmış olduğunu göstermiştir. Çocuklarla ebeveynlerin ekran süreleri arasındaki güçlü pozitif ilişki nedeniyle ebeveynlerin rol model olmaları konusunda bilgilendirilmelidir. Hekimlere konu hakkında danışmanlık vermelerinin önemi anlatılmalıdır.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Obez ve Obez Olmayan Bayanlarda Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi (Kısa ve Uzun Form) Kullanılarak Aktivitenin Araştırılması

Serpil Çeçen

Marmara Üniversitesi Pendik EAH Spor Fizyolojisi

Giriş: Ülkemizde ve dünyada obesijenik olma yolunda bir artış görülmektedir. Fiziksel aktivitenin obezite ile ilişkili olduğu bilinmektedir. Fiziksel aktiviteyi etkileyen faktörler çok farklı olmakla birlikte bu çalışmadaki amacımız fiziksel aktivitenin kilo, beden kitle indeksi, yağ yüzdesi, yağ ağırlığı ve yağsız ağırlığa göre değişimini araştırmaktır.

Yöntem: Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi insan etik kurulundan onay alındıktan sonra çalışmaya başlandı. Polikliniğimize başvuranların (n=211 obez, n=95 obez olmayan) boy uzunlukları ölçüldükten sonra bioimpedans cihazında (Tanita-BC418) tüm vücut analizi yapılarak kilo, BMI (body mass index), yağ yüzdesi, yağ ağırlığı, yağsız ağırlık tesbit edildi. Türkçeye uyarlanması yapılmış kısa ve uzun form "Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi" (UFAA) yüz yüze görüşmeyle uygulandı.

Bulgular: Çalışmamızda obez ve obez olmayan grupta yaş, kilo, BMI, yağ yüzdesi, yağ ağırlığı, yağsız ağırlık açısından istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu gözlenmiştir. Obez ve obez olmayan grupta kısa süreli fiziksel aktivite skorları açısından (şiddetli, orta derece, yürüme, oturma süresi, toplam fiziksel aktivite) anlamlı fark olmadığı ancak aktivite seviyesi açısından anlamlı fark olduğu obez olmayan grubun aktivite seviyesinin daha fazla olduğu tesbit edildi. Uzun süreli fiziksel aktivite skorlamasında sadece ev-bahçe işlerinde istatistiksel olarak anlamlı fark olduğu obez grupta daha yüksek olduğu tesbit edildi. Kilo, BMI, yağ yüzdesi, yağ ağırlığı, yağsız ağırlığın kısa süreli fiziksel aktivite anketinin değerlendirilmesinde istatistiksel olarak anlamlı sonuç tesbit edilmezken, uzun süreli fiziksel aktivite anketinin değerlendirilmesinde istatistiksel olarak anlamlı sonuç tesbit edildi. Kilo ile orta derecede fiziksel aktivite, ev-bahçe işlerinin arttığı, yürüme ve iş aktivitesinin azaldığı; BMI ile orta derecede fiziksel aktivite, ev-bahçe işlerinin arttığı, yürüme aktivitesinin azaldığı; yağ yüzdesi ve yağ ağırlığı ile yürüme aktivitesinin azaldığı, ev-bahçe aktivitesinin arttığı; yağsız ağırlık ile orta dereceli fiziksel aktivitenin ve ev-bahçe işlerinin arttığı tesbit edildi.

Sonuç: UFAA kullanarak yaptığımız bu çalışmada obez ve obez olmayan grupta fiziksel aktivite açısından anlamlı bulgular elde edemedik sadece fiziksel aktivite ile obeziteyi açıklayamadığımızı, yeme alışkanlıklarını da incelememiz gerektiğini düşündürmektedir.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

D Vitamini Eksikliğinde Kişiyeye Özel Standardize Edilmiş Güneş Banyosunun Etkisi: Kontrollü Müdahale Çalışması

Nurcihan İdikut, Pemra Cöbek Ünalın, Nazire Öncül Börekçi
Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: D vitamininin sentez ve sirkülasyon süreçleri ve bu bağlamda UV ışınlarının önemi uzun yıllardır bilinirken, UV maruziyeti sonucunda oluşan D vitamininin niceliksel ilişkisi hâlâ tam bilinmemektedir. Yeterli D vitamini üretimi için ihtiyaç duyulan UV seviyesi değişkendir. Çalışmamızın ana amacı D vitamini eksikliği tedavisinde kişiyeye özel standardize edilmiş güneşlenmenin tek başına etkisinin ölçülmesi ve bunun günlük hayatına aynı şekilde devam eden kontrol grubu ile karşılaştırılmasıdır. Bunun yanı sıra tüm katılımcılara uygulanan ağrı ölçeği yardımıyla D vitamini eksikliğinin vücudun çeşitli bölgelerindeki ağrı varlığı ile ilişkisi ve güneşlenme sonrasında akut ağrı durumunda değişiklik olup olmadığının belirlenmesi de amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmamız klinik kontrollü müdahale çalışmasıdır. Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi personelleri araştırmanın evrenini oluşturmaktadır. Müdahale ve kontrol grubu, D vitamini eksikliği saptanan personeller arasından seçilmiş ve örneklem bu şekilde oluşturulmuştur. Müdahale grubundaki katılımcıların cilt tipi belirlenmiş, buna göre ampirik bir formüle dayanarak hesaplanan ve oral günlük replasman dozuna denk miktarda D vitamini sentezletecek UV maruziyeti için günlük minimum güneşlenme süresi dakika olarak hesaplanmış ve 14 gün boyunca her gün bu dakika süresince vücut yüzey alanının %25'ini açık bırakacak şekilde güneşlenmeleri gerektiği anlatılmıştır. Ayrıca tüm katılımcılardan çalışma süresi boyunca oral D vitamini takviyesi almamaları istenmiştir.

Bulgular: Çalışmamız toplam 51 kişiden oluşmaktadır. Müdahale grubunda 25, kontrol grubunda 26 kişi bulunmaktadır. Katılımcıların; yaş ortalaması 37.04±9.64 (21-54), ortalama çalışma yılı 10.06±8.21 (1-32), haftalık ortalama çalışma saatleri 43.16±3.98 (40-60), BMI ortalaması 26.18±4.30 (17-37), müdahale öncesi D vitamini düzeyi ortalaması 15.45±5.78 (6.60-27.44), müdahale sonrası D vitamini düzeyi ortalaması 15.98±5.76 (7.12-31.62).

Sonuç: Çalışmamızın analizleri devam etmektedir. Bulguların devamı ve sonuç kongrede sunulacaktır.

Tartışma Soruları:

- 1) D vitamini düzeyi ile UV ışınlarının niceliksel ilişkisi bulunabilir mi?
- 2) Gelecekte D vitamini eksikliği tedavisinde kişiyeye özel net bir dakika hesabı ile güneşlenme önerisi verilerek replasman ve idame sağlanabilir mi?
- 3) Yeterli D vitamini üretiminin sağlanması ve cilt kanserinden korunma arasındaki dengeyi koruyabilmek adına nelere dikkat edilebilir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

ETansiyon Akıllı Telefon Uygulamasının Hipertansiyon Kontrolüne Etkisi

Emre Yılmaz¹, Arzu Uzuner¹, Mensur Bajgora², Buket Doğan³, Zehra Aysun Altıkardeş⁴, Burçin Kavaklı Geriş⁵, Esra Akdeniz⁶

¹ Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İstanbul

² Marmara Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Bilgisayar Mühendisliği Yüksek Lisans Öğrencisi

³ Marmara Üniversitesi Teknoloji Fakültesi, Bilgisayar Mühendisliği, İstanbul

⁴ Marmara Üniversitesi Teknik Bilimler Meslek Yüksekokulu, Bilgisayar Teknolojileri Bölümü, İstanbul

⁵ Darıca Halil İbrahim Alemdar Aile Sağlığı Merkezi, Kocaeli

⁶ Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi, Bioistatistik Anabilim Dalı ve Tıp Eğitimi Anabilim Dalı, İstanbul

Giriş: Hipertansiyon prevalansı giderek artan bir sorundur ve tüm dünyada kan basıncı kontrolü oranları oldukça düşüktür. Bu araştırmanın amacı, tarafımızca geliştirilen “eTansiyon” akıllı telefon uygulamasının, kan basıncı değerlerinde düşmenin ve hedefte kan basıncı kontrolünün sağlanmasına yönelik etkinliğinin araştırılmasıdır.

Yöntem: Araştırma, randomize kontrollü deneysel tipte bir çalışma olup 01.12.2017-20.12.2018 tarihleri arasında altı ayrı Aile Sağlığı Birimi’nde yürütülmüştür. Birimler ikisi müdahale ve dördü kontrol grubu olacak şekilde randomize edilmiştir. Örneklem, birimlere kayıtlı hipertansif hastalar arasından rastlantısal örnekleme yöntemiyle seçilmiştir. Katılımcılara araştırmanın başında ve sonunda bir değerlendirme formu uygulanmış; ofiste kan basıncı ölçümleri yapılmış ve hastalardan bir hafta evde kan basıncı takibi yapmaları istenmiştir. Gruplar en az dört ay süre öngörülerek izleme alınmış olup müdahale grubunda ek olarak eTansiyon kullanılmıştır. Veriler SPSS 20.0 programı kullanılarak; Ki-kare, McNemar, Student’s T, Mann-Whitney U, eşleştirilmiş T testi ile analiz edilmiştir. İleri analizlerde, Tekrarlı ölçümlerde ANOVA(TÖA) ve Genelleştirilmiş Tahmin Denklemleri(GTD) kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırma, kontrol grubunda 124, müdahale grubunda ise 61 hastayla yürütülmüştür. Katılımcıların yaş ortalaması 56,9±8,2 yıldır. Araştırma izlem süresi ortalaması 176,6 gündür. Tüm katılımcıların %71,4(n=132)’ünün eğitim düzeyi ilköğretim ve altı düzeydedir. Araştırma sonunda, ofis ve ev SKB/DKB ortalamaları, müdahale grubunda kontrol grubuna göre daha düşük (sırasıyla $p<0.001$, ort.fark 9,5 mmHg; $p=0.007$, ort.fark 3,8 mmHg; $p<0.001$, ort.fark 10,6 mmHg; $p<0.001$, ort.fark 4,8 mmHg; $p=0.001$), hedefte kan basıncı düzeyi daha yüksek bulunmuştur ($p<0.001$). TÖA ve GTD analizi sonuçlarına göre izlem süresi(zaman) ve gruplar arası etkileşim anlamlıdır; gruplar izlem süresince ofis ve ev SKB/DKB ve hedefte kan basıncı düzeyi açısından zamandan farklı etkilenmişlerdir (sırasıyla $p<0.001$, $p<0.001$, $p<0.001$, $p<0.001$ ve $p<0.024$).

Sonuç: Aile hekimlerinin günlük hasta bakım yükü ve zamanın kısıtlılığı göz önüne alındığında mobil teknolojilerin sağlık hizmeti sunumunda ve hizmetin devamlılığını sağlamada kullanılması önemli bir imkandır. Araştırmamızın sonuçları, eTansiyon uygulamasının, hipertansiyonun izleminde etkin ve kullanılabilir bir araç olduğunu göstermekle birlikte diğer kronik hastalıkların izlemi için de yol gösterici olabilir.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tip 2 Diyabet Hastalarının Tanı, Tedavi ve Takibinde Aile Sağlığı Merkezlerinin Yeri

İkbal Hümay Arman, Yusuf Arman, Zeynep Ayaz, Çiğdem Apaydın Kaya
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Aile hekimliği bütüncül ve kapsayıcı yaklaşım ilkeleriyle sunduğu sürekli bakım ile diyabet yönetiminde merkezi bir konumdadır. Bu çalışmanın amacı Tip 2 Diabetes Mellitus (DM) hastalarının tanı, tedavi ve takibinde Aile Sağlığı Merkezlerinin (ASM) yerinin araştırılmasıdır.

Yöntem: Araştırmanın tipi gözlemsel-tanımlayıcıdır. Araştırma Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi(MÜPEAH) Diyabet ve Aile Hekimliği polikliniklerine Ocak-Şubat2019 tarihlerinde başvuran, DM tanılı, gönüllü hastalarla yürütülmüştür. Sosyo-demografik özelliklerin, hastalığın süresinin, tanı konulan ve takip edilen merkezin, diyabetle ilgili eğitim alma durumunun, son HbA1c düzeyinin, diyabet rutin muayenelerini nerede yaptırdığının, kullanılan ilaçlara ve yaşam tarzı değişikliklerine uyumun ve bazı sekonder koruyucu hekimlik uygulamalarının sorgulandığı yüz yüze bir anket uygulanmıştır. Verilerin analizinde Mann-Whitney U ve ki-kare testleri kullanılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya yaş ortalaması $58 \pm 10,0$ olan, 103 hasta(34E,69K) dahil edilmiştir. Diyabet tanısının ASM'lerde konulma sıklığı %4'tür. Diyabet takibi ve HbA1c kontrolü için ASM'lerden yararlanma sıklığı %9,9'dur. Herhangi bir nedenle kendi Aile Hekimine hiç gitmeyenlerin sıklığı %19,4'tür. Hastaların %53,5'i kan basıncı(KB), %84,2'si ayak bakımı ile ilgili hiç eğitim almadığını söylemiştir. ASM'den diyabetin olası komplikasyonları, egzersiz, beslenme, kendi kendine şeker ölçümü veya insülin uygulamaları ile ilgili eğitim alma sıklığı %2-%6,9'dur. Bu eğitimlerin çoğunlukla 3.basamakta alındığı saptanmıştır (%39,6-52,5). Hastaların %82,2'si hedef HbA1c; %56,4'ü de hedef KB değerlerini bilmemektedir. Son 1 yılda hastaların %8,9'u ayak muayenesi, %64,4'ü kalp muayenesi, %59,4'ü göz muayenesi olduğunu, %81,2'si tam idrar tahlili yaptırdığını, %47,5'i KB ölçtüldüğünü, %7'si nörolojik muayene olduğunu belirtmiştir. Yapılan muayenelerden sadece kan basıncı ölçümlerinin ASM'lerde yapıldığı bildirilmiştir (%7). Hastaların %7,9'u pnömokok, %9,9'u influenza aşısı olmuştur. Son ölçülen HbA1c ortalaması $7,7 \pm 1,6$ 'dır. ASM'den hizmet alanlar ve almayanlar arasında HbA1C değeri açısından bir fark yoktur($p=0,366$). Hedef KB bilenlerin sayısı ASM'den hizmet alanlar arasında %48,1 iken hiç hizmet almayanlarda %15,0'dır($p=0,01$). ASM'den hiç hizmet almayanlardan %40,0'ı ilacı bittiğinde yazdıramadığı için ara vermek zorunda kalırken, ASM'den hizmet alanlarda %11,1'dir($p=0,002$).

Sonuç: Araştırmanın bulguları diyabet takiplerinde ASM'lerin kullanılma sıklığının düşük olduğunu sadece KB takiplerinde ASM'lerden yararlanıldığını göstermektedir.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi'nde Masa Başı Çalışan Kadın İdari Personel ile Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Polikliniği'Ne Herhangi Bir Sebep ile Başvuran Ev Kadınlarının Kas-İskelet Sistemi Rahatsızlıklarının Karşılaştırılması

Tuğba Arpa, Nurver Sipahioğlu
İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Tıp Fakültesi

Giriş: Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi'nde çalışan kadın idari personel ile Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi Aile Hekimliği Polikliniği'ne herhangi bir sebeple başvuran ev kadınlarının kas-iskelet sistemi rahatsızlıklarının karşılaştırılması amaçlandı.

Yöntem: Çalışmaya Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Hastanesi'nde 08:00-16.00 saatleri arasında oturarak çalışan kadın idari personel ile Aile Hekimliği Polikliniği'ne herhangi bir sebeple başvuran ev kadını hastaların dahil edilmesi planlanmıştır. Hastalar çalışan kadın sekreterler ve ev kadınları olmak üzere iki gruba ayrılacaktır. Toplamda 100 hasta çalışmaya dahil edilecektir. Çalışmaya katılacak bireylere Cornell musculoskeletal discomfort questionnaire (CMDQ) ölçeği, Quick Exposure Check (QEC) Ölçeği yapılmış ve sosyodemografik özellikler, kas -iskelet sistemi rahatsızlıkları için kullanmış oldukları ilaçlar, kas -iskelet sistemi rahatsızlıkları için hekime başvurup başvurumama gibi özellikler sorgulanacaktır.

Çalışmaya; Konjenital Kas İskelet Sistemi deformitesi olanlar, nörolojik kas iskelet sistemi hastalığı olanlar, ortopedik, romatizmal problemi olanlar, kas-iskelet sistemi ile ilgili operasyon geçirenler, depresyon tedavisi alanlar ve 2 yıldan daha kısa süredir çalışanlar dahil edilmeyecektir.

Bulgular: Bulgular araştırma aşamasında

Sonuç: Araştırma aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- 1) Sizce çalışmamızda kas -iskelet sistemi rahatsızlıkları için uygulayacağımız ölçeklere ek olarak farklı hangi ölçekler uygulanabilir yada depresyon ile ilgili ölçekler de eklenebilir mi?
- 2) Kas iskelet sistemi rahatsızlıkları için ölçeklere ek olarak hangi tetkik ve görüntülemeler uygulanabilir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
II-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

65 Yaş Üstü Bireylerde Kırılgnlık Durumuna Göre Sarkopeni Prevalansı ve Etkileyen Etmenlerin Değerlendirilmesi

İrem Elatik Ülker¹, Kağan Kunt¹, Fatma Nur Baldan¹, Esra Meltem Koç¹, Gülseren Pamuk¹, Melih Kaan Sözmen²

¹ İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

² İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı AD.

Giriş: Sarkopeni, yaşlanma ile meydana gelen kas kütlesi ve kuvvet kaybını tanımlamak için kullanılan bir terimdir ve kırılgnlık ve fonksiyonel bozulma patogenezinde önemli bir rol oynadığına inanılmaktadır. Kırılgnlık, fizyolojik sistemlerin zayıflaması ve hücrel onarım mekanizmalarının etkisiz kalması sonucu homeostazisin bozulması ile karakterize tıbbi bir sendromdur ve yaşlılarda morbidite ve erken ölümlerin önde gelen nedenlerinden biridir. Kırılgnlık ve sarkopeni, fiziksel bağımlılığı önleme arayışında ortaya çıkan önemli iki kavramdır. Hem sarkopeni hem de kırılgnlığın tanımları hala gelişmektedir ve kötü beslenme (yetersiz beslenme ve obezite) de, her iki kavramın patogenezinde kilit role sahip faktörlerden biridir. Bireyin yaşam boyunca sürdürdüğü diyetin kalitesi her iki kavramın insidansı ile yakın bir ilişkiye sahiptir ve zamanında yapılacak uygun beslenme müdahaleleri ile insidansları azaltılabilir.

Bu çalışmamızın amacı 65 yaş üzeri bireylerde kırılgnlık ve beslenmenin sarkopeni ile ilişkisini değerlendirmektir.

Yöntem: Bu kesitsel çalışma 1 Haziran- 30 Kasım 2019 tarihleri arasında İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Karşıyaka 17 No'lu Aile Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı 65 yaş üzeri bireyler ile yürütülecektir. Çalışmanın örneklem büyüklüğü Gpower 3.1 ile, daha önce yapılan bir çalışmada sarkopenik bireylerde kırılgnlık görülme olasılığı için OR:2.33 alındığında %80 güç ve tip 1 hata düzeyi %5 için 256 kişi olarak hesaplanmıştır.

Veri toplama araçları:

Çalışmaya katılmaya gönüllü olan bireylere genel ve sağlık bilgilerini içeren anket uygulanacaktır. Sarkopeni taraması için yürüme hızı testi ve el sıkma gücü testi; kırılgnlık değerlendirilmesi için Tilburg Kırılgnlık Ölçeği kullanılacaktır. Bireylerin kas kütlesi biyoimpedans analiziyle ve beslenme durumları MNA testi ile değerlendirilecektir.

Bulgular: Araştırma tasarım aşamasındadır.

Sonuç: Araştırma tasarım aşamasındadır.

Tartışma: Sizce eklenmesi gereken parametreler var mı?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Diyabetes Mellitus ve Prediyabet Hastalarının Yaşam Tarzı Değişikliği Konusundaki Bilgi Düzeyi, Tutum ve Kan Şekeri Regülasyonunun Diyabet Eğitimi Öncesi ve Sonrası İncelenmesi

Feyzanur Erdem, Pınar Özmen, Erva Üçüncü, Seçil Arıca,
SBÜ Haseki SUAM

Giriş: Diyabet, insülin eksikliği ya da insülin etkisindeki defektler nedeniyle organizmanın karbonhidrat, yağ ve proteinlerden yeterince yararlanamadığı, kronik, geniş spektrumlu bir metabolizma bozukluğudur. Diyabet komplikasyonlarının önlenmesi için yaşam tarzı değişikliği başta olmak üzere tedavi yöntemlerinin erkenden uygulanması şarttır. Bu çalışmada amacımız, diyabet ve prediyabeti olanların diyabet farkındalığını araştırmak, hastalara yaşam tarzı değişikliği ve hastalığın özellikleri ile eğitim verilmesinin diyabet regülasyonuna etkisini incelemektir.

Yöntem: Araştırma deneme modelinde planlanmıştır. Örneklem; Haseki Bağcılar Eğitim Aile Sağlığı Merkezi'ne başvurmuş olup çalışmaya katılmayı kabul eden diyabetik ve prediyabetik hastalardır. Onam formu alınarak, yüzyüze görüşme yöntemiyle araştırmacı tarafından oluşturulmuş olan veri toplama formları doldurulacak olup, eğitime katılmayı kabul eden hastalar diyabet eğitimine yönlendirilecek ve kontrollere çağırılacaktır, çalışma sonunda hastaların kan şekeri regülasyonuna yönelik bilgileri araştırmacı tarafından öğrenilecektir. Bu süreç içerisinde çalışmaya katılmayı kabul edip eğitim ve kontrollere gelmeyi istemeyen hastalara tek seferlik araştırmacının hazırlamış olduğu anketler, onam formu alınarak yüzyüze görüşme yöntemi ile yapılacaktır. Veri değerlendirmesinde değişkenlerin normal dağılıma uygunluğu ShapiroWilk testi ile incelenecektir. Normal dağılıma uygunluk göstermesi durumunda sürekli değişkenler ortalama $\pm$ standart sapma, uygunluk göstermemesi durumunda ise medyan (minimum : maksimum) değerleriyle ifade edilecektir. Normallik testi sonucuna göre iki grup arasında bağımsız çift örneklem t testi ya da MannWhitney U testi, grup sayısının ikiden fazla olması durumunda ise varyans analizi (ANOVA) ya da Kruskal Wallis testleri kullanılacaktır. İstatiksel analizler için SPSS programı kullanılacak olup $p < 0.05$ istatiksel olarak anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Çalışmanın bağımlı değişkeni diyabet regülasyonu olup, bağımsız değişkenler yaş, cinsiyet, vücut kitle indeksi ve diyabet eğitimidir.

Sonuç: Literatürde diyabet hastalarının yaşam tarzı değişikliğiyle ilgili birçok çalışma bulunmaktadır, ancak çalışmaların çoğu kesitsel incelenmiş olup eğitim öncesi ve sonrası incelenen çalışma sayısı azdır. Prediyabetik hastalarla ilgili yapılmış çalışma sayısı azdır. Birinci basamakta önemli olan hasta bilgilendirilmesi ve etkilerinin incelenmesi, bu konuda farkındalığın artması açısından dikkat çekici olabilir.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Geriatrik Hastalarda Komorbidite İndeksi ile Geriatrik Sendrom Varlığı ve Günlük Yaşam Aktiviteleri İlişkisinin Değerlendirilmesi

Didem Kafadar, Canan Akbulut

Sağlık Bilimleri Üniversitesi, Bağcılar Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Aile Hekimliği Kliniği

Giriş: Dünyada ve ülkemizde 65 yaş ve üstü yaşlı nüfusu artmaktadır. Geriatrik dönemde özellikle kardiyovasküler hastalıklar, konjestif kalp yetmezliği, renal yetmezlik, kronik pulmoner hastalık, gastrointestinal hastalıklar, periferik damar hastalığı, diabetes mellitus, karaciğer hastalığı, romatolojik hastalıklar gibi kronik hastalıkların prevalansı artmaktadır. İşitme azlığı, görmede azalma, düşme, inkontinans, immobilizasyon, kognitif bozukluk, demans ve depresyon gibi hastalıklarda geriatrik dönemde sık rastlanan geriatrik sendromlar arasındadır. Günlük yaşam aktivitelerini gerçekleştirmedeki fiziksel ve bilişsel yeterlilik, çeşitli günlük yaşam aktivite ölçekleri ile ölçülmektedir. Günlük yaşam aktiviteleri arasında gayta ve idrar inkontinansı, beslenme, yıkanma, giyinme, transfer, tuvaleti kullanma, banyo yapma bulunurken; enstrümental yaşam aktiviteleri arasında telefon kullanma, ilaç yönetimi, yemek hazırlama, ev idaresi paranın yönetimi, alışveriş ve araç kullanma bulunmaktadır. Bu çalışmada hastaların fonksiyonel durumları ile geriatrik sendrom varlığı ve komorbiditelerinin değerlendirilmesi planlandı.

Yöntem: Bu çalışmada hastanemizin aile hekimliği polikliniklerine başvuran hastaların sosyodemografik özellikleri ve tıbbi durumlarına ait veriler, tanıları çalışmacılar tarafından hazırlanan soru formu kullanılarak belirlenecektir. Hastalar mini mental test, geriatrik depresyon ölçeği, Katz ve Lawton-Brody günlük yaşam aktiviteleri ölçekleri ile değerlendirilecektir. Charlson komorbidite indeksi ile hastaların tanıları ve fonksiyonel durumları ile geriatrik sendrom varlığı ilişkisi tanımlayıcı ve analitik istatistikler ile incelenecektir.

Bulgular: Sosyodemografik değişkenler ile komorbiditeler bağımsız değişkenler olarak ve günlük yaşam aktiviteleri bağımlı değişken olarak değerlendirilecektir.

Sonuç: Geriatrik hastalarda; kronik hastalıkların günlük yaşam aktivitelerini zorlaştırmakta olduğu düşünülmektedir. Günlük yaşam aktivitelerine etki eden komorbidite yükünün belirlenmesi ve aile hekimliği günlük uygulamalarının ve evde sağlık ihtiyacı olabilecek hastalara sağlık hizmeti kapsamında bakım ve takip hizmetlerinin sunulması planlamalarında bu araştırma sonuçlarının bilimsel, ekonomik ve sosyal katkısı olabilir.

Tartışma Sorusu: Çalışmamızda kullanılması planlanan mevcut ölçekler yeterli midir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Birinci Basamak Hekimlerinin Yaşlı İhmal ve İstismarı Konusundaki Farkındalıkları ve İstismarı Araştırma Düzeyleri

Özge Özokçu Gürel, Gizem Limnili, A. Dilek Güldal
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi

Giriş: Ortalama yaşam beklentisinin artmasıyla yaşlı nüfusunun giderek arttığı gözlenmektedir. Yaşlılık dönemi; bireylerin bağımlılıklarının arttığı, kazalara açık hale geldikleri, fiziksel ve zihinsel yeteneklerinin azaldığı, pek çok kronik sorunla baş etmek durumunda kalınan bir dönemdir. Bu durumun hem yaşlı birey hem de bakım verenler açısından olumsuz önemli sonuçları mevcuttur.

Yaşlı istismarının verdiği zararların önüne geçmenin belki de en etkili yolu, istismarının varlığından şüphelenmek ve bu durumu ortaya çıkarmaktır.

Bu çalışmanın amacı aile hekimlerinin herhangi bir nedenle kendilerine başvuran yaşlı hastalarda ihmal ve istismar belirtilerini ne kadar fark ettikleri ve bununla ilgili nasıl bir davrandıklarını saptayabilmektir.

Yöntem: Kesitsel analitik desendeki bu çalışmaya İzmir merkez ilçelerinde çalışan 268 aile hekimi ile gerçekleştirilmiştir. Hekim sayısı 11 ilçenin hekim nüfusuna göre oranlı olarak bölüştürülerek, her ilçede rasgele seçilen ASM'lerdeki doktorlar gönüllülük ilkesine göre dahil edilmiştir.

Veri toplama araçları olarak demografik bilgiler ve yaşlı istismarı sorgulama deneyimini içeren bir anket ile istismar ya da ihmal olasılığı içeren olgular hazırlanmıştır. Olgular ile ilgili istismar düşünüp düşünmediği, düşünürse ne yapacağı araştırılmıştır.

Bulgular: Araştırmaya katılan 268 katılımcının 115'i kadın (%42.9), yaş ortalaması 49.76 (min:29 maks:67), mesleki yıl ortalaması 24.82'dir (min:1 maks:40). 63 katılımcı (%23.8) bu konuda eğitim almıştır. 268 katılımcının 267'si (%99.6) en az 1 olguda ihmal istismar düşünürken; ihmal ve istismar düşünenlerin %88.8'i istismar düşündüğü durumda eyleme geçeceğini belirtmişlerdir. Yaşlı yakınlarının tepkisi, kurum desteğinin eksikliği ve yeterli zaman olmaması sorgulamadaki en önemli engeller olarak görülürken; kötüye kullanımı belgelemek istismar yönetiminde en sık karşılaşılan zorluk olmuştur. 145 katılımcı istismarı tespit etme, yönetme ve sorgulamanın fazla zaman aldığını düşünmüştür.

Sonuç: Araştırmanın analizleri devam etmektedir.

Tartışma soruları: Olguları nasıl değerlendirmeliyiz? İstismar var yok diye mi?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Aile Sağlığı Merkezlerinde Hemoglobin Hasta Baş Tanı Testi Uygulanmasının Hasta Yakını ve Uygulayıcı Memnuniyeti Açısından Değerlendirilmesi

Oktay Sağlam, Arzu Uzuner
Marmara Üniversitesi

Demir eksikliği anemisi bebeklik ve çocukluk döneminde, en sıklıkla hayatın ilk iki yılında görülmektedir. Ülkemizde Sağlık Bakanlığı Bebek ve Çocuk İzlemi Protokolü kapsamında bebeklere demir desteği başlanmakta ve bebekler 9. ay izleminde anemi yönünden taranmaktadır. Aile Sağlığı Merkezi(ASM)'nde tarama amacıyla tam kan sayımı veya hemoglobin ölçüm testi(hemoglobinometre) kullanılmaktadır. ASM'lerde hemoglobinometre gibi birçok hızlı tanı testi(htt) kullanılmaktadır. Birinci basamakta bu testler hastalık yönetimi kolaylaştırmakta, tanı tedavi maliyetini azaltmaktadır. Ayrıca bu testlerin kullanılmasının hastaların ve sağlık çalışanlarının memnuniyet durumuna etkisinin değerlendirilmesi de önemlidir.

Araştırmamızda ASM'lerde hemoglobinometre kullanımının bebeklerin anemi taramasında hemogram yapılmasına göre uygulayıcıların ve hasta yakınlarının memnuniyetine etkileri değerlendirilmesi amaçlanmıştır.

Araştırmamız tanımlayıcı nitelikte olup, araştırma öncesinde elektronik ortamda yürütülen bir çalışmayla hemoglobinometre kullanılan ve kullanılmayan ASM'ler tespit edilmiştir. Bu ASM'lere Aralık 2018-Şubat 2019 tarihlerinde izlem kapsamında başvuran izlemi yapılan bebek ebeveynlerine ve izlemi yapan sağlık çalışanlarına anket formu yüz yüze görüşme yöntemiyle uygulanmıştır.

Araştırmaya 196 sağlık çalışanı, 240 bebek yakını katılmıştır. Araştırmaya katılan sağlık çalışanlarının yaş ortalaması 40 ± 9 ; %76'sı kadın; %49'u aile hekimidir. Araştırmaya katılan ebeveynlerin yaş ortalaması $30,6 \pm 5$; %95 annesidir; ortalama gelir durumu 3739 ± 2300 ; eğitim durumu %67'si lise ve üstü mezundur. Araştırmaya dahil edilen toplam 20 ASM'den 13 ASM'de hemoglobinometre kullanılmaktaydı. ASM'lerde en sıklıkla kullanılan htt glikometre(%90); kullanılması hasta memnuniyetini artıran htt glikometre(%82); kullanılması gereksinim duyulan htt hemoglobinometre(%83) idi. Sağlık çalışanlarına göre hemoglobinometre kullanmanın sağladığı avantajların başında zaman kazandırıyor(%93), hasta ve yakınları daha az ajite oluyor(%86), hasta memnuniyetini artırıyor(%75) idi. Hemoglobinometre yönteminin memnuniyet değerlendirmesi sonuçlarına göre hastalık yönetimini(%94-ilk görüşmede sonuçları tartışma), kan alma sürecini(%93-non-invaziv ve non-stres), birinci basamak işleyişini(%86-ailenin uyumunu ve izlemin yapılabilirliğini artırması) kolaylaştırmaktadır. Ebeveynlerin hemoglobinometre yönteminin memnuniyet değerlendirmesi sonuçlarına göre hastalık yönetimi(%96), kolaylık(%95), kan alma süreci(%94) oluşturmaktadır.

Htt kullanılması hastalarda ve sağlık çalışanlarında hastalık yönetimini kolaylaştırılması ve ASM'lerde uygulanabilirliği noktasında genel bir memnuniyet oluşturmaktadır. Buna benzer htt'lerinin çeşitlendirilerek kullanılması birinci basamak işleyişini ve hasta memnuniyetini artırması açısından önemlidir.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Antalya 07.05.045 Nolu Aile Hekimliği Birimi'nde 30-65 Yaş Kadınlarda HPV Taramaları Çalışması

Levent Tuna Şengöz¹, Ebe Nilüfer Kaştan Eser¹, Tuğba Çalışkan²

¹ 9 Nolu Şehit Hem. Canan Akkuş ASM

² Antalya İl Sağlık Müdürlüğü

Giriş: Türkiye'deki ölümlerin %13'ü kanserler nedeniyle olup üç kanser türünde tarama yapılmaktadır. Aile hekimliği birimlerinde nüfuslarındaki hedef kitlenin kanser taramalarını yaptırmalarını sağlamak için çalışmalar yürütülmektedir.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı bir çalışma yapıldı. İlk önce google form oluşturduk, ardından telefonla aranan her kişinin; arandığı tarih, saat dakika, daha önce HPV taraması yaptırap yaptırmadığı bilgisi girildi, yaptırmış ve 5 yıl geçmiş ise tekrar gelmesi gerektiği anlatıldı yaptırmamış ise HPV taramasının gerekliliği anlatıldı ve davet edildi. 2018 Kasım ayı itibari ile birimize kayıtlı olan 901 kişiyi tek tek telefon ile aranarak HPV taramasını yaptırmaları için aile sağlığı merkezimize davet edildi.

Bulgular: <http://www.ailehekimineyapar.com/calisma2019mart.htm>

Sonuçlar: Bakanlığın hedef listesi ile bizim çıkardığımız hedef liste arasındaki farklılıklar ortaya çıktı. (30-65 yaş arası olup da gebe olanlar var, doğum sonrası üç ay süre geçmemiş olanlar var bunlara tarama yapılamaz, hiç evlenmemiş 53 kişi var, bekarlar ASM de HPV taraması yaptırmıyor). Çalışmanın sonuçları tamamlanmamış olup 454 kişiye tarama yapıldı, 30 kişi pozitif çıktı. Taramaya gelenlerden evli olan 732 kişi var bunun 374 ü yani % 51,09 u taramaya gelmiş, diğerleri ise boşanmış/dul olanlarda bu oran % 67,24 ile yüksek , 30-65 yaş arası bekarlarda ise düşük % 3,77 dir. HPV taraması yaptırmayan 442 kişiye 4 ay süre ile ayda 4 defa, SMS atılması planladı. Kasım 2019 ayına kadar HPV taramalarını % 80 lere çıkarmayı hedeflemekteyiz.

Tartışma Soruları:

- 1) Aile Hekimliği birimlerinde kullanılan programların taramalardaki hedef nüfusları daha düzgün çıkarmaları sağlanabilir mi?
- 2) Kullanılan programların daha iyi tasarlanması için sahada çalışan yazılım işini daha iyi anlayan aile hekimlerinden faydalanılmalıdır.
- 3) Boşanmış olanların taramaya gelme oranları evlilere göre daha yüksek, 30-65 yaş arası bekarlarda bu oran oldukça düşük. Özellikle aynı mahalle de bekar olarak yaşayanlar hpv taramalarına gelmek istemiyor, toplumsal baskı oluşur veya utanma nedeniyle. Özellikle bu testi yaptırtma endikasyonu olan herkesin testi yatırabilmesi için onun koşullarına imkanlar sunulmalıdır.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Küçük Hücreli Dışı Akciğer Kanserli Hastaların Retrospektif Analizi: 150 Vakalık Tek Merkez Deneyimi

Fatih İnci¹, Süleyman Ersoy², Habibe İnci³, Murat Acat⁴, Fatih Karataş¹

¹ Karabük Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Onkoloji

² Ümraniye Eğitim ve Araştırma Hastanesi

³ Karabük Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği

⁴ Karabük Üniversitesi Eğitim ve Araştırma Hastanesi Göğüs Hastalıkları

Giriş: Küçük Hücreli Dışı Akciğer Kanseri (KHDAK) tedavisinde cerrahi, kemoterapi, radyoterapi tek veya kombine kullanılabilir. 5 yıllık sağkalım yaklaşık %18'dir. KHDAK'li 150 hastanın demografik özelliklerini, tedavi, sağkalım-mortalite oranlarını sunmayı amaçladık.

Yöntem: Ocak 2015- Ocak 2019 arasında Karabük EAH Onkoloji Polikliniğinde takip edilen Adenokarsinom (AK) ve Skuamoz Hücreli Karsinom (SHK) tanılı, 150 hastanın yaş, cinsiyet, meslek, TNM evreleri, sigara kullanımı, tedavileri, mutasyon testleri, tedavi-mortalite oranları değerlendirildi. Verilerin tanımlayıcı analizi için oranlar ve ortalama değerleri kullanıldı.

Bulgular: Hastaların 131'i erkek, 19'u kadın ve ortalama yaş 64.4 yılı. 130 hasta sigara içicisiydi. 89 hasta SHK, 61 hasta AK histolojisindeydi. Evre I %6.6, evre II %3.3, evre III %7 evre IV %52 oranındaydı. Evre I-II'deki hastalar opere edilmişti, evre II'deki hastalara adjuvan kemoterapi uygulanmıştı. Evre III hastalardan 1'i hariç diğerlerine en az iki tedavi modalitesi uygulandı. Evre III' de 27 hastada kür sağlanırken 7 hastada nüks gelişti. Evre IV grubunda, 54 hasta kemoterapi aldı. Sonuçta 36 hastanın tedavileri devam etmekte, 42 hasta kür, 72 hasta ex oldu. Sağkalım, tüm hasta grubunda 12.2, evre I'de 16.7, evre II'de 17.2, evre III'de 14.8, evre IV'de 9.6, AK'lularda 11.3, SHK'lularda 12.6 aydı.

Erken tanı oranı % 10, SHK /AK oranı 1.4:1, evre I-II-III grubunda % 30 olan 3 yıllık mortalite oranlarımız literatürdekine benzerdi. EGFR 19 kadın hastanın 7'sinde (% 36) pozitifdi.. Çalışmamızda AK'lilerde pozitiflik oranı % 18, sigara içmeyen AK'li kadınlarda % 40 olarak görüldü.

Sonuç: Takip sürelerimiz tam olgunlaşmadığından net sonuçlar verememekle birlikte literatürle karşılaştırıldığında kür, mortalite oranları, sağ kalım süreleri ve demografik özellikler benzerdi. Literatür verilerinde %40 oranında olan kadın hastalardaki AK sıklığı bizim hastalarımızda % 95 oranında tespit edildi

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Bir E-ASM'ye Kayıtlı Kişilerin Öncelikli Sağlık Problemleri ve Sağlık Hizmetine Toplum Katılımı ile İlgili Görüşleri

Havva Nur Özekici¹, Onur Kara¹, Aylin Atasoy¹, Mesut Koldaş¹, Malak Alsultan¹, Mehmet Akman²

¹ Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi

² Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD

Giriş: Kişiy ve topluma yönelik temel sağlık hizmetlerinin entegre biçimde sunabilmesi için toplum yönelimli birinci basamak (TYBB) uygulamaları geliştirilmesi ve desteklenmesi önerilmektedir. Araştırmamızda, fakültemiz Aile Hekimliği Anabilim Dalına bağlı Tuzla Eğitim aile Sağlığı Merkezine (E-ASM) kayıtlı bireyler ve E-ASM bölgesindeki toplumun kanaat önderleriyle (öğretmen, muhtar, eczacı vb) odak grup görüşmeleri yaparak bölgenin öncelikli sağlıkla ilişkili ihtiyaçlarını tespit etmek, E-ASM'den beklentileri ortaya koymak, sağlık hizmet sunumuna toplum katılımı konusuna yaklaşımlarını öğrenmek hedeflenmektedir.

Yöntem : Çalışmamız niteliksel tipte olup MÜ Tuzla E-ASM'ye kayıtlı 18 yaş ve üstü kişiler arasından amaca yönelik örnekleme yöntemiyle seçilen bireyler odak grup görüşmesine alınmıştır. 6 odak grupta çalışmaya katılmaya onam veren toplam 17 kadın ve 7 erkek yer almıştır. Ayrıca 4 toplum önderi ile (öğretmen, eczacı, muhtar, imam) derinlemesine görüşmeler yapılmıştır. Görüşmelerin ses kaydı alınıp sonrasında transkriptleri çıkarılmıştır. Metinlerin tematik içerik analizi 2 araştırmacı tarafından bağımsız olarak yapılmış, triangulasyon amacıyla 3. bir araştırmacı (MA) ortaklaşan temaları gözden geçirmiştir. Çalışmanın odak grup analizleri özetinde yer almıştır. Derinlemesine görüşmelerin analizine devam edilmektedir.

Bulgular: Katılımcılar kendi toplumları için öncelikli sağlık sorunları arasında akut enfeksiyonlar, Diyabet, hipertansiyon, KOAH/astım, madde bağımlılığını saymışlardır. Kendilerini beslenme bilinci düşük, ekonomik güçlükleri olan ve fazlaca hareket etme isteği olmayan bir toplum olarak nitelendirmişlerdir. Yeşil alanların yetersizliği ve sağlıklı gıdaya ulaşım güçlükleri dile getirilmiştir. Spor ve yürüyüş için sitelerin yalnızca içerisinde olanaklar olduğu belirtilmiştir. E-ASM'den beklentiler uzman hekim olması geniş tetkik olanakları gibi ikinci basamak hizmet beklentisi ile uyumludur. E-ASM'de kısa sürede ve beklemezsizin hizmet alma talebi her görüşmede dile getirilmiştir. Katılımcılar yaşadıkları toplumun sağlık düzeyini yükseltmek için E-ASM ile işbirliği yapmaya gönüllü olduklarını belirtmişlerdir. Bu bağlamda sağlık eğitimlerinin başlatılması önerilmiştir.

Sonuç: Topluma yönelik birinci basamak uygulamaları için motive olduğu tespit edilen katılımcıların görüşleri doğrultusunda öncelikli hedef olarak beslenme, hareketli yaşam ve madde kullanımı gibi konularda toplumsal kurum ve örgütlerle işbirliği içerisinde sağlık eğitimleri düzenlenmesi planlanmaktadır.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Aile Sağlığı Merkezlerimize Başvuran Kronik Hastalığı Olan ve Olmayan Bireylerde Bedensel Endişe Bozukluğu Sıklığı

Elifnur Ertaş, Dilek Güldal, Gizem Limnili

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Bedensel Endişe Bozukluğu (BEB), somatizasyon bozukluklarına yönelik önerilen ICD-11 'e eklenen yeni bir tanıdır. BEB kişiye sıkıntı veren bedensel belirtiler ve bu belirtilerin çok düşülmesine bağlı olarak sağlık hizmetlerine çok sık başvurma şeklinde tanımlanır. Temel amaç tıbbi olarak açıklanan veya açıklanamayan somatik şikayetler arasındaki ayrımın kaldırılmasıdır, bu nedenle organik hastalıkların dışlanmasından ziyade pozitif semptom paternine dayanır. Bedensel Endişe Bozukluğu tanısı için özellikle birinci basamakta uygulanmak üzere 25 maddelik bir ölçek geliştirilmiştir³ (Fink ve ark. 2014). Bu ölçek kardiyopulmoner, gastrointestinal, kas-iskelet sistemi ve genel semptomlardan oluşur. Ölçeğin Cronbach's alpha değeri 0,92 bulunmuştur Son bir ay içinde semptom modellerinde birinde veya daha fazlasında kaydedilen dört semptomun varlığı BEB kabul edilir.

Yöntem: Araştırma kesitsel analitik çalışmadır. E-asm'lerimize başvuran 45yaş üstü 683 birey çalışmaya alınmıştır. Sosyodemografik bilgiler anketi, BEB ölçeği ve anksiyete ve depresyon durumlarını değerlendirmek amacıyla Hasta Sağlık Anketi-4 (PHQ-4) uygulanmıştır. BEB tanısı alan bireyler, EASM'de pozitif semptomlara ve mevcut yakınmalarına yönelik muayene edilip bu yakınmalarını açıklayacak başka bir tanı alıp almadıkları değerlendirilmiştir. Yeni tanı alan hastalar bu tanı ile açıklanamayan yakınmaları açısından ele alındığında BEB tanısının devam edip etmemesine göre BEB var ya da yok grubuna dahil edilmiştir.

Bulgular: Toplam 683 hasta dahil edildi, 104'ü (% 15,2) BEB tanısı aldı. BEB kadınlarda (n:72, %20,4) erkeklere göre (n:32, %9,7) daha sıklıkla (p<0,001). Eğitim düzeyi düşük bireylerde BEB daha sık bulundu (p<0,003). Kronik hastalığı olan bireylerde (n:86 %17,2), olmayanlara göre (n:18 %9,8) BEB daha sıklıkla (p<0,016). BEB olan hastalarda anksiyete (OR 1,44) ve depresyon puanları (OR 1,25) daha yüksek bulundu. (p<0,01).

Sonuç: Analiz aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- 1) BEB tanısı birinci basamak hekimlerine yarar sağlar mı?
- 2) BEB tanısı birinci basamağa gereksiz başvuru, gereksiz tetkik ve tedavi sayısını azaltır mı?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Aile Hekimliği Kimliği Ölçeği Geliştirilmesi

Duygu Üstünoğlu, İsmail Kasım, Adem Özkara
Ankara Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Bu çalışmadaki temel amacımız Türkiye'ye özel bir aile hekimliği kimliği ölçeği geliştirerek gerek aile hekimliği uzmanlık eğitiminde gerekse de ülkemizde uygulamaya geçirilmiş olan aile hekimliği modelinde hekimlerin aile hekimliğine ait özellikleri ne kadar içselleştirebildiklerini ölçen bir ölçeği akademik camianın kullanımına sunabilmektir.

Aile hekimliği uzmanlık eğitiminde hekimlik kimliği yanında aile hekimliğine özel kimlik gelişiminin de geliştirilmesi ve ölçülmesi bizce bir gerekliliktir. Aile Hekimliği uzmanlık eğitiminde fazla sayıda rotasyon olması, asistan eğitiminin standardize olmaması ve birçok kurumda yeni bir bilim dalı olması nedeniyle verilen eğitimin asistan doktorların profesyonel kimliklerine nasıl bir katkı sağladığının ölçülmesi verilen eğitimin geliştirilmesi ve standardize edilmesi için faydalı olacaktır.

Yöntem: Araştırmamız bir ölçek geliştirme çalışmasıdır.

Sorumlu ve yardımcı araştırmacı tarafından aile hekimliği kimliği ile ilgili temel sorular geliştirilecektir. Sorular 5 li Likert tipi ile cevaplanacak sorular olacaktır.

Aile hekimliği akademisyenleri tarafından bu sorular değerlendirilecek ve önerilerine göre sorulara son hali verilecektir. Daha sonra bir dil uzmanı tarafından değerlendirilip son hali verilecektir.

Sorular aile hekimliği akademisyen ve uzmanlarına uygulanacak ve ölçek geliştirme ile ilgili testler uygulanarak ölçek faktörleri ve bu faktörlere ait sorular belirlenecektir.

Bulgular: Projemizin sonuç çıktısı ülkemiz için geçerlik ve güvenilirlik çalışması yapılmış bir aile hekimliği kimlik ölçeği olacaktır.

Sonuç: Uzmanlık eğitimi süresince asistan hekimlerin yeterlilikler yönünden değerlendirilmesi gerekmektedir. Asistanların bilgi açısından gelişmelerini takip etmek şimdiye kadar çok sık uygulanmış ve belirli standartlar geliştirilmiş bir yöntemdir. Ancak hekimlik sadece bilgi değil aynı zamanda biraz da kimlikle özdeşleşmektedir. Ne yazık ki kimlik gelişimi üzerinden bir değerlendirme yapılamamaktadır. Bu açıdan bakıldığında asistanların kimlik ölçümü ülkemizde böyle bir boşluğu dolduracaktır.

Tartışma Soruları:

- 1) Çalışmamız için hazırlamış olduğumuz sorular sizce ölçek sorusu olmak için uygun mudur?
- 2) Araştırma tasarımı konusunda önerileriniz nelerdir.
- 3) Araştırmamızı uzmanlardan oluşan bir ekibe yapmak istiyoruz ancak asistanların da örnekleme yer alması sizce uygun mudur?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Kocaeli Üniversitesi Medikososyal Polikliniğine Herhangi Bir Nedenle Başvuran 18-25 Yaş Arası Hastaların Lipid Profili ve Kardiyovasküler Risklerinin Değerlendirilmesi

Cemal Uyan, Tuncay Müge Alvir

Kocaeli Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Kardiyovasküler sistem hastalıkları dünyada ve ülkemizde ölümün başlıca nedenidir. Hiperlipidemi, aterosklerotik kardiyovasküler hastalık(ASKVH) riskini arttıran önlenilebilir en önemli risk faktörüdür. Kılavuzlar, asemptomatik, ASKVH veya ASKVH riski bulunmayan erişkinlerde 20 yaşından itibaren dislipidemi taraması önermektedir. Sağlık Bakanlığı ise aile hekimliği uygulamasında 35 yaşından önce riski olmayan bireylerde lipid taraması önermemektedir. Uluslararası geçerlilik gören kılavuzların daha çok gelişmiş ülkelerin toplumlarına yönelik hazırlandığı dikkate alındığında, ülkemiz için yeni çalışmalara ihtiyaç olduğu açıktır. Çalışmamız aile hekimliği uygulamasında lipid taramalarına dikkat çekmeyi ve genç erişkinlerin tümünde bu taramaların gerekli olup olmadığını ortaya koymayı hedeflemektedir.

Yöntem: Çalışmamız Kocaeli Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalına bağlı Medikososyal Polikliniğinde yapılacaktır. Katılımcılar Eylül 2019 - Ekim 2019 tarihleri arasında polikliniğe herhangi bir nedenle başvuran 18-25 yaş arası hastalardan seçilecektir. Ailesinde erken yaşta (erkeklerde <55 yaş, kadınlarda <65 yaş) ASKVH veya dislipidemi öyküsü pozitif olanlardan vaka grubu oluşturulacak. Vaka grubundaki her bir hasta, aile öyküsü negatif olan benzer özellikte üçer hastayla eşleştirilerek kontrol grubu oluşturulacak. Katılımcıların demografik özellikleri ve ASKVH risk faktörlerini sorgulayan kısa bir form araştırmacı tarafından doldurulacak, her iki koldan arteriyel tansiyon ve boy-kilo ölçümleri yapılarak forma kaydedilecek. Hastaların açlık kanından lipid profilleri, kan glukozu, üre, kreatinin, AST, ALT değerleri ölçülüp kaydedilerek kardiyovasküler riskleri hesaplanacak.

Bulgular: Çalışmamızda bağımsız değişkenler; demografik veriler, ailede ASKVH varlığı ve diğer ASKVH risk faktörleri, beden kitle endeksi.

Bağımlı değişkenler; lipid düzeyleri, kardiyovasküler risk skorları.

Sonuç: Kontrol grubunda vaka grubuna göre hangi oranda dislipidemi saptanırsa saptansın, sonuçlar ülkemizde lipid taramaları açısından yol gösterici olacaktır

Tartışma Soruları

- 1) Çalışma grubu için önerileriniz nelerdir?
- 2) Yapılacak laboratuvar testleri maliyetinin hastaların sosyal güvencesinden karşılanması etik açıdan uygun mu?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Yeni Tanı Hipertansiyon Hastalarında Ofis Kan Basıncı Ölçümü ile Evde Yapılan Kan Basıncı Takiplerinin Karşılaştırılması

Güzin Zeren Öztürk¹, Saliha Buşra Aksu¹, Burcu Demirbaş²

¹ Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi

² Yenice Devlet Hastanesi

Giriş: Tekrarlanan ofis ölçümlerinde arteriel kan basıncının 140/90 mmHg den daha yüksek olması hipertansiyon (HT) olarak tanımlanır. Ülkemizde erişkin her 3 kişiden 1'inde hipertansiyon vardır. Hipertansiyon tanısı için kan basıncını (KB) doğru bir şekilde ölçmek oldukça önemlidir. Kan basıncı ölçümünü etkileyen durumlar hastaya, ölçene ve ölçüm yöntemine ait faktörler olabilmektedir. Ofis KB ölçümleri ne kadar standart şartlar altında yapılırsa yapılsın, beyaz önlük etkisi, kişinin kan basıncındaki gün içi değişkenlikler, ölçüm yaparken rakamın yuvarlanması gibi problemler vardır. Bunun için ofis dışı ölçüm yöntemleri kullanılmaktadır. Bu nedenle ofis ölçümlerinin yanında evde kan basıncı takibinin önemi de vurgulanmaktadır. Biz çalışmamızda ofis ölçümlerinde hipertansif saptadığımız bireylerin uygun koşullarda evde yaptıkları tansiyon takiplerini alıp aralarındaki ilişkiyi değerlendirmeyi amaçladık.

Yöntem: Çalışmamıza Şişli Hamidiye Etfal SUAM aile hekimliği polikliniklerine herhangi bir nedenle başvuran 18-65 yaş arası hastaların dahil edilmesi planlandı. Başvuru sırasında her iki koldan tansiyon ölçümü yapılan hastalardan hipertansif ($\geq 140/90$ mmHg) tespit edilenlerin evde tansiyon takipleri istenecek, tarafımızdan hazırlanan; bireylerin sosyodemografik özelliklerinin, özgeçmiş, soygeçmiş, beslenme alışkanlıkları ve hipertansiyon farkındalıklarının sorgulandığı anket yüz yüze görüşme yöntemi ile doldurulacak ve boy-kilo ölçümleri yapılacaktır. Sonrasında ev ölçümlerinin ortalaması ile ofis ölçümü karşılaştırılacaktır.

Bulgular: Çalışmamızdaki bağımlı değişkenler hastaların yaşı ve cinsiyeti iken; bağımsız değişkenler ise ofis ve ev kan basıncı ölçümleri, ek hastalıkları, sigara içme durumları ve vücut kitle indeksleridir.

Sonuç: Çalışmamız sonucunda en sık görülen hastalıklardan biri olan ancak tanısında, tedavisinde ve takibinde sıklıkla yetersiz kalınan hipertansiyonun tanısı için, her yaş grubundaki hastayla en sık iletişim kurma şansı olan aile hekimlerinin sorgulamaları gereken verileri, kullanabilecekleri yöntemleri ve dikkat etmeleri gereken noktaları vurgulamayı amaçladık.

Tartışma Soruları:

- 1) Kan basıncı dışında takip edilmesini önerdiğiniz bir parametre var mıdır?
- 2) Prehipertansif tespit edilen hastalar da çalışmaya dahil edilmeli midir?
- 3) Ev ölçümünde kendini hipertansif tespit eden hastalar da çalışmaya dahil edilmeli midir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Dokuz Eylül Üniversitesi'ne Bağlı Eğitim Aile Sağlığı Merkezlerinde Yaşamın İlk Yılında Verilen Demir, D Vitamini Desteği ve Beslenme Özelliklerinin Antropometrik Ölçümler Üzerine Etkisi

Ediz Yıldırım, Genco Görgü, Çetin Akın, Vildan Mevsim

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Türkiye'de Sağlık Bakanlığı'nca Bebek ve Çocuk İzlem Protokolünde yaşamın ilk altı ayında anne sütü kullanımı, uygun zamanda ek gıdalara geçiş desteklenmekte; bebeklere 0-12 ay arası D vitamini, 4. aydan itibaren de demir preparatları ücretsiz olarak sağlanmaktadır. Annenin gestasyonel dönemdeki nutrisyon eksikliklerinin giderilmesi, optimal gebelik izlemi, gebelik ve lohusalık döneminde uygun D vitamini ve demir desteği ile hem annede hem de bebekteki eksikliklerin giderilmesi amaçlanmaktadır. Bu çalışmanın amacı yaşamın ilk yılında önerilen demir, D vitamini desteğinin ve beslenme özelliklerinin antropometrik ölçümler üzerine etkisini saptamaktır.

Yöntem: Retrospektif tanımlayıcı modelde planlanan çalışmamızın evreni Dokuz Eylül Üniversitesine bağlı Eğitim Aile Sağlığı Merkezlerine kayıtlı olan 13-24 ay arası bebeklerdir. Örneklem alınmayıp evrenin tümüne ulaşılması hedeflenmektedir. Bu bebeklerin annelerine telefon ya da bizzat görüşme yoluyla ulaşılabilecektir. Anneye ve bebeğe ait veriler yapılandırılmış bir anketle elde edilecektir. Bebeklerin doğumda, altıncı ayda ve on ikinci aydaki antropometrik ölçümleri kayıtlardan öğrenilecektir. İstatistiksel yöntem olarak bağımsız değişkenler ve bağımlı değişken, arasında çapraz tablolar oluşturularak, t testi, ki-kare testi ve lineer regresyon analiziyle değerlendirilecektir.

Bulgular: Bağımlı değişken olarak çalışmaya dahil edilen bebeklerin 6. ve 12. aydaki büyüme durumu; bağımsız değişkenler olarak annenin gebelik öncesi, gebelik ve lohusalık dönemlerinde beslenme, vitamin-mineral desteği durumu; bebeklerinin doğumda, altıncı ayda ve on ikinci aydaki ölçümleri; anne sütü alımı, formül mama kullanımı, ek gıdaya geçiş zamanı, DSÖ tarafından 1 yaşına kadar bebeklere verilmemesi önerilen gıdaları alma durumu, resmi aşı takviminde ilk bir yaşa kadar önerilen aşuların uygulanma durumu, hastaneye yatış gerektiren enfeksiyon hastalığı öyküsü, bebeklerin kardeş sayısı sayılabilir.

Sonuç: Birinci basamakta takip edilen bebeklerde büyümeye etkisi olan ve çalışmada ele alınan faktörlerden hangilerinin öncelikli olduğunun saptanması; prekonsepsiyonel danışmanlık, gebe-lohusa izlemi, bebek izlemi ve beslenme danışmanlığı uygulama eksikliklerinin düzeltilmesine yardımcı olacaktır.

Tartışma Soruları:

- 1) Örneklem seçimi uygun mudur?
- 2) İstatistik yöntemle ilgili öneriniz var mıdır?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Ümraniye İlçesinde Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerine Başvuran Bireylerin Umutsuzluk Düzeylerinin İncelenmesi

Nuseybe Akbal¹, İlknur Kavcı Kokar²

¹ Bayrampaşa İlçe Sağlık Müdürlüğü

² Ümraniye İsmail Çetinkaya Aile Sağlığı Merkezi

Giriş: Umutsuzluk, bireylerin geleceğe ilişkin kötümser duygularıdır ve bu durum kişilerin problemleri ile başa çıkamamasına neden olmaktadır. Umutsuzluk duygusunun gelişmesinde bireyin ekonomik ve sosyokültürel durumu önem taşımaktadır. Ülkemizde kişilerin umutsuzluk düzeyleri ile ilgili yapılmış az sayıda çalışma mevcuttur. Araştırmamızın amacı, sağlık hizmeti sunduğumuz Ümraniye ilçesinde bireylerin umutsuzluk düzeylerini ve bunu etkileyen sosyodemografik faktörleri belirlemektir.

Yöntem: Çalışma kesitsel ve tanımlayıcı olarak tasarlanmıştır. Türkiye İstatistik Kurumu'nun 2018 yılı verilerine göre Ümraniye ilçesinde 690.193 kişi ikamet etmektedir. Çalışma bölgemiz olarak ilçede bulunan 32.000 nüfusu İsmail Çetinkaya Aile Sağlığı Merkezi'ni belirledik ve örneklem sayımızı 384 olarak hesapladık. Eksik anketler olabileceğini öngördüğümüzden, 01.05.2019 ve 01.08.2019 tarihleri arasında 400 kişiye ulaşmayı hedefledik. Gönüllülük esasına dayanarak, 18-65 yaş arası bütün bireyleri çalışmaya dahil etmeye karar verdik ve haklarında sosyodemografik bilgi edinmek amacıyla, tarafımızca geliştirilen; eğitim durumunun, aylık gelirinin, beraber yaşadığı kişilerin, kronik hastalıklarının, çalışma şartlarının, ilgi alanlarının, spor alışkanlıklarının bilgilerini içeren kişisel bilgi formunu uygulamayı kararlaştırdık. Umutsuzluk düzeyinin belirlenmesi için Beck umutsuzluk ölçeğini seçtik. Katılımcıların, kişisel bilgi formu ve umutsuzluk ölçeğini kendilerinin doldurmasını; okuma-yazma bilmeyenlere ise belirlenecek tek bir sağlık personelinin yardım etmesini amaçladık. Etik kurul onayı için İstinye Üniversitesi'ne başvurmayı; verileri yüzdeler hesapları, tek yönlü varyans analizi ve t testi ile analiz etmeyi planladık.

Bulgular: Beck Umutsuzluk Ölçeği skorlarını çalışmamızın bağımlı değişkeni, katılımcıların sosyodemografik özelliklerini ise çalışmanın bağımsız değişkeni olarak belirledik.

Sonuç: Kronik hastalığı olan ve gelir durumu az olan katılımcılarda umutsuzluk düzeyinin daha yüksek olduğunu gösteren çalışmalar mevcuttur. Biz de ilçemizde birinci basamak sağlık hizmetlerinden faydalanan kişilerin umutsuzluk düzeylerini ve bunları etkileyen sosyodemografik etkenleri belirlemek istedik. Sonuçlarımız ışığında sağlık hizmeti sunan sağlık personellerini; umutsuzluk düzeylerini etkileyebilecek nedenler açısından bilgilendirmeyi amaçladık.

Tartışma Soruları:

- 1) Araştırmaya katılımı engelleyen hangi faktörlerle karşılaşabiliriz?
- 2) Bu faktörler için nasıl önlemler alabiliriz?
- 3) Okuma-yazma bilinmemesi çalışma için bir dışlama kriteri olmalı mı? Sağlık personeli yardımı ile sorunların cevaplanması çalışmanın güvenilirliğini etkiler mi?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Üniversite Öğrencilerinde Sigara Bağımlılık Düzeyi ve Ekspiryum Havasındaki Karbonmonoksit Düzeyi Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Fatma Nur Baldan¹, Esra Meltem Koc¹, Melih Kaan Sözmen²

¹ İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

² İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Halk Sağlığı Anabilim Dalı

Giriş: Tütün kullanımı, dünyada en yaygın önlenebilir mortalite nedenidir. Dünya genelinde 1,3 milyar sigara içicisi olduğu, herhangi bir müdahale yapılmaz ise bu rakamın 2025 yılında 1,7 milyara ulaşacağı tahmin edilmektedir. Türkiye ise kişi başına düşen sigara tüketimi yönünden Avrupa'da Yunanistan'dan sonra ikinci sırada yer almaktadır. Ülkemizde, tüm ölümlerin % 23'ü tütün ile ilişkili hastalıklardan kaynaklanmaktadır ve sigaraya bağlı hastalıklar nedeniyle her yıl 110 bin kişi hayatını kaybetmektedir. Küresel Yetişkin Tütün Araştırması'na göre (KYTA) Türkiye'de 15 yaş ve üzerindeki yetişkinlerin %27,1'i (yaklaşık 14,8 milyon kişi) halen sigara içmektedir. Sigarada bulunan 4500 adet kimyasal madde içinde en çok bilineni de CO'dur. Karbonmonoksit kanda oksijen ile yer değiştirip beyin, kalp ve diğer yaşamsal organları oksijenden mahrum bırakır. Karbonmonoksitin bu zehirli etkisi hemoglobine(Hb), oksijene göre daha fazla bağlanmasından kaynaklanmakta, ortaya çıkan karboksihemoglobin(CO-Hb) hipoksemiye neden olmaktadır.CO zehirlenmesinde kardiyovasküler ve nörolojik semptomlar ön plandadır, özellikle kardiyovasküler sistem hastalığı bulunan bireylerde artmış mortaliteye, genç ve sağlıklı bireylerde ise azalmış sağlık performansına neden olmaktadır. Karbonmonoksite kronik olarak maruz kalmanın ateroskleroz ve ateroskleroza bağlı kardiyovasküler sistem hastalıklarına neden olduğu bilinmektedir. Bu çalışmada İzmir Katip Çelebi Üniversitesi'ndeki öğrencilerin sigara bağımlılık düzeyleri ile ekspiryum havasındaki karbonmonoksit düzeyi arasındaki ilişkisinin gösterilmesi amaçlanmıştır

Yöntem: Kesitsel nitelikteki çalışmamızın evrenini İzmir Katip Çelebi Üniversitesi öğrencileri aktif sigara içicileri oluşturmaktadır. Sigara içenlerde nikotin bağımlılığı öngörmek için CO düzeyi eşik değeri daha önce yapılan bir çalışmada 10 ppm olarak kabul edildiğinde eğri altı alan (AUC) 0,75, tip1 hata düzeyi 0,05 alındığında ulaşılması gereken örneklem büyüklüğü en az 208 olarak hesaplanmıştır. Çalışmada %10 kayıp olacağı varsayılarak 230 kişiye ulaşılması hedeflenmiştir. Veri toplamak için 29 sorudan oluşan sosyodemografik anket formu, sigara kullanan öğrencilerinin bağımlılık düzeylerini belirlemek amacı ile Fagerstörn Nikotin Bağımlılık Ölçeği, katılan öğrencilerin ekspiryum havasındaki karbonmonoksit düzeyi ölçülecektir

Bulgular: Çalışma veri toplama aşamasındadır.

Sonuç: Çalışma veri toplama aşamasındadır.

Tartışma sorusu: Çalışmanın tasarımı/veri toplama anketi için ek öneriniz var mı?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Birinci Basamakta Spora Katılım Öncesi Sağlık Değerlendirmesi

Merve Dursun¹, Esra Bilir¹, Kubilay Kaymaz¹, Sibel Sakarya²

¹ Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi, İstanbul, Türkiye

² Koç Üniversitesi Tıp Fakültesi, Halk Sağlığı Anabilim Dalı, İstanbul, Türkiye

Giriş: Yarışmacı seviyede spor yapanların ani ölüm riski spor yapmayanlardan daha fazla olduğundan spora katılım öncesi sağlık değerlendirme son derece kritiktir. Ülkemizde bunun için hazırlanmış bir rehber olmakla birlikte katılım raporu hazırlama ile ilgili yasal bir düzenleme bulunmamaktadır. Bu çalışmanın amacı birinci basamak hekimlerinin spora katılım öncesi sağlık kontrolü konusundaki uygulamalarını değerlendirmektir.

Yöntem: Tanımlayıcı tipteki çalışmada, hazırlanan anket, birinci basamak hekimlerine dijital ortamda ulaştırılmıştır. Ankette Türk Tabipleri Birliği (TTB) tarafından hazırlanan rehber, Sağlık Bakanlığının hazırladığı öykü formu ve Amerikan Kalp Derneği'nin (AHA) "14 Maddeli Tarama" rehberi kullanılmıştır. Betimsel ve çıkarımsal analizler yapılmış olup karşılaştırmalar için t test kullanılmış, p<0.05 anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Anketi 312 kişi doldurmuştur. Eksik ve tutarsız cevapların çıkarılmasının ardından kalan 214 katılımcı çalışmaya dahil edilmiştir. Katılanların % 39.3'ü kadındır, yaş ortalaması 44,9'dur. %14,5'i aile hekimliği uzmanı, %3,3'ü sözleşmeli aile hekimliği uzmanlık öğrencisi ve %82,2'si pratisyen hekimdir; ortalama aile hekimliği yaptıkları süre 7,9 yıldır. Katılımcıların %89,7'si spora katılım belgesi verme yetkilerinden haberdardır ve %90,2'si daha önce bu raporu vermiştir. 2'si uzman, %78,6'sı 5 yıldan daha uzun süredir aile hekimi olmak üzere sadece 14 katılımcı (%6,5) bu konuda kendini güvende hissetmektedir. TTB rehberinin varlığı ise 5'i uzman olmak üzere sadece 28 katılımcı (%13,1) tarafından bilinmektedir. Katılımcıların %60'ından fazlası öykü ve fizik muayeneye ek olarak ileri tetkiki gerekli görmektedir. Kardiyak muayene katılımcıların hemen tamamı tarafından gerekli görülürken, AHA programında şart koşulan diğer fizik muayene öğelerinin gerekliliği için bu oran %70'in altındadır. Öykü, fizik muayene ve EKG sonrasında sevk gerekliliği sorgulandığında, Seattle Kriterleri'ne göre sevk gerektiren ve gerektirmeyen durumlar için sevk etme oranı açısından anlamlı fark görülmemiştir.

Sonuç: Ülkemizde spora katılım öncesi sağlık değerlendirme için yasal bir düzenleme olmaması ve rehberin yeteri kadar bilinmemesi hekimlerimizin ileti tetkik isteme eğilimini artırmaktadır.

Tartışma soruları:

Katılımcı sayısını ve anketin tamamlanma oranını artırmak için neler yapılabilir? TTB rehberinin bilinmemesinin ve kullanılmamasının sebepleri neler olabilir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
II-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi İdari Bölüm, Ameliyathane ve Yoğun Bakım Çalışanlarının D Vitamini Eksikliği Prevalansı Vee İlgili Faktörlerin Belirlenmesi

Nazire Öncül Börekci, G.Pemra Ünal

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: D vitamini insan sağlığında önemli etkilere sahip bir vitamindir ve eksikliği ciddi sağlık problemlerine yol açabilir. Hastane çalışanları gün ışığından daha az yararlandığı için D vitamini eksikliği açısından riskli bir gruptur. Tedavisi oldukça kolay olan bu sorunun çalışan sağlığı açısından tespit edilmesi önemlidir. Çalışmanın amacı Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi İdari Bölüm, Ameliyathane ve Yoğun Bakım çalışanlarının D vitamini eksikliği prevalansı ve olası ilgili faktörleri belirlemektir.

Yöntem: Gözleme dayalı, kesitsel araştırma olarak planladığımız çalışmayı MÜPEAH'de yürüttük. Ameliyathane ve yoğun bakımlardan 75, idari bölümler de 72 kişiyle görüşüldü. Katılımcılara bir anket formu ve İskandinav Kas İskelet Sorgusu uygulandı, boy kilo ölçümü yapıldı ve kan alınarak serum D vitamini düzeyleri belirlendi.

Bulgular: Çalışmamıza katılan 147 çalışanın verileri toplanarak analiz edildi. Tüm katılımcıların ortalama serum D vitamini düzeyi $15,0 \pm 7,5$ ng/dl (min:4- max:55) olup, % 82,3'ünde D vitamini eksikliği, %15'inde D vitamini yetmezliği tespit edildi. Son 6 ayda güney il/ülkelere seyahat eden katılımcıların serum D vitamini seyahat etmeyenlerden anlamlı olarak yüksek bulunurken ($t=2,33$ $p=0,02$), serum D vitamini düzeyleri arasında cinsiyet, nöbet/ vardiya usulü çalışma, VKİ, cilt tipi, fizik aktivite, güneşe maruziyet açısından istatistiksel olarak anlamlı fark yoktu. Katılımcılardan vücut bölgelerine göre son 1 yıl/1 hafta içinde ağrısı ve /veya bundan dolayı günlük iş kaybı olanların oranı en yüksek olarak % 44,2 ile bel bölgesinde ve % 43,5 ile sırt bölgesindeydi. Katılımcılardan son 1 yıl/1 hafta içinde 9 bölgenin 6'sından fazla bölgede ağrı ve/veya ağrıya bağlı günlük iş kaybı tarif edenlerin serum D vitamini düzeyleri daha az bölgede ağrısı olanlardan istatistiksel olarak anlamlı seviyede düşük bulundu ($p=0,028$).

Sonuç: Çalışılan birim farketmeksizin yüksek oranda tespit edilen D vitamini yetmezliği çalışan sağlığı açısından düşündürücüdür. D vitamini eksikliğinin genel sağlık durumu ve kas iskelet sistemi yakınmalarıyla muhtemel ilgisini araştırarak daha fazla çalışmaya ihtiyaç vardır.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Sağlık Çalışanlarında Depresyon Riski ile Yaşam Doyumunun İlişkisi

Meltem Dinç, Güzel Dişçigil

Aydın Adnan Menderes Eğitim ve Uygulama Hastanesi

Giriş ve Amaç: Sağlık çalışanları, görevini yerine getirirken karşılaştıkları çeşitli stres faktörleri nedeniyle depresyon açısından risk taşımakta ve bu durum yaşam doyumlarında da azalmaya sebep olmaktadır. Çalışmamızda, Aydın ADÜ EAH'de sağlık çalışanlarında depresyon riski ile yaşam doyumunun ilişkisinin araştırılması amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmamız; tek merkezli, prospektif, tanımlayıcı bir çalışma olarak tasarlandı. Nisan-Ağustos 2018 tarihlerinde ADÜ EAH'da görev yapmakta olan tüm sağlık çalışanlarının çalışmaya dahil edilmesi planlandı. Bu süre içinde toplam 506 sağlık çalışanı mevcuttu. Katılmayı kabul edenler ile yüz yüze görüşülerek anket formu, Yaşam doyumunu ölçeği ve Beck depresyon ölçeği yapıldı.

Bulgular: Çalışmamızda 466 sağlık çalışanının 179'u (%38.4) erkeklerden, 287'si (%61.6) kadınlardan oluşmaktaydı. Genel YDÖ ortalaması 22.59 ± 6.304 olup cinsiyete göre fark yoktu ($p=0.05$). BDÖ ortalaması kadınlarda 9.4 ± 7.507 , erkeklerde 7.09 ± 7.167 olarak saptandı ($p=0.001$). YDÖ ortalama puanı ünvana göre değerlendirildiğinde öğretim üyelerinde en yüksekti, BDÖ puanı ise daha düşüktü ($p=0.000$). Nöbet tutmayanların YDÖ puanı daha yüksek ($p=0.000$), BDÖ puanı ise daha düşüktü ($p=0.005$). 21 yıl ve daha fazla hizmet verenlerin yaşam doyumunu, daha az çalışanlara göre daha yüksekti ($p=0.002$). Mesleği seçmedeki isteklilik durumu, kendine uygun bulma, iş yaşamından memnun olma ve imkan olsa farklı meslek seçme ile YDÖ ve BDÖ ortalama puanları aralarında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur. Ayrıca yaşam doyumunu ile depresyon arasında anlamlı negatif bir ilişki saptanmıştır ($r= -0.548$, $p= 0.000$)

Sonuç: Çalışma sonucunda depresyon riskinin düşük olması ve hizmet yılı artışı, nöbet tutmama, mesleğini isteyerek seçme ve kendine uygun bulma, iş yaşamından memnun olma gibi faktörlerin yaşam doyumunu arttırdığı saptanmıştır

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Samsun İlindeki Bazı Toplum Sağlığı Merkezi Çalışanlarında Memnuniyet Düzeyi ve Tükenmişlik Durumu

Onur Öztürk¹, Eylem Işık Uyar², Mustafa Ünal³, Gülşah Öztürk⁴, Ali Timuçin Atayoğlu⁵

¹ Asarcık Meydan Aile Sağlığı Merkezi

² Samsun İl Sağlık Müdürlüğü

³ Ondokuz Mayıs Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

⁴ Asarcık Devlet Hastanesi Aile Hekimliği Birimi

⁵ Medipol Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Toplum sağlığı merkezi; toplumun sağlığını korumak ve geliştirmek maksadıyla, ilgili risk ve sorunları belirleyen, düzeltici ve önleyici faaliyetleri gerçekleştiren, bölgesinde bulunan sağlık kuruluşları ile diğer kurum ve kuruluşlar arasındaki koordinasyonu sağlayan sağlık kuruluşudur. Toplum sağlığı merkezlerindeki çalışan memnuniyeti ve tükenmişliği, sağlık hizmeti sunma ve alma aşamalarını sekteye uğratabilecek önemli bir problemdir. Çalışmamızda bu konuyu irdelemeyi amaçladık.

Yöntem: Samsun ilinde, beş toplum sağlığı merkezinde 163 çalışana ulaşılmıştır. Çalışan memnuniyet anketi ve Maslach Tükenmişlik Envanteri uygulanmıştır.

Bulgular: Katılımcıların % 65,6'sı kadındı. Hemşire-ebe-sağlık memuru en sık karşılaşılan meslek grubuydu (%47,9). Demografik verilerimizin tükenmişliği etkilemediği görülmüştür. Dokuz yıl ve üzeri toplum sağlığı merkezi deneyimi olan katılımcılarda duygusal tükenme ve kişisel başarının skorlarının en kötü düzeylerde olduğu, duyarsızlaşmanın ise istatistiki anlam ifade etmeksizin arttığı görülmüştür.

Sonuç: Toplum sağlığı merkezi çalışanı katılımcılarda, diğer bazı sağlık kuruluşlarında çalışanlarla kıyaslandığında memnuniyet durumunun daha yüksek, tükenmişliğin ise daha az olduğu görülmüştür. İdari birimlerin ve yöneticilerin personelle kurduğu pozitif iletişim ve çalışma desteğinin, iş yerindeki güven ortamını ve memnuniyeti arttırabileceği sonucuna varılmıştır.

Tartışma Soruları:

1) Toplum sağlığı merkezlerinde çalışan memnuniyetini arttırmak ve tükenmişliği azaltmak için neler yapılabilir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Üniversiteye Başlayan Öğrencilerde Aile Yapısı ve Sosyal Görünüş Kaygısının Yeme Bozukluğu Riski ile Olan İlişkisi

Ahmet Öztürk, Gizem Limnili, Mehtap Kartal
Dokuz Eylül Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD, İzmir.

Giriş: Yeme bozukluklarının-(YB) toplumda sıklığı giderek artarken, ilişkili faktörleri göstermek için çalışmaların çoğu YB tanılı hastalarla yapılmıştır. Bu çalışmanın amacı üniversiteye yeni başlayan öğrencilerde YB riski olanları belirlemek ve bu durumun aile yapısı ve sosyal görünüş kaygısıyla ilişkisini saptamaktır.

Yöntem: Kesitsel analitik olan çalışma, Dokuz Eylül Üniversitesi Tınaztepe Yerleşkesi'ndeki Fakültele yeni başlayan öğrencilerle yapıldı. Sosyodemografik verilerle birlikte Yeme Tutum Testi-(EAT-40), Aile Yapısını Değerlendirme Aracı-(AYDA) ve Sosyal Görünüş Kaygısı Ölçeği-(SGKÖ)'ni kapsayan anket 683 öğrenciye uygulandı.

Garner ve Garfinkel tarafından (1979) geliştirilen EAT-40 Savaşır ve Erol (1989) tarafından Türkçe'ye kazandırılmıştır. Ölçekten >30 puan alanları YB açısından riskli olarak tanımlamaktadır. AYDA Gülerce (1996) tarafından geliştirmiş bir ölçektir. Ölçek 36 sorudan oluşmakta, puan yüksekliği aile yapısının sağlıklı olduğunu göstermektedir. Hart ve arkadaşları (2008) SGKÖ'yü 16 soru olarak geliştirmişler, Türkçe geçerlilik-güvenilirlik çalışması Doğan ve arkadaşları (2010) tarafından yapılmıştır. SGKÖ puanı yükseldikçe sosyal görünüş kaygısı da artmaktadır.

Tanımlayıcı değişkenler için ortalama, standart sapma, sıklık ve yüzde dağılımları verilirken ki-kare ve t-testi analizleri SPSS-22.0 ile yapıldı. Analizlerde p değeri <0,05 kabul edildi.

Bulgular: Öğrencilerin ortalama yaşı $18,43 \pm 0,86$ ve %54,6'sı kadındı. YB riski öğrencilerin %10,2'sinde (n=70) belirlendi. Kadınların %12,9'unda, erkeklerin ise %7,1'inde YB riski vardı ve fark anlamlıydı (**p=0,022**). AYDA'nın ortalama puanı $131,85 \pm 17,85$, SGKÖ ortalama puanıysa $31,22 \pm 12,32$ bulundu. YB riski olanlarda AYDA puan ortalaması ($125,84 \pm 23,29$), olmayanlara ($132,54 \pm 17,01$) göre düşüktü (**p=0,022**). YB riski olanların SGKÖ puan ortalaması ($35,48 \pm 14,51$), olmayanlara ($30,73 \pm 11,96$) göre yüksekti (**p=0,01**).

Sonuç: Kadınlar ve geç ergenler YB açısından daha riskli bulunurken, gelir yüksekliği ile anlamlı ilişki bulunmamıştır. Bunlarla beraber, YB açısından riskli tutum ve davranışları bulunan öğrencilerin aile yapısında çeşitli olumsuzluklar olduğu ve bu gençlerin sosyal görünüşleri ile ilgili de daha fazla kaygı duyduklarını gösterilmiştir. Aile hekimleri aile yapısında olumsuzluk yaşayan ve bedensel kaygıları olan gençlerin izleminde YB riskini akıllarına getirmelidirler.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
II-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Yenidoğanlarda Evde Pasif Sigara Dumanına Maruziyete Etki Eden Sosyal Faktörler

Binali Çatak¹, Can Öner², Sevinç Sütü³

¹ Kafkas Üniversitesi Tıp Fakültesi

² Kartal Dr Lütfi Kırdar Eğitim ve Araştırma Hastanesi

³ Burdur Sağlık Müdürlüğü

Giriş: İkinci el sigara dumanına maruziyet süt çocukluğu ve ve çocukluk döneminde sağlığı etkileyen önemli bir halk sağlığı sorunudur. Bu çalışmada yenidoğan ve süt çocukluğu döneminde ev içinde ikinci el sigara dumanına maruziyet sıklığı ve etki eden sosyal faktörler araştırılmıştır.

Yöntem: Bu amaçla kesitsel tipte bir araştırma yapılmıştır. Araştırmaya 1 Haziran-31 Ağustos 2012 tarihlerinde doğan 763 yeni doğan dahil edilmiştir. Araştırmacılar tarafından oluşturulan bir anket ile yüzyüze görüşme tekniğiyle veriler toplanmıştır.

Bulgular: Yenidoğanlarda ikinci el sigaradumanına maruziyet oranı %64 olarak belirlenmiştir. Beş sosyal faktörün yenidoğanın pasif sigara dumanına maruziyete etki ettiği belirlenmiştir. Bu faktörler anne eğitim durumu, annenin sigara kullanımı, yenidoğan yaşı, babanın sigara kullanımı ve aile tipidir.

Sonuçlar: Yeni doğanların ev içinde ikinci el sigara dumanına maruziyet oranları bir hayli yüksektir. Bu duruma en çok etki eden faktörler başta baba olmak üzere ebeveynlerin sigara kullanımıdır. Bu nedenle polikliniklerde tüm ebeveynlere sigara bırakmaları yönünde telkinde bulunulmalıdır.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

POSTER BİLDİRİLER

(Bildiriler Sunum Sırasına Göre Dizilmiştir)

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Birinci Basamakta Takip Edilen, 40 Yaş Üstü Diz Osteoartritli Hastaların Ruhsal Durum ve Yaşam Kalitesinin Değerlendirilmesi

Cumali Kolkıran¹, Kenan Topal², Hüeyin Aksoy³

¹ Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi

² Adana Şehir Hastanesi

³ Adana Şehir Araştırma Hastanesi

Giriş: Osteoartrit eklem kıkırdağının ilerleyici yıkımı ile karakterize genetik, metabolik, biyokimyasal ve biyomekanik faktörlerin karmaşık etkilerinin sonucu gelişen bir hastalıktır. Osteoartritte görülen diz ağrısı genelde nosiseptif ağrı olarak değerlendirilir. Hastalar bu şikayetlerle birinci basamakta oldukça sık karşımıza çıkmaktadır. Hastaların iş gücü kaybı, yaşam kalitesinde ciddi azalma ve tedavi maliyetleriyle önemli bir sağlık sorunudur. Bu çalışmada amacımız birinci basamakta takip edilen diz osteoartriti olan hastalarda ruhsal sağlık durumu ve yaşam kalitesi üzerine etkili olan faktörleri araştırmaktır.

Yöntem: Kesitsel tipte planlanan bu çalışmaya Adana ilinde iki Aile Sağlığı Merkezinde bulunan birimlerde 01.05.2019 - 31.07.2019 tarihleri arasında başvuran 40 yaş üstü diz osteoartriti mevcut olan hastalar alınacaktır. Yapılandırılmış bir veri toplama formu hazırlanacak ve bu veri toplama formuna sosyodemografik özellikleri, antropometrik ölçümleri, medikal tedavi alıp almadığı, mekanik diz ağrısının özellikleri (ağrının süresi, arttıran sebepler, ilaç öyküsü) ve total diz protezi önerilip önerilmediği kaydedilecektir. Ağrı şiddetlerini değerlendirmek için Visual Analog Skala (VAS), diz ağrısının fonksiyonel durumunun değerlendirilmesi için Western Ontario and McMaster Universities Osteoarthritis Index (WOMAC), ruhsal durumu değerlendirmek için HAD ve yaşam kalitesi değerlendirilmesi için WHOQOL-BREF ölçekleri kullanılacaktır.

Bulgular: Çalışma henüz tamamlanmamıştır.

Sonuç: Bu çalışmada birinci basamakta takip edilen diz osteoartriti olan hastalarda ağrının derecesi, fonksiyonel duruma etkisi ile ruhsal sağlık durumu ve yaşam kalitesi üzerine etkili olan faktörleri araştırmayı planladık.

Tartışma Soruları:

- 1) Kullanmayı planladığımız ölçekler yeterli mi?
- 2) Osteoartritli hastalarda fonksiyonel durum, ruhsal durum ve yaşam kalitesi üzerinde etkili olabilecek farklı faktörler hakkında görüşleriniz nelerdir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Görüşme ve İlişkisel Empati Ölçeğinin Türkçe Geçerlilik ve Güvenirlik Çalışması

Özge Oğulata Anıl, Nafiz Bozdemir

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği

Giriş: Yunan dilindeki empathiadan köken alan empati teriminin ‘em’ ön eki “içinde” ve “pathia” kelimesi “hissetme” anlamına gelmektedir. Günümüzde empati kavramını en iyi açıklayanlardan biri Carl Rogers’tır. Rogers’a göre empati, kişinin kendini karşısındaki kişinin yerine koyarak, olaylara onun bakış açısı ile bakması, o kişinin duygu ve düşüncelerini doğru olarak anlaması ve bu durumu iletmesi sürecidir. Ülkemizde ve dünyada yapılan çalışmalar hekimlerin tanı, tedavi süreci de dahil olmak üzere hasta görüşmelerinde empatinin önemini vurgulamaktadır. The consultation and relational empathy (CARE) measure, Glasgow ve Edinburgh Üniversiteleri Aile Hekimliği bölümlerinde Mercer SW, Maxwell M, Heaney D and Watt GCM tarafından 2004 yılında, hastalar için uygulanabilen, empatinin geniş bir tanımına dayanan bir hasta hekim görüşme süreci ölçeği oluşturmak amacıyla geliştirilmiştir. Ölçek İngiltere’deki aile hekimlerin değerlendirme ve denetimi için yaygın olarak kullanılmaktadır. Türkiye’de ilişkisel empati ile ilgili bireysel bir geri bildirim aracı eksikliği bulunduğundan, bu ölçeğin psikometrik özelliklerinin birinci basamakta incelenip uygulanabilmesine olanak vereceği için Türkçe geçerlilik ve güvenirlik çalışmasının yapılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Araştırmamızda ölçeğin revize edilmiş formu (CARE Measure) ve korelasyonu hesaplamak için EUROPEP (European Patient Evaluate General/Family Practice) ölçeği kullanılacaktır.

Ölçek, bir hekimle bir hasta arasında birebir görüşme sırasında terapötik ilişkinin empatisini ölçen 10 sorudan oluşmaktadır. İlk aşamada, hem Türkçe hem de İngilizceyi iyi derecede bilen uzmanlar tarafından ölçeğin önce Türkçe’ye çevirisi yapılacaktır. Uzmanların yaptığı değerlendirmeler sonucunda üzerinde görüş birliğine varılan ölçek soruları önce bulunduğu küçük bir örnekleme, sonra daha büyük gruba uygulanıp sonuçlar uygun istatistiksel analizlerle incelenerek ölçeğin Türk toplumuna uygulanabilirliğinin değerlendirilmesi planlanmaktadır.

Sonuç: Birinci basamakta hasta hekim görüşmesinde empati düzeyini değerlendirebilen bir ölçek bulunmamaktadır. Çalışmamızın sonucunda, birinci basamaktaki hastaların kendilerinin doldurabilecekleri, hastaların somut deneyimlerini ve empati yorumunu tıbbi bağlamda içeren birinci basamakta kolay kullanılabilir bir ölçek kazandırılması hedeflenmektedir.

Tartışma soruları:

1) Görüşme (Konsültasyon) ve İlişkisel Empati Ölçeğinin Türkçe Formu geçerli ve güvenilir bir araç mıdır?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Gaziemir 11 No'lu Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezi'ne Kayıtlı 40 Yaş ve Üzeri Hastaların SCORE Risk Değerlendirme Modeline Göre Kardiyovasküler Risk Düzeyleri ile Kişilik Tipleri Arasındaki İlişki

Ayşe Özge Altın, Vildan Mevsim, Bilal Durmaz, Erhan İlhan
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Kardiyovasküler hastalıklar gelişmiş ülkelerde önde gelen mortalite ve morbidite nedenidir. Serebrovasküler bozukluklarla birlikte koroner arter hastalıkları Avrupa'da tüm ölümlerin beşte birini oluşturmaktadır. Bu büyük yük göz önüne alındığında, önleyici önlemlere odaklanıp kardiyovasküler hastalığın gelişimi ile ilişkili risk faktörlerini saptamak zorunludur.

Kişilik, örgütlenmiş duygusal, bilişsel, toplumsal ve fiziksel özellikler bütünü olarak tanımlanmaktadır. Literatüre bakıldığında, son yıllarda üzerinde en çok durulan kişilik kuramı ise beş faktör kuramı (Big-Five Personality Theory)dır.

Akut koroner sendrom etiyojisinde psikososyal risk faktörlerinin yeri giderek daha fazla önem kazanmaktadır. Yapılan araştırmalarda A ve B Tipi kişiliğin, orta yaşlı ve yaşlı erişkinlerde kardiyovasküler hastalıkla ilişkili olduğu bulunmuştur.

Bu ilişkiyi açıklayan mekanizmalardan biri; sigara içimi ve alkol tüketimi gibi kardiyovasküler hastalık riskini arttırdığı bilinen sağlık davranışlarının, kişilik tipleri ile ilişkili olmasıdır. Ek olarak, öfke veya saldırganlık gibi akut psikososyal tepkilerin daha yüksek hemodinamik reaktivite ile ilişkili olduğu ve bu nedenle kısa vadede miyokard enfarktüsü olasılığını arttırdığı gösterilmiştir.

Bu araştırmanın amacı, Gaziemir 11 No'lu Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezi'ne (EASM) kayıtlı 40 yaş ve üzerindeki hastaların SCORE modeli ile hesaplanan kardiyovasküler risk düzeyi ile kişilik tipleri arasındaki ilişkiyi saptamaktır.

Yöntem: Kesitsel analitik araştırma olarak planlanan çalışma Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı'na bağlı Gaziemir 11 No'lu Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezi'nde yürütülecektir.

Çalışmaya EASM'ye başvuran 40 yaş ve üzerindeki hastalar alınacaktır. Veri toplama formu olarak sosyodemografik veri formu ve 10 maddeli kişilik ölçeği yüz yüze görüşme yöntemiyle en az 384 kişiye uygulanacak, ayrıca SCORE risk indeksine göre kardiyovasküler risk düzeyi hesaplanacaktır.

Veri analizinde tanımlayıcı analizler, t testi, khi kare ve lojistik regresyon analizi kullanılacaktır.

Bulgular/Sonuç: Araştırma öneri aşamasındadır.

Tartışma Sorusu:

1) Dışlanma kriterleri neler olabilir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
II-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Kişisel Sağlık Değerlendirmesi ve İlişkili Faktörler

Esra Coşar Çobanlar, Fatih Özcan, Hüseyin Elbi
Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Kişisel sağlık değerlendirmesi bir kişinin mevcut genel sağlığını ölçen ve genellikle tek bir soru ile değerlendirilen, basit bir sağlık göstergesidir. Aynı zamanda morbidite ve mortalitenin de önemli bir ölçütüdür. Yaş, sosyo-ekonomik durum, diğer tıbbi, psikolojik ve davranışsal unsurlar gibi değişkenler için ayarlama yapıldıktan sonra bile mortaliteyi tahmin ettiği gösterilmiştir.

Daha önceki araştırmalar, bireylerin nesnel sağlığında herhangi bir değişiklik olmasa da kişisel sağlık değerlendirmesindeki olumlu değişikliklerin, takip eden 30 ay boyunca ölüm oranını düşürdüğünü göstermiştir. Ancak genel popülasyonda kişisel sağlık değerlendirmesi ile eğitim durumu, gelir düzeyi, uyku problemleri, kronik ağrı, somatik sağlık şikâyetleri vb. arasındaki ilişki hakkında çok az şey bilinmektedir.

Amaç: Biz bu çalışmada kişisel sağlık değerlendirmesi ile sosyodemografik özellikler, eğitim durumu, gelir düzeyi, uyku problemleri, kronik ağrı, anksiyete, mutluluk indeksi, yalnızlık algısı, somatik sağlık şikâyetleri ve yaşam kalitesi arasındaki ilişkiyi belirlemeyi amaçladık.

Yöntem: Araştırma kesitsel bir çalışma olarak planlanmıştır. Araştırma evrenini 15 Haziran-30 Eylül 2019 tarihleri arasında birinci basamak sağlık kuruluşuna başvuran 25 yaş üzeri hastalar oluşturmaktadır. Araştırmamızın yapılacağı aile sağlığı merkezinde çalışan aile hekimlerinin 3 aylık süredeki başvuru sayısına göre örneklem hesaplanacaktır. Veri toplama yöntemi olarak yüz yüze görüşme tekniğiyle, katılımcılara öncelikle kişisel sağlıkla ilgili "Genel olarak sağlığınızı nasıl değerlendirirsiniz?" sorusu sorulacak; sonra sosyodemografik özellikler, eğitim durumu, gelir düzeyi, somatik sağlık şikâyetleri ve sosyal ilişkileri sorgulayan bir anket ve uyku kalitesini, anksiyete derecesini değerlendiren bir ölçek uygulanacaktır. Toplanan veriler istatistiksel paket programları aracılığı ile değerlendirilecektir.

Bulgular: Çalışmamız öneri aşamasındadır.

Sonuç: Çalışmamız öneri aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- 1) Sosyal ilişkileri sorgulayan hangi sorular sorulabilir?
- 2) Anket içeriği ve uygulama yöntemi açısından önerileriniz nelerdir?
- 3) Çalışma amacına uygun tasarlanmış mıdır ?
- 4) Çalışma dışı bırakılma koşulları neler olmalıdır?
- 5) Self-rated health ifadesi için çeviri öneriniz nedir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
II-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Hürriyet EASM Başvuran Tip 2 Diyabetes Mellitus'lu Hastalarda Evde Kan Glukoz Takibi Sıklığı ve HbA1C İlişkisi

Umut Burak Ünal, Seçil Günher Arıca
Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Kendi kendine kan şekeri takibi yapmak, Diabetes Mellitus tanı ve takibinde önemli bir yer tutmaktadır. Çalışmamızda, Eğitim Aile Sağlığı Merkezi'ne başvuran tip 2 Diabetes Mellitus tanılı hastalarda kendi kendine kan şekeri takibi yapmanın diyabetteki sıklığını ve etkinliğinin değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Kesitsel ve birinci basamak-tabanlı çalışmaya Hürriyet Eğitim Aile Sağlığı Merkezine kayıtlı T2DM'li toplam 106 hasta alınmıştır. Düzenli kan şekeri ölçme durumu hiç ölçmeyen, günlük, haftalık ve aylık ölçen şeklinde kaydedilmiştir. Çalışmamızda ayrıca hastaların yaş, cinsiyet, eğitim durumu, medeni durumu, alkol/sigara alışkanlıkları, kronik hastalık öyküleri, kaç yıldır DM hastası olduğu, tedavi ve diyet uyumu, HbA1c değeri gibi faktörler incelendi.

Hastaların %38'i hiç şeker ölçümü yapmıyordu. Hastaların %25'i günlük, %28'i haftalık ve %9'u aylık kan şekeri ölçümü yapıyordu. Kendi kendine glukoz ölçümünü düzenli yapanların oranı %56 bulundu. Diabet eğitimi alanların oranı %56 idi. Bu eğitim genellikle(%74) doktor tarafından verildiği görüldü. Evde kendi kendine kan şekerini hiç ölçmeyenlerin ortalama HbA1c değeri ortalama %6,89, her gün ölçenlerde ortalama HbA1c değeri %7,36; haftalık ölçenlerde ortalama HbA1c değeri %7,12 , aylık ölçenlerde ortalama HbA1c değeri %6,76 bulundu. Düzensiz ölçme oranının yüksek olduğu görüldü. Kan şekerini günlük ölçen hastaların, kan glukoz seviyeleri düzensiz seyreden ve HbA1c değeri daha yüksek olan hastalar olduğu görüldü.

Hastaların diabet eğitimi oranının yükseltilmesi ile hastaların tedaviye ve diyetlerine olan uyumunun artması sağlanabilir. Türkiye'de evde glukoz ölçümü kullanımının klinik etkinliği hakkında ileri düzeyde araştırmalar yapılmalıdır.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Aşerme Yaşantı Ölçeği Türkçe Formunun Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması

Sema Kılıç¹, Makbule Neslişah Tan², Vildan Mevsim²

¹ Patnos 2 Nolu Aile Sağlığı Merkezi, Ağrı

² Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi, Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İzmir

Giriş: Tütün kullanımı birçok sağlık sorununa yol açan, önlenabilir hastalık ve ölüm sebepleri arasında en önde gelen risk faktörlerinden birisidir. Son 15 yılda azalma olmasına rağmen Türkiye nüfusunun yaklaşık üçte biri halen tütün kullanmaktadır. Şiddetli madde kullanma isteği ve aşerme (craving) ise sigara kullanıcılarında tedaviye uyumu zorlaştıran bir etkidir. Bu nedenle aşerme isteğinin saptanması önemlidir. Jon May ve ark. tarafından geliştirilmiş olan Craving Experience Questionnaire, uluslararası çalışmalarda kullanılmaktadır. Sigara aşerme isteği gücünü ve sıklığını birlikte ölçen, Türkçe'ye uyarlanmış herhangi bir ölçek bulunmamaktadır. Bu araştırmanın amacı; Craving Experience Questionnaire'ın (CEQ) Aşerme Yaşantı Ölçeği (AYÖ) adıyla Türkçe'ye uyarlanarak, sigara bağımlılığı olan hastalarda geçerlik ve güvenirliliğinin araştırılmasıdır.

Yöntem: Bu çalışma metodolojik bir araştırmadır. Aşerme Yaşantı ölçeği çeviri ve tekrar çevirisi yapılarak Türkçe formu hazırlanmıştır. Geçerlik güvenirlik çalışması için DEÜTF ASM'ne başvuran ve sigara içen 752 kişi çalışmaya katılmıştır. Veri toplama araçları olarak, demografik veri formu, Fagerström Nikotin Bağımlılık Testi (FNBT), Aşerme Yaşantı Ölçeği (AYÖ), Madde Aşerme Ölçeği (MAÖ) uygulanmış olup tekrar test değerlendirilmesi için 2-3 hafta sonra AYÖ ikinci kez uygulanmıştır. Ölçeğin güvenirliliği iç tutarlılık ve test-tekrar test yöntemiyle; geçerliği ise yapı geçerliği ve ölçüt geçerliği ile sınanmıştır.

Bulgular: Aşerme Yaşantı Ölçeği, 11 maddelik iki alt ölçekten oluşmaktadır. Her bir madde 0-10 puan arasında değerlendirilir. Faktör analizi, her iki ölçek için de üç boyutlu yapıyı göstermiştir. Ölçeğin ölçüt geçerliği MAÖ-AYÖ-Güç, MAÖ-AYÖ-Sıklık, FNBT-AYÖ-Güç, FNBT-AYÖ-Sıklık korelasyonu değerlendirilmiştir. Ölçekler arasında zayıf düzeyde ve istatistiksel olarak anlamlı bir korelasyon bulunmuştur. Cronbach alfa iç tutarlılık katsayısı AYÖ-Güç için 0,89, AYÖ-Sıklık için 0,85 bulunmuştur. Test-tekrar test güvenirliliğinde korelasyon katsayısı AYÖ-Güç için 0,89, AYÖ-Sıklık için 0,90 bulunmuştur.

Sonuç: AYÖ Türkçe formu, sigara içen kişilerde aşermenin değerlendirilmesi için kullanılacak geçerli ve güvenilir bir ölçüm aracıdır.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
II-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Birinci Basamakta Kayıtlı Engelli Çocuğa Sahip Annelerde Ruhsal Hastalık ve Sosyal Destek Durumlarının Araştırılması

Sevilay Tuna Çökük, Kenan Topal, Hüseyin Aksoy, Funda Öcalan
Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği, Adana

Giriş: Bir kadının hayatta yaşayabileceği en güzel duygu ve olaylardan birisi anne olmaktır. Tüm anneler sağlıklı ve mükemmel yakın, büyüdüğünde tam bağımsız bir yetişkin olacak bir çocuğa sahip olmak isterler. Engelli bir bebeğin doğması veya engelin doğumdan bir süre sonra fark edilmesinin bazı duygusal tepkilere neden olması kaçınılmazdır. Bu çalışmayla fiziksel ve/veya zihinsel engelli çocuğa sahip annelerde ruhsal hastalık ile sosyal destek durumlarının araştırılması amaçlanmıştır.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu çalışma 01.04.2019-30.06.2019 tarihleri arasında Adana Yüreğir bölgesinde belirlenecek olan Aile Sağlığı Merkezlerine bağlı Aile Hekimliği Birimlerinde kayıtlı engelli çocuğa sahip annelerde yapılacaktır. Annelerin sosyodemografik verilerinin yanında, Hastane Anksiyete Depresyon Ölçeği (HADS) ve Çok Boyutlu Algılanan Sosyal Destek Ölçeği uygulanacaktır. Verilerin analizinde SPSS 21 programı kullanılacaktır. $P < 0,05$ değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Çalışmanın bağımlı değişkenleri annelerdeki Anksiyete, Depresyon, Sosyal destek durumlarıdır. Bağımsız değişkenler; Yaş, medeni durum, eğitim durumu, gelir durumu, ailedeki kişi sayısı, sosyokültürel durum, meslek.

Sonuç: Engelli çocuğa sahip annelerin ruhsal sağlık hallerinin sağlıklı çocuğa sahip annelere göre daha değişken olması bilinen bir gerçek olsada; bu annelerde Anksiyete, Depresyon, Sosyal destek durumu açısından birinci basamakta yapılacak olan bu çalışmanın engelli çocuğa sahip annelere yaklaşım geliştirmesine katkı sağlayacağını umut ediyoruz.

Tartışma Soruları:

- 1) Biyopsikososyal yaklaşım ile engelli çocuğa sahip annelerin sağlık durumlarının olumlu yönde gelişimini izlemek ne kadar mümkün?
- 2) Bu çalışmayı çocuklardaki engel durumunun tipi (fiziksel/zihinsel), derecesi olarak ayırarak yapmak daha etkili olurmu?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Çukurova Üniversitesi Öğrencilerinde Uyku Kalitesinin Mental İyi Oluş ile İlişkisi

Melda Muraz, Nafiz Bozdemir

Çukurova Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD.

Uyku; doğumdan itibaren insanların büyüme ve gelişmesine katkıda bulunan, vücudu dinlenmiş şekilde bir sonraki güne hazırlayan bir dönemdir. Bireylerin fiziksel ve mental gelişimini etkileyerek tüm yaşlarda sağlık ve yaşam kalitesi için önemli bir yer tutar. Uyku ile ilgili yakınmalar toplumda sık görülmekte ve uyku kalitesinin kötü olması birçok tıbbi hastalığı işaret edebilmektedir. Üniversite öğrencilerinin de sık uyku sorunu yaşadıkları ve uyku kalitelerinin kötü olduğu bilinmektedir. Yeterli uyku uyuyamayan öğrencilerin fiziksel, bilişsel ve mental durumları olumsuz etkilenebilir.

Çalışmamıza Çukurova Üniversitesi kampüsünde yer alan fakülte ve yüksek okullarda okuyan 943 öğrenci katılmıştır. Bu çalışmanın amacı, üniversite öğrencilerinin uyku kalitesi, gündüz uykululuk hali ve mental iyi oluş hali ile birlikte uykuyu etkileyen faktörlerin ve uyku kalitesi ile mental iyi oluş ilişkisinin değerlendirilmesidir. Bu çalışma kapsamında katılımcılara Kişisel Bilgi Formu, Uluslararası Fiziksel Aktivite Anketi Kısa Formu, Pittsburgh Uyku Kalite İndeksi, Epworth Uykululuk Ölçeği ve Warwick-Edinburgh Mental İyi Oluş Ölçeği uygulanmıştır.

Çalışmamıza katılan öğrencilerin % 61,2'sinin uyku kalitesinin kötü olduğu bulunmuştur. Çalışmamızda yaş, cinsiyet, fakülte, gün içinde/akşam kahve tüketimi, sigara, kronik hastalık, mavi ışık yayan cihazların kullanımı, yaşanılan yer, kalınan odadaki kişi sayısı, uykuyu etkileyebilecek kişisel/ailesel problemler ve ailede uyku bozukluğu olması ile uyku kalitesi arasında ilişki olduğu saptandı ($p<0,05$). Ayrıca gündüz aşırı uykululuk yaşayanların uyku kalitelerinin daha kötü olduğu bulundu ($p<0,01$). Sınıf, VKİ, gün içinde/akşam çay tüketimi, gece sigara içmek için uykudan uyanma, alkol ve fiziksel aktivite ile PUKİ puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmadı ($p>0,05$). VKİ ve alkol ile PUKİ kategorik değişkenleri arasında ise anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,05$). Çalışmamızda uyku kalitesi ile mental iyi oluş arasında istatistiksel olarak anlamlı ilişki bulunmuştur ($p<0,01$).

Üniversite öğrencilerinin uyku kalitesi genel olarak kötüdür ve uyku kalitesi mental iyi oluşu etkilemektedir. Öğrencilerin uyku kalitesinin artırılması ve dolayısıyla mental sağlıklarının iyileştirilebilmesi için bu konudaki olumsuz faktörlerin düzeltilmesine yönelik çalışmalar yapılması gerekmektedir.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
II-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

EASM'ye Başvuran 0-5 Yaş Arası Çocukları Olan Ebeveynlerin Ateş Yönetiminin Değerlendirilmesi

Öznur Herdem Kaçar, Fadime Tatari, Mehtap Kartal

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Ateş; çocukluk çağında sık görülen, ebeveynlerin sıklıkla tıbbi yardım aramalarına neden olan klinik bir tablodur. Genel pratikte, ateşli çocukların yaklaşık %1'inde yaşamı tehdit eden ciddi bir enfeksiyon vardır, ancak ebeveynler her ateşi nöbet veya beyin hasarı gibi major komplikasyonlar için bir risk olarak görebilmektedir. Ateşe ilişkin birçok yanlış anlama, ebeveyn kaygısının artmasına neden olmaktadır ve bu durum ebeveynlerin kolonya, sirkeli su, alkol, doğrudan soğuk suyun altına tutma, hafif ateş durumunda önlem amaçlı ateş düşürücü ilaç kullanımı gibi gereksiz, yanlış ve/veya zararlı ateş düşürme yöntemlerine başvurmalarına neden olabilmektedir. Ateşin uygun yönetimi için ebeveynlerin yeterli bilgi ve tutuma sahip olmaları gerekir. Toplumsal algıların açık bir şekilde anlaşılması, uygun müdahalelerde bulunmak için önemlidir.

Bu çalışmanın amacı; ebeveynlerin ateşli çocuk yönetimindeki uygulamalarını PFMS (Parent Fever Management Scale) kullanarak saptamaktır. Bulguların, ebeveynlerin çocukluk çağı ateş yönetiminde uygun olmayan uygulamalarını iyileştirmede yol gösterici olması hedeflenmektedir.

Yöntem: Araştırma kesitsel tanımlayıcı olarak planlanmıştır. Araştırmanın evrenini İzmir Gazemir 11 No'lu Dokuz Eylül Üniversitesi EASM' ye başvuran 0-5 yaş arası çocukların ebeveynleri oluşturmaktadır. Çalışma Eylül 2019- Ekim 2019 tarihleri arasında planlanmıştır. Ebeveynlere sosyodemografik verilere ilişkin anket formu ve PFMS Türkçe versiyonu yüz yüze görüşme ile uygulanacaktır.

PFMS, 2008 yılında Walsh ve ark. tarafından Avustralya popülasyonunda ebeveynlerin çocukluk çağı ateşi hakkındaki uygulamalarını ölçmek için geliştirilmiştir. 2009 yılında Altun ve ark. tarafından Türkçeye çevrilerek PFMS-TR geliştirilmiştir. PFMS-TR, 5'li likert tipi (1= asla 5=daima) 8 maddeden oluşmaktadır. Ölçek, 8 ila 40 puan aralığında değişirken, daha yüksek puanlar ateş fobisi, çocukların ateşli hastalıkları sırasında daha fazla ebeveyn bakım yükü ve daha fazla uygulamaya başvurmayı göstermektedir.

Bulgular: Bu çalışmada demografik değişkenler (ebeveynlerin yaşı, eğitim durumu, mesleği, ailedeki çocuk sayısı vb.) bağımsız, ateş yönetimi ise bağımlı değişkeni oluşturmaktadır.

Sonuç: Araştırma öneri aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- 1) Ebeveynlerin ateş yönetimini etkileyen başka neler olabilir? Önerileriniz nelerdir?
- 2) Herhangi bir dışlama kriteri öneriniz var mı?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Yaşlı Bireylerin Sosyal Yaşamı ve Yalnızlık Duyguları ile Hizmet Aldıkları Aile Hekimlerinin Bu Konuya Dair Farkındalığının Karşılaştırması

Özge Ceyla Üstündağ¹, Fatih Özcan¹, Erol ozan²

¹ Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Ana Bilim Dalı

² Manisa Celal Bayar Üniversitesi Tıp Fakültesi Psikiyatri Ana Bilim Dalı

Giriş: Dünya’da ve ülkemizde yaşlı nüfus oranı yıllar içinde artmaktadır. Yaşlılıkla beraber gündeme gelen önemli konulardan birisi de sosyal izolasyon ve beraberinde olan yalnızlık hissidir. Yalnızlık hissi ruhsal ve bedensel sağlığı olumsuz etkileyen bir durumdur ve yaşlılıkta önemli bir problem haline gelebilir. Sosyal izolasyon ve yalnızlık duygusu yaşam kalitesini, kronik hastalıkların yönetimini, morbidite ve mortaliteyi etkiler. Bu etki, sigara, alkol, fiziksel hareketsizlik ve hipertansiyon gibi bilinen diğer risk faktörlerine benzerdir. Aile hekimliği sisteminde hastaların psikososyal durumu, davranışları ve bilişsel düzeylerinin anlaşılması beklenmektedir. Bu bağlamda aile hekimlerinin yaşlı hastalarda sosyal izolasyon ve yalnızlık duygusunu tanımları önemlidir.

Bu çalışma ile yaşlı hastaların kendi sosyal ilişkilerini ve yalnızlık duygularını bilmeleri, aile hekimlerinin ise bu konu hakkındaki farkındalıkları incelenecektir. Böylece Türkiye’de bu konu hakkında farkındalık oluşturulması hedeflenmektedir.

Yöntem: Aktif olarak aile hekimliği sisteminde çalışan ve daha önce sözel onamları alınan şu anki aile hekimliği biriminde en az 6 aydır çalışan 5 farklı aile hekimi ve onlara kayıtlı olan 200 65 yaş üstü kişi ile yürütülecektir. 65 yaş üzeri örneklem seçimi için G power istatistik programı kullanılmıştır. Aile hekimlerine ayrı, 65 yaş üstü kişilere ayrı anketler uygulanacaktır. 65 yaş üstü bireyler için dahil edilme kriterleri; gönüllü olma, Alzheimer/Demans gibi bilişsel fonksiyon bozukluğu ve psikiyatrik tanı almış olmamasıdır.

Aile hekimlerine sosyodemografik veri formu ile yaşlı hastaların sosyal izolasyon ve yalnızlığı hakkında farkındalığını ölçecek 6 soruluk bir anket uygulanacaktır.

65 yaş üstü gönüllü katılımcılara sosyodemografik veri formu, UCLA yalnızlık ölçeği, Nottingham sosyal izolasyon alt ölçeği, bireylerin sosyal izolasyon ile yalnızlığı hakkında farkındalığını ölçecek literatürden oluşturulan 5 soruluk bir anket uygulanmıştır.

Katılımcılara ve aile hekimlerine tüm anketler araştırma görevlisi Özge Ceyla ÜSTÜNDAĞ tarafından uygulanmıştır.

İstatistik analizi, bulgular ve sonuç henüz yazılmamıştır.

Tartışma: Biyopsikososyal yaklaşım temelinde şekillenen aile hekimliği uzmanlığı eğitimi ve birinci basamak sağlık hizmetinde varolan yaklaşımlarda eksiklik var mıdır? sebepleri nedir? Bu yaklaşımlara nasıl sürengelik kazandırılabilir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Diyabet Hastalarının Diyabetik Ayak Bakımı Konusunda Verilecek Eğitimden Sonra Bilgi Tutum ve Davranışlarındaki Değişiklerin Değerlendirilmesi

Enver Bakmaz, Seçil Günher Arıca
Okmeydanı SUAM

Giriş: Diyabet, insülin eksikliği ya da insülin etkisindeki defektler nedeniyle organizmanın karbonhidrat (KH), yağ ve proteinlerden yeterince yararlanamadığı, sürekli tıbbi bakım gerektiren, kronik bir metabolizma hastalığıdır.

Diyabetik Ayak Sendromu, diyabetik nöropati ve vasküler yetersizliğin birlikte olmasının bir sonucu olarak ortaya çıkar. Özellikle diyabetik nöropati diyabetik ayak gelişiminde çok önemlidir. Vasküler yetersizlik yani damar tıkanıklığı özellikle damarlar, arterioller ve kapillerleri etkiler, prekapiller seviyede yaygın artriyoventöz santlar olur ve riskli bölgelerde doku oksijenizasyonunun azalmasına neden olur. Nöropati ise baslıca sensoriyeldir ve ağrı hissi, vibrasyon hissi ve pozisyon duygusunda azalmaya neden olur. Ayrıca diyabetik otonom nöropatiden dolayı terleme hissi de bozulur, cilt kurur, yüzeysel inflamasyon ve kronik dermatit olur. Diyabetik nöropatiden dolayı ayakta his kusuru olunca minimal travma veya inflamasyon iyileşmesi için oraya gelen kanın artması gerekir, vasküler yetersizlikten dolayı bu olmaz.

Ayrıca yine diyabetik nöropatiden dolayı ayakta basıncın anormal dağılımından kaynaklanan kallus tesekkülü olur, bu da iskemi, mikrotrombus ve ileride ülser veya, gangren oluşumuna neden olur

Amaç: Hastaların diyabet ve diyabetik ayaktan korunması hakkında verilecek eğitimin; hastaların diyabet hastalığının ve diyabetik ayak komplikasyonunun farkındalığının artmasına yardımcı olmasını ve uzun vadede diyabetik ayak gelişiminin azalmasını amaçladık.

Hipotez: Diyabetik hastalara verilecek eğitim hastaların diyabetik ayak farkındalığının artmasına, diyabetik ayak hakkında tutum ve davranışlarının değişmesine neden olmaktadır.

Gereç Yöntem: Çalışmamız aile hekimliği polikliniğine başvuran diyabetes mellitus tanısı konulmuş 100 gönüllüden oluşmaktadır. Diyabet nedeni ile aile hekimliği polikliniğinde takip edilen ve aile hekimliği polikliniğine başvuran hastalara rutin muayenesine ek olarak yüz yüze görüşme yöntemi ile anket düzenlenecektir. Hastalara verilen eğitimden sonra hastaların rutin olarak bir sonraki muayeneye gelişlerinde hastalara tekrar muayenelerine ek olarak yüzyüze görüşme yöntemi ile aynı anket düzenlenecektir. Hastalara yapılan eğitimden sonra hastaların diyabetik ayak ve diğer diyabet komplikasyonları hakkında farkındalıkları ,bilgi düzeylerinin artması amaçlanmıştır

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

S.B.Ü. Okmeydanı SUAM'da Görev Yapan Yardımcı Sağlık Personelinde Bel Ağrısı ve İlişkili Faktörlerin Değerlendirilmesi

Mücahit Gökteş, Abdulkadir Alğan, Ömer Faruk Akpınar, Hüseyin Can Özdemir, Seçil Günher Arıca
SBÜ Okmeydanı SUAM

Giriş: Bel ağrısı modern toplumlar önde olmak üzere tüm toplumlarda çok sık karşılaşılan önemli bir sağlık sorunudur. Bel ağrısı sık iş gücü kaybı, iş performansı, yaşam kalitesinde düşüşe ve sık hastane başvurularına sebep olur. Sağlık çalışanları çalışma koşulları nedeniyle bel ağrısına sık yakalan gruptandır. Bu çalışmamızda hasta taşıma faaliyetlerinde bulunan ve tıbbi sekreter olarak görev yapan hastane personellerinde görülen bel ağrısı ve ilişkili faktörleri değerlendirmeyi amaçladık.

Yöntem: S.B.Ü Okmeydanı SUAM'da tıbbi sekreter, hasta taşıma ve temizlik, hasta karşılama personeli olarak 70 çalışana 19 soruluk sosyodemografik ve çalışma koşullarını içeren sorular ve Oswestry bel ağrısı ölçeği (Jeremy C. ve ark) uygulandı. Bu ölçekte günlük yaşam aktivitelerini 10 değişik açıdan (ağrının şiddeti, kişisel bakım, kaldırma, yürüme, oturma, ayakta durma, uyuma, ağrının değişme derecesi, sosyal yaşam, seyahat) ölçmektedir. Ölçek 100 üzerinden puanlandırılmıştır. İstatistiksel analiz IBM SPSS Statistics 21 programıyla yapılmıştır.

Bulgular: Çalışmamıza katılan 70 personelin 30'u(%42,9) erkek, 40'ı (%57,1) kadındı, Bel ağrısı ölçeğinden alınan en düşük puan 0 iken en yüksek puan 82, tüm grupların ortalama ölçek puanı 24,30 olarak hesaplandı. Katılımcılar tüm gruplar ve ünvanlarına göre ayrılarak değerlendirildiğinde cinsiyet, medeni hal, eğitim, vücut kitle indeksi, çalıştıkları birim, vardiyalı çalışma durumları ile bel ağrısı ölçeğinden aldıkları puanlar arasında istatistiksel olarak anlamlı bir ilişki saptanmadı. ($p>0.05$) Hasta taşıma işinde görevli çalışanların ölçekten aldıkları puan ortalamaları diğer gruba göre yüksek olmasına rağmen istatistiksel olarak anlamlı değildi. ($p>0.05$). Sigara içen katılımcılar anlamlı olarak daha fazla bel ağrısına yakalanmaktaydılar. ($p=0.01$) Günlük çalışma saatleri farklı olan çalışanlar arasında istatistiksel anlamda anlamlı bir fark saptanmadı.

Sonuç: Yardımcı sağlık personeli olarak hastanede görevli aktif hasta taşıma faaliyetinde bulunan personelde bel ağrısı diğer gruplara göre daha sık gözlenmektedir. Bu tür çalışmalar daha büyük çalışan grubuyla farklı sağlık merkezlerinde daha etkin olarak planlanabilir.

Tartışma sorusu: Yardımcı sağlık personelinde bel ağrısı ile ilişkili faktörler nelerdir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Ceyhan M Tipi Kapalı Cezaevinde Halen Hükümlü/Tutuklu Kalanların Ruhsal Hastalık Riski ve Anksiyete Depresyon Düzeylerinin Belirlenmesi

Özay Tartar, Hüseyin Aksoy, Kenan Topal, Kayhan Süreyya İşgüzar
Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Kliniği

Giriş ve Amaç: Çeşitli suçlarla hapisanelerde kalanların ruhsal hastalık yönünden riskleri fazladır. Bu kişilerde anksiyete ve depresyon görülme düzeylerinin topluma göre daha fazla olacağı düşünülmektedir. Amacımız Ceyhan M Tipi Kapalı Cezaevi'nde kalan kişilerde ruhsal hastalık riskini taramak ve riskli bireylerde anksiyete ve depresyon düzeylerini belirlemektir.

Yöntem: Bu kesitsel araştırma Ceyhan M Tipi Kapalı Cezaevi'nde kalan 109 gönüllü mahkum ile 01.08.2018-31.08.2018 tarihleri arasında yapılmıştır. Öncelikle kişilerin sosyodemografik verileri kaydedilmiş ardından tüm katılımcılara Hastane Anksiyete Depresyon ölçeği(HAD) uygulanmıştır. Veriler SPSS 16.0 programına kaydedilerek, tanımlayıcı analizler yapıldıktan sonra karşılaştırmalar için Man Whitney U ve Kikare testi kullanılmıştır. $p < 0.05$ değeri anlamlı kabul edildi.

Bulgular: Katılımcıların en küçüğü 20, en büyüğü 72 yaşında olup ortalama yaş 33.9 ± 10.3 idi. 82 kişi (% 76.6) hükümlü(cezası kesinleşmiş), 15 kişi (% 14) tutuklu (cezası kesinleşmemiş) ve 10 kişi (%9.3) diğer(hükümözlü) gruptaydı. Katılımcıların HADS-A puanları ortalaması 8.83 ± 4.6 , HADS-D puanları ortalaması ise 8.3 ± 3.9 idi. Hükümlü grupta yer alan 26 kişide (%31.7) anksiyete riski, tutuklu grupta yer alan 3 kişide (% 20) anksiyete riski mevcuttu. Hükümlü ve tutuklu gruptaki kişiler arasında anksiyete riski yönünden istatistiksel olarak anlamlı farklılık yoktu ($p=0.542$ $X^2=0.829$). Depresyonla ilgili yakınmalar hükümlü bireylerin 41'inde(%50.0), tutukluların ise 9'unda(%60.0) vardı. Hükümlüler ve tutuklular arasında depresyonla ilgili yakınmalar açısından anlamlı farklılık yoktu ($p=0.579$ $x^2=0.508$). "Cezaevindeyken hayatınıza son vermeyi hiç düşündünüz mü?" sorusuna evet cevabını veren 22 (%20.1) kişinin anksiyete ve depresyon skoru hayır cevabını verenlere göre anlamlı olarak daha yüksekti ($p=0.00$ $x^2=30.95$), ($p=0.007$ $x^2=8.44$).

Sonuç: Cezaevinde kalan mahkumların ruhsal hastalık riskinin belirlenmesi ve olası depresyon-anksiyete yönünden değerlendirilmesinin genel yaşam kalitelerini olumlu yönde değiştirebilmesini umut ediyoruz. Bu tür değerlendirmelerin belirli aralıklarla yapılmasının faydalı olacağını düşünüyoruz.

Tartışma soruları:

- 1) Bu çalışmada sizce dışlama kriterleri neler olmalıdır?
- 2) Bu çalışmada sizce örneklem nasıl oluşturulmalıdır?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
II-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Annelerin HPV Aşısına Yönelik Bilgi, Tutum ve Davranışlarına Eğitimin Etkisi

Şerife Ekersular, Hatice Kurdak

Çukurova Üniversitesi, Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD

HPV cinsel yolla bulaşan, çift sarmallı, zarfsız bir DNA virüsüdür. 150'den fazla alt tipi tanımlanmıştır. Yüksek riskli tiplerin neden olduğu serviks kanseri kadınlarda en yaygın kanserlerden biridir. Yılda 529.000'den fazla kişiyi etkilemektedir. Bunların %85'inden fazlası gelişmekte olan ülkelerdeki kadınlardır.

Cinsel ilişki ile bulaşmada en önemli faktör cinsel eş sayısı ve enfeksiyonun alındığı yaştır. Özellikle ilk cinsel ilişki yaşının erken olması HPV enfeksiyonunda ve daha sonra gelişebilecek malign lezyonlar açısından oldukça önemlidir.

HPV aşısı ilk kez 2006 yılında onay almıştır. Güvenliği ve etkinliği kanıtlanmış olan HPV'ye karşı 3 tip aşı mevcuttur ve 9-26 yaş arası kadın ve 9-15 yaş arası erkeklere önerilir. Klinik çalışmalarda aşının güvenli olduğu tespit edilmiş; pazarlama sonrasında ciddi güvenlik kaygısı oluşturabilecek durum gözlenmemiştir. HPV aşısıyla ilgili gelişmeler olmasına rağmen korunma açısından toplumun bilinç düzeyi yeteri kadar yüksek değildir. Yapılan çalışmalarda sosyoekonomik durum ve eğitim seviyesi düşük olan annelerde bilincin daha az olduğu saptanmıştır. Aşının etkin olarak uygulanabileceği sürenin ilk 9 yıllık bölümünde henüz erişkin olmayan kız çocuklar için karar süreci ebeveynlerin sorumluluğundadır.

Bu çalışmada Çukurova bölgesinde çeşitli fabrikalarda işçi olarak çalışan 9-18 yaş arası kız çocuğu olan annelerin eğitim ile HPV aşısına karşı bilgi, tutum ve davranışında değişiklik olup olmayacağını tespit etmek amaçlanmıştır.

Çalışmamızın örneklemini Çukurova bölgesinde yer alan üç büyük fabrikalarda çalışan, 9-18 yaş arası kız çocuğu olan ve kızlarına HPV aşısı yaptırmayan anneler oluşturacaktır. Türkiye'de geçerlilik ve güvenilirlik çalışması yapılan HPV ve HPV aşısına yönelik sağlık inanç ölçeği ve araştırmacıların geliştireceği bilgi ve tutum ölçeği kullanılacaktır. Katılımcıların yarısına Sağlık Bakanlığı'nın hazırlanmış olduğu bizim tarafımızdan revize edilen broşürler birebir dağıtılacak ve testin doldurulması istenecektir. 2 hafta sonra tüm katılımcılara retest uygulanacaktır. Elde edilecek veriler kodlanarak bilgisayar ortamına aktarılıp gerekli istatistiksel değerlendirmelerle sonuç raporlanacaktır.

Tartışma Soruları:

- 1) Hangi broşürü kullanmak gerekir? Broşür neleri içermeli neleri içermemelidir?
- 2) HPV aşısının ücretsiz olma durumunda yaptırmaya düşüncesi de araştırılabilir mi?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

3 Ay – 4 Yaş Arası Çocukları Olan Ebeveynlerin Yüksek Ateş Yönetme Davranışları

Aysel Aydoğan Köken, Ece Alıcı, Vildan Mevsim

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İzmir

Giriş: Vücut sıcaklığının yükselmesi anlamına gelen ateş çocuklarda görülen en sık semptomlardan biridir. Ateş çoğu zaman ciddi bir hastalık belirtisi olmadığı halde, aileleri telaşlandıran ve sıklıkla hekime başvurularına neden olan bir yakınmadır. Ateşli çocukların çok azında yaşamı tehdit edecek veya ilerleyen dönemlerde yaşam kalitesini etkileyebilecek olan ciddi enfeksiyonlar mevcuttur. Sıklıkla kısa sürede kendiliğinden iyileşebilecek basit viral hastalıklardan kaynaklanır. Fakat ebeveynler çocukları ateşlendiğinde hemen telaşlanmakta, gereksiz bir korku ve panik hali ile yanlış ve/veya zararlı olabilecek ateş düşürme yollarına başvurabilmektedirler. Ayrıca ebeveynler için ateşli çocuğa nasıl yaklaşılması gerektiği de çözülmesi zor bir problemdir. Çözülmesi gereken bu zor probleme yaklaşım aileden aileye değişebileceği gibi farklı coğrafyalarda da sosyokültürel farklılıklardan dolayı değişebilmektedir. Bu çalışmanın amacı, birinci basamak sağlık kuruluşuna başvuran ebeveynlerin çocuklarının yüksek ateş durumunda; ateş yüksekliğini nasıl anladıklarını, ateşi nasıl ölçtüklerini, sonucu nasıl değerlendirdiklerini ve yüksek ateş durumuna nasıl müdahale ettiklerini tespit etmektir.

Yöntem: Araştırma iki aşamada yürütülecektir. Araştırmanın ilk aşamasında veri formu maddelerini oluşturmak için nitel bir çalışma, ikinci aşamada kesitsel analitik bir çalışma yürütülecektir. Nitel çalışmaya hekim, hemşire ve ebeveynlerin ateş yönetme konusundaki görüşleri alınarak bir veri formu oluşturulacaktır. Kesitsel çalışma Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezlerinde yürütülecek olup, başvuran 3 ay-4 yaş bebeği olan ebeveynler dahil edilecektir. Veri toplama yüz yüze görüşme yöntemiyle anket uygulanarak yapılacaktır. Örneklem sayısı 384 olarak belirlenmiştir. Katılımcılara sosyodemografik veriler anketi ve ateş ile ilgili nitel çalışma ile maddeleri belirlenmiş anket uygulanacaktır. Veri analizi için SPSS 22 programı kullanılacaktır. İstatistik analiz olarak tanımlayıcı istatistikler, khi kare, t testi kullanılacaktır. Bulgular %95'lik güven aralığında, anlamlılık $p < 0.05$ olarak kabul edilecektir.

Bulgular: Araştırma fikir aşamasındadır.

Sonuç : Araştırma fikir aşamasındadır.

Tartışma soruları:

- 1) Araştırma deseni konusunda farklı neler önerilebilir?
- 2) Veri toplama aracı ile görüşler nelerdir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
II-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Planlanmamış Gebeliklerin Aile Üzerine Etkileri

Fatma Durmuş, Çiğdem Apaydın Kaya, Pemra Cöbek Ünalın
Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim Araştırma Hastanesi

Giriş: Planlanmamış gebelikler, annenin fiziksel ve ruhsal sağlığı için risk oluşturmakta, erken doğum, düşük doğum ağırlığı ve riskli annelik davranışları sebebiyle bebek sağlığını olumsuz etkilemekte, anne sütü ile beslenmeyi azaltmaktadır. Ancak aile üzerine etkileri ile ilgili çalışmalar sınırlı sayıdadır. Bu araştırmanın amacı planlanmamış gebeliklerin, aile üzerine etkilerini araştırmaktır.

Yöntem: Araştırma 15 Ağustos 2018–15 Ocak 2019 tarihleri arasında İstanbul’da yürütülmüştür. Vaka-kontrol çalışmasıdır. Araştırmanın evrenini Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim Araştırma Hastanesi (MÜPEAH) Aile Hekimliği polikliniklerine ve MÜPEAH Tuzla E-ASM’ye herhangi bir nedenle başvuran, en az 1 gebelik geçirmiş ve 2 yaş ve altında çocuğu olan, 18-49 yaş arası kadınlar oluşturmaktadır. % 95 güven aralığı ve % 90 güç ile 80 vaka ve 160 kişilik kontrol grubu alınması planlanmıştır. Planlanmamış gebeliği olan kadınlar kontrol grubunu oluşturmaktadır. Çalışmaya dahil etme kriterlerine uyan, gönüllü kişiler gelişigüzel yöntemle seçilmiştir. Sosyodemografik verilerin ardından aile ilişkilerini değerlendirmek için Beach Center Aile Yaşam Kalitesi Ölçeği (BCAYKÖ) ile Golombok- Rust Evlilik Durumu Envanterini (GREDE) içeren bir anket kullanılmıştır. BCAYKÖ puanının artması aile yaşam kalitesinin “iyi” olduğunu gösterirken GREDE puanını yüksek olması evlilik doyumunun “düşük” olduğunu göstermektedir. Veriler Mann-Whitney-U, Student t testi ve regresyon analizi ile incelenmiştir.

Bulgular: Çalışmaya yaş ortalaması $29,86 \pm 4,64$ (min: 18- max: 44) olan 275 kadın katılmıştır (114 vaka;161 kontrol). Planlanmamış gebelik öyküsü olan kadınların aile yaşam kalitesi BCAYKÖ’ye göre olmayanlara göre daha düşüktür ($81,1 \pm 11,6; 86 \pm 10,04; p < 0,001$). Planlanmamış gebelik öyküsü olanların GREDE puan, olmayanlara göre daha yüksektir ($29,4 \pm 10,37; 23,3 \pm 9,51; p < 0,001$). Aile yaşam kalitesini etkileyen faktörler (yaş, eğitim süresi, çalışma durumu, gelir, planlanmamış gebelik, aile yapısı) incelendiğinde BCAYKÖ puanını olumsuz etkileyen tek faktörün planlanmamış gebelik olduğu saptanmıştır (B: -3,692; CI: -6,319 _ -1,065; p=0,06).

Sonuç: Araştırmanın bulguları, planlanmamış gebelik yaşamının aile yaşam kalitesi ve evlilik doyumu üzerine olumsuz sonuçları olduğunu düşündürmektedir. Etkin aile planlaması danışmanlığı ve hizmetleri, hem anne ve bebek sağlığı, hem de aile ve toplum sağlığının korunmasına katkı sağlayabilir.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Aile Hekimliği Polikliniklerine Başvuran Sigara İçen Bireylerde Sigara Bırakmaya Hazır Olma Durumu ve Bununla İlişkili Faktörlerin Saptanması

Merve Yalçınkaya, Memet Taşkın Egici, Emine Zeynep Tuzcular Vural
S.B.Ü. Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş ve Amaç: Sigara tüketimi, dünyada önemli bir halk sağlığı sorunu ve önlenebilir en önemli ölüm nedenidir. Sigara içen bir insanın kendi sağlığı için yapabileceği en önemli davranış, sigarayı bırakmaktır. Kişinin sigarayı bırakabilmesi için sigara bırakmaya hazır olması gerekir. Sigara bırakmaya hazır olma kavramı Prochaska ve Diclemente'nin geliştirdiği Transteoretik Model (TTM)'de açıklanmaktadır. TTM'de davranış değişimi; düşünme öncesi, düşünme, hazırlık, eylem, sürdürme olmak üzere beş aşamadan oluşur. Araştırmamızda, aile hekimliği polikliniklerine herhangi bir nedenle başvuran sigara içen bireylerin sigara bırakmaya hazır olma durumlarını belirlemek ve bu durumu etkileyen faktörleri saptamak amaçlanmıştır.

Yöntem: Tanımlayıcı kesitsel tipteki araştırmaya, Haydarpaşa Numune Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği polikliniklerine 01.01.2019-31.03.2019 tarihleri arasında başvuran, 18 yaş ve üstü, hergün sigara içen bireyler alınmıştır. Küresel Yetişkin Tütün Araştırması raporuna göre Türkiye'de sigara içme prevalansı %27.1'dir. Katılımcı örneklem sayısı, polikliniklerimize başvuran kişilerin %27'sinin sigara içtiği varsayılarak 321 kişi olarak hesaplanmıştır. Katılımcılara; sosyodemografik özellikler ve sigara içme özellikleri ile ilgili veri formu, sigara bırakmaya hazır olma durumunu değerlendirmek için sorulan bireyin davranış değişim aşamalarından hangisinde olduğunu belirleyen ölçek, sigara bırakmaya hazır olma puanını belirleyen ölçek ve Fagerström Nikotin Bağımlılık Ölçeği yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanmıştır.

Bulgular: Araştırmamızda sigara içen bireylerin sigara bırakmaya hazır olma durumunun; yaş, cinsiyet, eğitim düzeyi, gelir düzeyi, kronik hastalık varlığı, ailede sigara içme durumu, tüketilen sigara miktarı ve süresi, sigara bırakmayı deneme sayısı, sigara bırakmak isteme nedeni gibi faktörlere göre anlamlı düzeyde değişip değişmediği incelenecektir.

Sonuç: Sigara bırakma düzeylerini artırabilmek için farklı değişim aşamalarında bulunan her birey için farklı bir sigara bırakma stratejisi kullanılmalıdır. Birinci basamak sağlık birimlerinde çalışan sağlık görevlileri her hastaya sigara içme durumunu sormalı, bırakma önerisinde bulunmalı ve sigara bırakmaya hazır olma durumunu belirlemelidir. Böylece toplumun sigara bırakma düzeyleri artacak ve sağlık düzeyi gelişecektir.

Tartışma Sorusu: Bireylerin sigara bırakmaya hazır olma durumunu etkileyebilecek faktörler konusunda ve çalışmanın geneli hakkında önerileriniz nelerdir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Sağlık Çalışanlarında Nomofobinin Değerlendirilmesi

Muhammet Tüter, Hüseyin Acar, Seçil Günher Arıca
SBÜ Okmeydanı SUAM

Giriş: Nomofobi cep telefonu ile sağlanan iletişimden kopma korkusudur. Son yıllarda artan cep telefonu kullanımı bazı meslek dallarında bağımlılık boyutuna gelmiştir.

Gereç Yöntem: S.B.Ü. Okmeydanı SUAM çalışanlarına ve aile hekimliği polikliniğine başvuran hastalarda akıllı telefon bağımlılıklarını ölçmek için Yıldırım ve Correia tarafından 7'li likert şeklinde hazırlanan 20 maddelik Nomophobia questionnaire (NMP-Q) uygulanmıştır.

Bulgular: Çalışmamıza 34'ü kadın, 68'i erkek toplam 102 kişi katılmıştır. Çalışmaya katılanların %57,8'i sağlık çalışanıdır. Sağlık çalışanları içinde %64,4(n:38) hekim, %25,4(n:15) hemşire, ebe %10, 2(n:6) diğer sağlık personelidir. Sağlık çalışanlarının %50,8'i 2 ile 6 yıl arasında; %33,8'i 6 yıl ve daha fazla, süredir sağlık alanında çalışmaktadır. Katılımcılardan 38 kişi evlidir ve %78,4'ü 25 ile 45 yaş arasındadır. Nomofobi ölçeğine bakıldığında Cronbach's alpha değeri 0,96 olarak değerlendirildi. 20 sorunun sonucunda alınan ortalama skor $68,31 \pm 24,65$ bulunmuştur. Sağlık çalışanı olanlar ile olmayanlar arasında bakıldığında, sağlık çalışanı olanların nomofobi skoru ortalamaları 71,56 ile sağlık çalışanı olmayanların 63,86'dır ($p > 0,05$). Sağlık sektöründeki çalışma süresi ile nomofobi ölçeği puan ortalaması arasında anlamlı ilişki görülmemiştir. Nomofobi skor ortalaması 18-25 yaş arası 58, 25-45 yaş arası 72,03 ve 45 yaş sonrası katılımcılarda 52,53'tür. 25-45 yaş arası ile 45 yaşından daha büyük katılımcıların nomofobi puanları arasında anlamlı bir ilişki saptanmıştır. ($p:0,004$) Sağlık sektöründe 6 yıla kadar çalışanların nomofobi skor ortalaması 66,82 iken, 6 yıl ve daha fazla çalışanlarda 80,8 olarak gelmiştir ($p > 0,05$). Cinsiyet ve medeni durum arasında nomofobi açısından anlamlı bir ilişki bulunmamıştır ($p > 0,05$).

Sonuç: Sağlık çalışanı olanların nomofobi düzeyi olmayanlara göre daha yüksek çıkmıştır. Sağlık çalışanlarından da en fazla doktorların bağımlılığı yüksek çıkmıştır. Ayrıca 45 yaş altında 45 yaş üstüne göre çok daha yüksek bulunmuştur. Benzer çalışmalarda da gençlerdeki nomofobi oranı yaşlılardan daha fazla çıkmaktadır.

Tartışma Soruları:

- 1) Doktorların nomofobi durumu diğer sağlık çalışanlarından fazla mıdır?
- 2) Sağlık çalışanlarının nomofobi oranı sağlık çalışanı olmayanlardan fazla mıdır?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Diyabetik Ayak Hastaları ve Bakım Verenlerine Uygulanan Eğitim ve İzlemin Tükenmişlik Üzerine Etkisi

Yıldız Kızılay, Güzel Dişçigil

Adnan Menderes Üniversitesi Aile Hekimliği AD

Giriş ve Amaç: Diyabetik ayak hastalarına bakım veren kişilerde iş yükü, stres, duygusal destek verme zorunluluğu, uyku düzeninin bozulması, ağır ve ölümcül durumlara bakım verme bakım veren kişi üzerindeki ana stresörler olarak gösterilmektedir . Bu çalışmanın amacı; diyabetik ayak hastalarına ve bakım verenlerine uygulanan eğitim ve izlemin bakım verenlerle ilişkili tükenmişlik düzeyine etkisini araştırmaktır. İkincil olarak diyabetik ayak hastalarına bakım verenlerde gözlenen tükenmişlik sendromunun sıklığı ve ilişkili faktörleri ortaya koymaktır.

Gereç ve Yöntem : Araştırmamız tek merkezli, prospektif, olgu-kontrol çalışması olarak planlanmıştır. 01.04.2019 – 31.07.2019 tarihleri arasında Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi Kronik Yara ve İnfeksiyonları Bakım Ünitesinde diyabetik ayak tanısıyla servise yatırılarak takip edilen, çalışmanın amacı hakkında bilgi verilip katılım onayı olan tüm hastalar ve bakım verenleri araştırmaya dahil edilecektir. 01.04.2019-31.05.2019 tarihleri arasında servise yatan hasta ve bakım verenleri olgu grubunu, 01.06.2019-01.07.2019 tarihleri arasında servise yatanlar kontrol grubunu oluşturacaktır. Olgu grubuna sırasıyla; ilgili literatür taranarak oluşturulan sosyodemografik ve tıbbi özgeçmiş veri formu hastalara ve bakım verenlere yüz yüze uygulanacak, bakım verenlere ek olarak 'Maslach tükenmişlik ölçeği' uygulanacak, diyabetik ayak bakımı ve stresle başa çıkma yöntemleri ile ilgili yüz yüze eğitim verilecek, hazırlanan eğitim broşürü verilecek, hastalar ve bakım verenleri iki ay süreyle iki haftada bir kez telefonla yapılandırılmış sosyal destek programı uygulanarak izlenecek, izlem sonunda bakım verenler telefonla aranarak anket ve 'Maslach Tükenmişlik ölçeği' tekrar uygulanacaktır. Kontrol grubuna sırasıyla; ilgili literatür taranarak oluşturulan sosyodemografik ve tıbbi özgeçmiş veri formu hastalara ve bakım verenlere yüz yüze uygulanacak, bakım verenlere ek olarak 'Maslach tükenmişlik ölçeği' uygulanacak, iki ay sonra bakım verenler telefonla aranarak anket ve 'Maslach Tükenmişlik ölçeği' tekrar uygulanacaktır. İki grup arasındaki farklar değerlendirilerek, analizler SPSS programı ile yapılacaktır.

Bulgular: Çalışmamız veri toplama aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- 1) Çalışmamızın aile hekimliği uygulamasına katkıları neler olabilir?
- 2) Bulgularda neler ön planda olmalıdır?
- 3) Sizce başka ne tür eğitimler verilebilirdi?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Çinko Eksikliği Sonucu Görülen Dermatoz ve İshal ile Seyreden Bir Akrodermatitis Enteropatika Vakası

Banu Çiçek Uvaçın, Nilüfer Kıdış, Vildan Mevsim
Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi

Giriş: Çinko (Zn), biyomembranların yapı ve fonksiyonunda önemli rol oynayan temel elementlerden biridir. Düşük plazma seviyeleri ise dermatit, diyare, hiperirritabilite, fungal enfeksiyonlar ve iştah azalmasına neden olur. Akrodermatitis enteropatika (AE) ise yeni doğan ve çocuklarda akral dermatit, diyare ve alopesi triadi ile karakterize çinko emiliminin genetik bir bozukluğudur.

Olgu: Dört ay on günlük erkek çocuk, yaklaşık kırk günlük iken başlayan ağız çevresi, ense, saçlı deri ve bez bölgesinde döküntü ve ishal şikayetleri nedeniyle polikliniğe getirildi. Daha önceden verilen sistemik ve lokal antibiyotik ile lokal steroid tedavileri ile düzelme olmadığı öğrenildi. Dermatolojik muayenesinde ise ağız çevresi ve genital bölgede keskin sınırlı, sarı-kahverengi renkte ince skuamlı, eroziv egzematöz lezyonlar, kulak kenar ve saçlı deride kenarlarında kirli sarı renkte kurutlu lezyonlar mevcuttu. Yapılan sistemik muayenesi normal olan hastanın yapılan biyokimyasal ve diğer parametreleri normal olmasına rağmen serum çinko düzeyi anlamlı şekilde düşüktü. Normal referans aralığı 1 ay-15 yaş arası 72- 127 µg/dl olup hastada 14 µg /dl olarak ölçüldü. Tipik klinik bulguların varlığı, diğer tedavilere yanıt alınamaması, düşük serum çinko düzeyi nedeniyle geçici çinko eksikliğine bağlı akrodermatitis enteropatika benzeri dermatoz olabileceği düşünüldü. Çocuk gastroenteroloji ile konsülte edilen hastada emilim bozukluğunun olmadığı belirtildi. 2 mg/kg/gün oral çinko tedavisi başlanan hastanın kliniğinde onuncu günde dramatik bir gerileme gözlemlendi. Ayrıca tedaviye bu şekilde hızlı yanıtın olmasının da tanımızı desteklediği düşünülebilir.

Tartışma: Sonuç olarak çok sık görülen klinik tablolarla karışabilen ancak çok nadir görülebilen akrodermatitis enteropatika olgusu sunularak tedavi edilmediğinde ciddi morbidite veya mortalitelere neden olabilmesi nedeniyle ayırıcı tanılar içerisinde mutlaka akılda bulunulması gerektiğini vurgulamak istiyoruz. Ayırıcı tanısında; çocuk bezi dermatiti, atopik dermatit, invers tip psoriasis, seboreik dermatit, tinea corporis, kistik fibrozis, epidermolizis bülloza ve mukokutanöz kandidiyazis, kistik fibrozis, aminoasit eksikliği akla gelmelidir.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Bel Ağrısı Yakınması Olan Asistan Hekimlerde Kinesio Bantlama Tekniğinin Etkinliğinin Araştırılması

Emine Gizem Tabar, Tuğba Günay, Nilgün Özçakar

Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı, İzmir

Giriş: Bel ağrısı, toplum genelinde ve asistan hekimlerde sık görülen bir durumdur. Ağrı ve buna bağlı işlev kaybı aylarca sürebilmektedir. Yalnızca medikal tedavi uygulanan hastalarda nüks yaygındır. Günümüzde hastalarda ve klinisyenlerde ek terapötik yöntem kullanımına yönelim artmaktadır. Kinesio bantlama bu potansiyel yöntemler arasındadır. Kenzo Kase tarafından geliştirilen Kinesio bantlama, elastik bir bandaj yöntemidir. Derinin hava almasına izin veren özel bir malzemeden üretilmiştir, suya dayanıklıdır. Etki mekanizması tam olarak anlaşılmamasına rağmen, kan ve lenfatik dolaşımı iyileştirdiği düşünülmektedir. Ağrıyı hafifletir, eklemleri doğru pozisyona getirir ve kas gerginliğini azaltır. Çalışmamızın amacı, Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi'nde görevli ve bel ağrısı yakınması olan asistanlarda kinesio bantlama tekniğinin etkinliğinin araştırılmasıdır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma Modeli: Kontrol gruplu müdahale araştırması olarak planlanmaktadır. Araştırma Evreni ve Örneklemi: Araştırma evrenini DEÜ Tıp Fakültesi'ndeki asistan hekimler oluşturacaktır. Anlamlılık düzeyi(1-alpha):0,95, güç(1-beta):0,80, Müdahale/Kontrol oranı:1 alınarak visual analog skoru ve Oswestry bel ağrısı skalasına göre tedavi öncesi ve sonrası anlamlı fark oluşması için toplamda 60 katılımcıya ulaşılması hesaplanmıştır.

Dahil etme kriterleri

-Bel ağrısı olması

-DEÜTF asistanı olması

Dışlama kriterleri

-Radikülopati veya miyelopati varlığı

-Tümoral, enfeksiyöz, psikiyatrik hastalık varlığı

-Gebelik

-Bel veya omurga cerrahisi geçirmiş olması

-Son 6 ay içinde bel ağrısına yönelik bir tedavi almış olması

Katılımcılar kapalı zarf randomizasyon yöntemiyle iki gruba ayrılacaktır. Tüm grupların visual analog skoru ve Oswestry bel ağrısı skalası ile değerlendirilmesinin ardından, 30 kişilik müdahale grubuna kinesiotape yöntemi sertifikalı yardımcı araştırmacı tarafından uygun gerimle efektif bir şekilde uygulanacak ve üç günlüğüne kalmaya devam edecek; uygulamalar arasında bir gün dinlendirilmek üzere iki kez uygulama yapılacaktır. 30 kişilik kontrol grubuna ise efektif olmayan bir şekilde ve gerimsiz bantlama yapılarak bandın müdahale grubu ile aynı periodlarda çıkartılması ve değiştirilmesi sağlanacaktır. İki gruba da egzersiz verilecektir.

Bulgular/Sonuç: Araştırma fikir aşamasındadır

Tartışma Soruları:-Dışlama kriterleri yeterli midir? -Ne kadar süre ile izlem yapılmalıdır?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Sigara İçen Psikiyatrik Hastalarda Motivasyonel Görüşmenin Sigara İçme Davranışı Üzerine Etkisi

Müslime Gümüş Ersoy, Saliha Serap Çifçili

Marmara Üniversitesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği ABD, İstanbul

Giriş: Psikiyatrik hastalarda sigara kullanımı genel popülasyonun 2 katından daha fazladır ve ciddi mortalite ve morbidite nedenidir..Bu hastaların sigarayı bırakma motivasyonu vardır ancak hekimler tarafından sigara bırakma önerisi çok düşük oranda verilmektedir.Bu araştırmanın amacı motivasyonel görüşme ile hastaların transteoretik modele göre sigara bırakma hazır oluşluk durumlarındaki değişimi incelemektir.

Yöntem: Araştırma Nisan-Mayıs 2019 tarihlerinde Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Pendik Eğitim ve Araştırma Hastanesi(MÜPEAH) Psikiyatri Servis ve Poliklinikleri'nde yürütülecektir.Tek kollu müdahale araştırmasıdır.Araştırmanın evrenini 2 aylık sürede MÜPEAH Psikiyatri Servis ve Polikliniklerine başvuran, günde 1 ve daha fazla sigara içen,transteoretik modele göre düşünmeme,düşünme ve hazırlık aşamasında olan hastalar oluşturmaktadır.Başka bir sigara bırakma programına dahil olan,alkol ve madde kullanan,akut atak döneminde olan hastalar dahil edilmeyecektir.Katılımcılara sosyodemografik özellikleri,sigara kullanım hikayeleri hakkında bilgi toplamaya yönelik sorulardan ve sigara bırakmada hazır oluşluk durumlarını bireyi davranış değişim aşamasına göre değerlendiren standardize sorulardan oluşan bir anket formu ile birlikte Fagerström Nikotin Bağımlılık Ölçeği ve Algılanan Stres Ölçeği yüz yüze uygulanacaktır.Vizüel skalalarla istek,motivasyon ve özyeterlilik değerlendirilecektir.Servis ve polikliniklere sigara bırakmaya yönelik afişler yerleştirilecektir.İlk görüşmede her üç aşamadaki hastalara eğitim materyali olarak broşür verilecektir.Düşünmeme aşamasında olan hastalara 5R stratejileri uygulanacaktır.Düşünme ve hazır oluş aşamasındaki hastalara motivasyonel görüşme ile 5Ö yöntemi uygulanacaktır.1 hafta ve 1 aylık süreçlerde hastalarla telefon görüşmesi yapılacaktır.Hastalara ilaç tedavisi başlanmayacak, MÜPEAH Aile Hekimliği Sigara Bırakma Polikliniği'ne yönlendirilecektir.

Bulgular: Araştırmanın bağımlı değişkenini sigara içme davranışı oluşturmaktadır.Bağımsız değişkenler ise sosyodemografik özellikler ve hastaların psikiyatrik tanılarıdır.

Sonuç: Primer sonuç olarak 2 aylık takipte hastaların sigarayı bırakmış olup olmadığı ve transteoretik modele göre hangi aşamada olduğu araştırılacaktır.Sekonder sonuçlar içerisinde günlük sigara sayısı,nikotin bağımlılık düzeyi,özyeterlilik ve stres algısındaki değişim,önceki 2 ay boyunca en az 24 saat süren sigarayı bırakma yönünde herhangi bir ciddi girişim yer almaktadır.Bırakmış olan hastaların ekspiryum havasında karbonmonoksit ölçümü ile doğrulama yapılacaktır.

Tartışma soruları: Araştırmada hastaların öz yeterlilik düzeyini değerlendirmede başka hangi ölçek kullanılabilir? Primer sonuçlar içerisinde kullanılabilecek başka ölçüt öneriniz var mı?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

S.B.Ü. Okmeydanı Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde Pnömoni Teşhis Edilen Çocuklarda Tedavi Başarısının Göstergesi Olarak Serum C-Reaktif Protein ve Lökosit Düzeylerinin Retrospektif Olarak Karşılaştırılması

Ebru Ünür, Seçil Arıca

S.B.Ü. İstanbul Okmeydanı SUAM

Giriş ve Amaç: Pnömoni, gelişmekte olan ülkelerde çocuklarda önemli bir mortalite nedenidir. Bu nedenle, pnömoninin erken ve etkili tedavisi çok önemlidir. Bu çalışma; S.B.Ü Okmeydanı Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi'nde Çocuk Sağlığı ve Hastalıkları servisinde pnömoni nedeniyle yatırılarak tedavi edilen çocuklarda demografik özellikleri, yaş ve cinsiyet dağılımını saptamak, prognozu etkileyen faktörleri tespit etmek, serum C-Reaktif Protein ve lökosit düzeylerinin farklı antibiyotikler ile tedavi süresince seyrini, tedavisi başarılı olan bütün hastalarda seviyelerinin azalıp azalmadığını ve buna göre antibiyotiklerin pnömoni tedavisindeki etkisini saptamak üzere planlanmıştır.

Gereç ve Yöntemler: Hastanemizin Panates sistemi kullanılarak 01.10.2016 tarihinden 01.10.2017 tarihine kadar olan süre içinde hastanemizde bulunan çocuk servisinde yatırılarak pnömoni tanısıyla tedavi edilmiş olan 0-17 yaş arasındaki hastaların epikrizleri ve tetkik sonuçları retrospektif olarak incelendi. Çalışmaya 17 yaşından büyükler, pnömoni nedeniyle ayaktan tedavi görenler, alt solunum yolu enfeksiyonu dışında enfeksiyonu olanlar ve immün yetmezliği olanlar dahil edilmedi. Antibiyoterapinin hem birinci günü hem de ilerleyen günlerindeki C-reaktif protein ve tam kan sayımı sonuçları bulunan hastalar çalışmaya dahil edildi. Retrospektif bir çalışmadır. Çalışmada toplanan verilerin istatistiksel analizi SPSS 15.0 programı kullanılarak yapılmıştır.

Bulgular: Toplam 237 hasta çalışmaya dahil edildi. 103 hastaya (%43,46) monoterapi, 128 hastaya (%54,01) birden fazla antibiyotik ile kombinasyon tedavisi uygulanmıştır. 6 hastanın (%2,53) tedavisi ile ilgili bilgilere kayıtlarda ulaşamamıştır. Monoterapi alan hastalar ile kombinasyon tedavisi alan hastaların tedavi süresince CRP, lökosit sayısı, nötrofil yüzdesi ve lenfosit yüzdesi değerlerinin değişimleri karşılaştırıldığında aralarında anlamlı bir fark bulunamamıştır. Farklı monoterapiler birbirleriyle ve farklı kombinasyon tedavileri birbirleriyle karşılaştırıldığında da aralarında anlamlı bir fark bulunamamıştır.

Sonuç: Farklı antibiyoterapiler alan hastaların CRP, lökosit sayısı, nötrofil yüzdesi ve lenfosit yüzdesi değerlerinin seyri arasında anlamlı fark bulunamamıştır. Gereksiz ve yanlış antibiyotik kullanımı direnç gelişimine neden olmakta ve ileride tedavisi daha zor olabilecek enfeksiyonlara zemin hazırlamaktadır. Bu nedenle, akılcı antibiyotik kullanımının toplum sağlığı açısından hekimlerin önemli bir görevi olduğu görülmektedir.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi Hürriyet Eğitim Aile Sağlığı Merkezine Kayıtlı 5-18 Yaş Nüfusta Periyodik Sağlık Muayenelerinin Değerlendirilmesi

Gizem Yeşiltepe, Seçil Arıca
SBÜ Okmeydanı SUAM

Giriş: Sağlık Bakanlığı ve Milli Eğitim Bakanlığı'nın iş birliği içinde çalışmasıyla geliştirilmiş olan 5-18 yaş arası çocuklarda Sağlık Bakanlığı Periyodik Sağlık Muayenelerinin Aile hekimliği kliniği olarak birinci basamak hizmeti vermekte olduğumuz SBÜ Okmeydanı SUAM'ye bağlı Okmeydanı Eğitim ve Araştırma Hastanesi Hürriyet Eğitim Aile Sağlığı Merkezine kayıtlı 5-18 yaş çocukların periyodik sağlık muayeneleri yapılarak başta koruyucu hekimlik, saptanabilecek hastalıklar için erken tanı ve tedavi imkanı sağlamak ve riskli kişilerde beslenme alışkanlıkları, yaşam tarzı değişiklikleri gibi konularda hasta ve ebeveynlerini bilgilendirmek amaçlandı.

Yöntem: ASM'e bağlı 5-18 yaş nüfusu en iyi temsil etmesi açısından yaş tabakalı örneklem alındı. Hastaların sosyodemografik verileri, tıbbi öyküleri, antropometrik ölçümleri, kan basıncı ve bazı tetkik değerleri kaydedildi. Sağlık Bakanlığı Periyodik Sağlık Muayene Formu'na bağlı kalınarak hazırlanan anket uygulandı.

Bulgular: Hastalarımızın 273'ü (%47.3) erkek ve 304'ü (%52.7) kız olmak üzere toplam 577 çocuk ile yapılmıştır. Çocukların yaşları ortalaması 11.38 ± 3.43 yıl'dır. En sık görülen kronik hastalıklar astım, alerji, DEHB, böbrek hastalıkları ve konjenital kap hastalıkları idi. Hastalarımızın %16,5'u obez, %8,5'u fazla kiloluydu. %4'ü kısa boyluydu. Hastaların %18,1'nde hiperlipidemi, %14,7'sinde anemi, %17,1'nde hiperglisemi, %9,9'nda diş çürüğü, %13,2'sinde görme bozukluğu, %8,5'nda boyun hastalıkları, %7'sinde boğaz hastalıkları, %1,4'nde üfürüm saptanmıştı. Obezite görülenlerin trigliserit ortalamaları, obezite görülmeyenlerden istatistiksel olarak anlamlı düzeyde yüksek bulunmuştu ($p:0.014$; $p<0.05$).

Sonuç: Birinci basamakta belirli aralıklarla yapılan taramalarla iyi bir anamnez, tam fizik muayene ve gerekli durumlarda tetkik edilmesi ile nüfusumuzda risk durumu belirlenmesi, erken tanı-tedavi imkanı ve koruyucu hekimlik imkanı sağlamaktadır.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Aydın İli Efeler İlçesi Aile Sağlığı Merkezlerine Başvuran 65 Yaş Üstü Kişilerde Demans Riski ve İlişkili Faktörler

Betül Yılmaz, Güzel Dişçigil

Adnan Menderes Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Demans; bellek bozukluğunun yanında lisan, motor beceri, agnozi ve yürütücü işlev bozukluğundan en az birini içeren çoğul işlev bozukluğunun yarattığı, gündelik yaşantıda bozulmaya veya alışılmış aktivitelerde gerilemeye yol açan klinik tablodur. Yaşlı nüfusun artması ile birlikte demans tüm dünyada önemi giderek artan bir sağlık sorunu haline gelmiştir. Demans özellikle tedavi ve bakım maliyeti, yaşanan güçlükler ve yaşam kalitesi açısından; hastalar, aileleri ve toplum üzerine olumsuz etkilere sebep olmaktadır. Demans açısından risk taşıyan kişilerin tespiti, bu kişilerin daha sık değerlendirilmesi ve erken tanıda ısrar edilmesi giderek önem kazanmıştır. Demans hastaları için aile hekimleri ilk temas noktasıdır. Bozulmuş kan şekeri kontrolü, depresyon, yüksek kan basıncı, B vitamini ve omega 3 yağ asidi eksikliği, yetersiz bilişsel ve sosyal aktiviteler ve yetersiz egzersiz gibi yeterli kanıtı sahip risk faktörleri muayenelerde takip edilmelidir. Ülkemizde demans riski ve risk ile ilişkili faktörlerin birlikteliğini araştıran az sayıda çalışma vardır. Çalışmamızda; 65 yaş üstü bireylerde demans riski ve demansla ilişkili olabilecek risk faktörlerinin belirlenmesi amaçlanmıştır.

Gereç ve Yöntem: Çalışmamız tek merkezli, tanımlayıcı olarak planlanmaktadır. Çalışmanın evrenini Aydın İli, Efeler İlçesi Aile Sağlığı Merkezlerine başvuran 65 yaş ve üzeri hastalar oluşturmaktadır. Örneklem büyüklüğü Epiinfo programı ile beklenen frekans %15 Tip 1 hata %5, yanılma payı %2, desen etkisi 2 alınarak 390 olarak hesaplanmış, %10 hata payıyla 450 kişiye ulaşılması hedeflenmiştir. Gönüllü hastalardan bilgilendirilmiş onam formu alınacak, ilk olarak Geriatrik Depresyon Ölçeği uygulanacak, risk saptanmayan hastalarda demans riskini değerlendirmek için Mini-mental Test uygulanacaktır. Sonrasında sosyodemografik özellikleri, kronik hastalık durumları ve ilişkili olabilecek durumların sorgulandığı anket soruları yöneltilecektir. Veriler toplandıktan sonra istatistiksel analizler SPSS paket program aracılığıyla yapılacaktır. Çalışmanın gerekli izinleri Aydın Halk Sağlığı Müdürlüğü ve Adnan Menderes Üniversitesi Girişimsel Olmayan Etik Kurul'undan alınacaktır.

Bulgular: Çalışmamız veri toplanması aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- 1) Bu konuda yapılmış benzer çalışmalardan nasıl faydalanılabilir?
- 2) Risk faktörlerine neler eklenebilir?
- 3) Bulgularda neleri önplana çıkarmalıyız?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Ebeveynlerin Anksiyete Durumları ile Çocuklarının Sağlığı Konusundaki İnançları

Azer Ay, Ayşe Aydemir, Özge Özokcu Gürel, Elifnur Ertaş, Nilgün Özçakar
Dokuz Eylül Üniversitesi

Giriş: Toplumun geleceği çocukların fiziksel, duygusal ve psikolojik olarak sağlıklı büyümeleri gerekmektedir. Genellikle çocuklar kendi bakımlarını sağlayamadıklarından çocuklara bakmaktan sorumlu bireyler ebeveynleridir ve onların davranış ve tutumları çocukların sağlık ve hastalık durumları üzerinde belirleyici olmaktadır. Özellikle çocukların bakımı ve büyütülmesinden sorumlu bireylerin sağlık ve hastalık kavramları ile ilgili düşünceleri ve davranışları önemlidir. Özellikle annelerin çocukları için sağlık hizmetinden yararlanmasını etkileyen en önemli etmenlerden biri de onların inançlarıdır. Bu inançları belirleyerek ortaya çıkarmak üzere 1998 yılında Amen tarafından Ebeveyn Sağlık İnanç Ölçeği geliştirilmiştir. Sağlık davranışını etkileyen faktörler arasında bireysel özellikler olduğu kadar ebeveynlerin günlük hayatta yaşadığı endişe ve korku duygusu yani anksiyete durumları da sağlık inançları davranışlarında önemli role sahiptir.

Yöntem: Kesitsel analitik olarak planlanan araştırma Dokuz Eylül Eğitim Aile Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı bireyler arasındaki 0-5 yaş arası çocuklarında kronik hastalığı olmayan ebeveynlerde yapılacaktır. Araştırmacı tarafından oluşturulan sosyodemografik veri formu, Ebeveyn Sağlık İnanç Ölçeği ve Beck Anksiyete Ölçeği ile yüz yüze görüşme yöntemiyle veriler toplanacaktır. Veri analizi için SPSS 22.0 kullanılacaktır. Çalışma verilerini değerlendirmek amacıyla khi kare testi, t testi kullanılacaktır. Sonuçlar %95 güven aralığında, $p < 0.05$ anlamlılıkta değerlendirilecektir.

Bulgular: Araştırma öneri aşamasındadır.

Sonuç: Araştırma öneri aşamasındadır.

Tartışma soruları:

- 1) Ebeveynlerin sağlık inançlarının değerlendirilmesinde başka hangi araç ve yöntemler kullanılabilir?
- 2) Farklı bir örneklem grubu önerilebilir mi?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Alopesi Tedavisine Yeni Yaklaşım: Sarımsak!

Burcu Kayhan Tetik², Nur Paksoy¹

¹ Malatya Yeşilyurt Toplum Sağlığı Merkezi, Malatya

² İnönü Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD, Malatya

Giriş ve Amaç: Alopesi areata, inflamasyona bağlı saç kayıplarının yaşandığı düzgün sınırlı yuvarlak yada oval olabilen saçlı deri lezyonudur. Yaşam boyu insidansı %1,7-%2 oranında olup olguların yaklaşık yarısında ilk atak 30 yaş öncesi görülmektedir. Tedavide immüsupresif ve immünomodülatör ajanlar kullanılmaktadır. Aromaterapi yöntemleri, sarımsak ve soğanın lokal uygulamalarının saç büyümesini tetiklediğine dair çalışmalar yapılsa da geçerliliği günümüzde tam ispatlanmamıştır. Son yıllarda tıbbi sorunlara müdahale için medikal tedavi ve doktora başvurma imkanları ve oranları ülkemizde yükselirken bir yandan da alternatif tıbbi yöntemlere de rağbet artmıştır. Bu bildirinin amacı halk arasında sıkça başvurulan uygulamaların dahi doğru yapılmadığında yanlış ve zarar verici sonuçları olabileceğine dikkat çekmektir.

Olgu: Otuz yaşında Suriye uyruklu öğretmen olarak görev yapan erkek hasta polikliniğimize yüzünde özellikle sakal bölgesinde 3-4 gündür olan dökülme şikayeti ile başvurdu. Muayenesinde 1x1 cm büyüklüğünde yuvarlak düzgün sınırlı etrafı kızarıklık alopesik alan tesbit edildi. Hastanın anamnezinden ek bir hastalığı olmadığı ve son zamanlarda yaşadığı stres faktörü olmadığı bilgisi edinildi. Lezyona herhangi bir ilaç ya da tedavi uygulayıp uygulamadığı sorgulandığında birkaç gündür sarımsak sürdüğü, hatta bugünde polikliniğimize müracaatından önce uzun süreli uyguladığı öğrenildi. Kontak dermatit düşünülerek steroidli pomad ve nemlendirici losyon tedavisi verildi ve 3 gün sonra kontrole çağırıldı. Kontrolde lezyonun geçtiği alopesik alan gözlendi ve alopesi areata tedavisi için dermatoloji polikliniğine yönlendirildi. Ezilmiş sarımsakta aliin amino asidinin parçalanmasıyla alisin adı verilen ve tedavide esas rolü oynayan bileşik oluşmaktadır. Ancak allisin ve dialil sülfür oldukça iritan maddeler olduğu için lokal deri irritasyonlarına neden olabilmektedir. Sonuç olarak; alternatif tıbbi yöntemlerde de uygulama süresi, sıklığı ve uygulayıcının bilgisi önemli rol oynamakta ve doğru uygulanmayınca zararlı etkileri söz konusu olabilmektedir. Bu konuyla ilgili hizmet verilen nüfusun gerek hekimlerce, gerekse toplu iletişim yollarıyla bilinçlendirilmeleri ve uzmanlar tarafından nasıl bir tedavi yolu izleneceğine dair uygulama klavuzları oluşturulmalıdır.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Adölesanlarda Uyku Kalitesi ve İlişkili Faktörlerin Araştırılması

Zehranur Ünal, Çiğdem Apaydın Kaya
Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Kaliteli bir uykunun zihinsel ve fiziksel sağlıkla ilişkili olduğu bilinmektedir. Geleceğin erişkinleri olacak adölesanlarda uyku sağlığının geliştirilmesi oldukça önemlidir. Bu çalışmada; adölesanlarda uyku kalitesi ve ilişkili faktörler araştırılmıştır.

Yöntem: Araştırma tanımlayıcı bir araştırmadır. Evreni İstanbul Maltepe ilçesindeki 2 lisenin öğrencileridir. Çalışmaya katılmaya gönüllü öğrencilere sosyo-demografik bilgilerin, kronik hastalık varlığının, bilişim teknolojilerinin kullanım süresinin, fiziksel aktivite katılımının sorulduğu bir anket ile Pittsburgh Uyku Kalitesi Ölçeği ve Algılanan Stres Ölçeği uygulanmıştır. Ardından boy ve kilo ölçümü yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde Lineer regresyon analizi kullanılmıştır.

Bulgular: Çalışmaya 43 kız (%21,2), 160 erkek (%78,2) olmak üzere 203 kişi katılmıştır. Regresyon modeli cinsiyet, yaş, kronik hastalık varlığı, fizik aktiviteye katılım durumu, bilişim teknolojileri kullanım süresi ve BMI dahil edilerek kurgulandığında uyku kalitesini etkileyen faktörler olarak bilişim teknolojilerinin kullanım süresi ile algılanan stres ölçeğinden alınan puanın yüksek olması saptanmıştır. (sırası ile B: 0.436; CI:0.121-0.751; p:0.07 , B:0.94; CI:0.43-0.145; p<0.001).

Sonuç: Bu araştırmanın bulguları lise öğrencilerinde fazla bilişimsel teknoloji kullanım süresi ile algılanan stresin fazla olmasının uyku kalitesini kötüleştirdiğini göstermektedir. Uyku kalitesini iyileştirmek için teknoloji kullanım süresinin azaltılması ve strese sebep oluşturacak durumların azaltılmasına yönelik çalışmalar yapılması önerilmektedir.

Tartışma Soruları:

- 1) Araştırma sorusuna yanıt verilebilmesi için başka hangi analiz yöntemleri kullanılabilir?
- 2) Sonraki araştırmalar için uyku kalitesini etkileyen başka hangi faktörlere bakılabilir?
- 3) Bilişim teknolojilerinin uyku kalitesine etkisini araştırmak için kullanım paternine (gün içinde hangi vakitte kullanıldığı vb.) bakılmasının faydası olur mu?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Hemodiyaliz Hastalarında Yaşam Kalitesi, Uyku Kalitesi ve Depresyon Düzeylerinin Değerlendirilmesi

Ceren Akkol², Gürçağ Özder¹, Özden Gökdemir³

¹ İzmir Ekonomi Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü (SABE)

² Sağlık Bakanlığı / Maraş

³ İzmir Ekonomi Üniversitesi / Tıp Fakültesi

Giriş: Kronik böbrek yetmezliği (KBY), böbreklerin nefron kütesinin ilerleyici ve geri dönüşümsüz harap edilmesiyle oluşmaktadır. Son dönem böbrek yetmezliği (SDBY) ise hastanın yaşamının sürdürülebilmesi için hemodiyaliz, periton diyalizi ya da transplantasyon yöntemlerinden birinin kullanılmasını zorunluluk haline getirmektedir. Birleşik Devletler Renal Data Sistemi (USRDS) 2012 yılı verilerine göre; hemodiyaliz tedavisini Amerika'daki SDBY hastalarının %65'i almaktadır. Türk Nefroloji Derneği'nin (TND) 2013 yılı ulusal hemodiyaliz, transplantasyon ve nefroloji kayıt sistemi raporuna göre ise ülkemizde, SDBY hastalarının %78.9'unun hemodiyaliz tedavisi aldığı belirtilmektedir. Sürekli diyaliz tedavisiyle hastaların yaşam kalitesi ile ilişkili olarak uyku düzensizliği, beslenme bozuklukları, kas güçsüzlüğü, depresyon, yorgunluk, anemi, enfeksiyon, sosyal etkileşimlerde azalma gibi çeşitli sorunlar görülmektedir. Bu nedenle tüm dünyada, SDBY görülme sıklığı gittikçe artan bir halk sağlığı sorunu olmaktadır. Hastaların yaşam kalitesini de olumsuz yönde etkilemektedir. Depresyon ise, diyaliz hastalarında karşılaşılan en önemli psikolojik sorunlardandır; demans, ilaç ve alkol ile ilişkili bozukluklar, anksiyete ve benzeri sorunlar da görülebilmektedir. Uyku kalitesi; yaşam biçimi, çevresel faktörler, iş, sosyal yaşam, ekonomik durum, genel sağlık durumu ve stres gibi çeşitli faktörlerden etkilenmektedir. Çalışmanın amacı; kronik böbrek yetmezliği nedeniyle hemodiyaliz tedavisinin, hastaların yaşam kalitesi, depresyon ve uyku kalitesi düzeylerine etkisini değerlendirmektir. Böylece hemodiyaliz hastalarının nitelikli bir yaşam sürdürebilmeleri için sorunların belirlenip bunlara yönelik çözümler üretilebilecektir.

Yöntem: Tanımlayıcı kesitsel desende planlanan araştırma öneri aşamasındadır. İzmir özel diyaliz merkezlerinde araştırmacılar tarafından hazırlanan sosyodemografik veri formu ve ölçekler uygulanacaktır. Uygulanacak ölçekler;

- 1) Dünya Sağlık Örgütü Yaşam Kalitesi Ölçeği-Kısa Formu Türkçe Versiyonu (WHOQOL-BREF-TR)
- 2) Beck Depresyon Ölçeği (BDÖ):
- 3) Pittsburgh Uyku Kalitesi İndeksi (PUKİ):

Sonuçlar: Çalışma etik kurul aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- 1) Yaşam kalitesini değerlendirmek için hangi ölçeği önerirsiniz?
- 2) KBY ve diyaliz nedeniyle değişebilen bilişsel işlevleri değerlendirmek için MoCA ölçeği konusundaki görüşleriniz nelerdir?
- 3) Yaşam biçimi değişiklikleri için ne gibi girişimler yapılabilir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Dermatolojik Yakınması Olan Bireylerde Yaşam Kalitesi, Depresyon ve Anksiyete Durumu

Esmâ Atıcıöz, Ayfer Gemalmaz

Adnan Menderes Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş ve Amaç: Dermatolojik hastalıklar birinci basamakta sık karşılaşılan problemlerdir. Cilt hastalıkları damgalanma, sosyal etkileşimden kaçınma ve izolasyona yol açabilmektedir. Psikososyal etkilenme tedavi süresini uzatmakta ve hastanın tedaviye uyumunu olumsuz etkilemektedir. Bu bağlamda çalışmamız; bir üniversite hastanesinin Dermatoloji polikliniğine herhangi bir cilt yakınmasıyla başvuran 18-65 yaş arası hastalarda yaşam kalitesi, hastalığa ikincil gelişen anksiyete ve depresyon durumlarını belirlemek ve cilt hastalığı özellikleri ve bazı sosyodemografik özellikler ile ilişkisini değerlendirmek amacıyla yapılmıştır.

Gereç ve Yöntem : Araştırmamız; tek merkezli, kesitsel, tanımlayıcı bir çalışma olarak tasarlandı. Örneklem büyüklüğü Stat-Calc (Statistical Calculators) programı ile beklenen frekans % 48,1, etki büyüklüğü 1, tolerans değeri %10, yanılma payı %4,8 olarak alınarak 416 kişi olarak hesaplandı. Hastalar çalışmanın amacı hakkında bilgilendirilip, yazılı onamları alındı. Çalışmaya dahil edilen hastalar, sosyodemografik bilgi formu, Dermatolojide Yaşam Kalite İndeksi (DYKI), Beck Anksiyete (BAÖ) ve Beck Depresyon (BDÖ) Ölçeği ile değerlendirildi. Verilerin analizinde bir istatistik programı kullanıldı. Anlamlılık düzeyi 0,05 olarak kabul edildi.

Bulgular: Çalışmaya alınan dermatolojik hastalığı olan katılımcıların üçte birinde yaşam kalitesinin değişen derecelerde etkilendiği saptanmıştır. Katılımcıların hastalık aktivasyonunda artış olanlarında, inflamatuvar hasta grubunda, özellikle dermatit ve ürtiker tanısı alan hasta grubunda yaşam kalitesi olumsuz olarak etkilenmiştir. Çalışma grubunun yarısında depresyon ve anksiyete riskinin arttığı saptanmıştır. Özellikle kırsal bölgede yaşayan, kadın cinsiyet ve ürtiker tanısı alan hastaların anksiyete riski daha yüksek saptanmıştır. Depresyon riski; evlilerde, kadın hastada ve daha önce cilt hastalığı için farklı tedaviler alan hastalarda ve özellikle psöriazis hastalarında yüksek olarak saptanmıştır.

Tartışma: Çalışmamızda dermatolojik rahatsızlıkların hastaların yaşam kalitesini olumsuz yönde etkilediği, anksiyete ve depresyon riskini artırdığı sonucuna varılmıştır. Bu sonuca dayanarak dermatolojik hastalıklarda tedavi başarısının artması için, organik nedenler kadar psikososyal etkenlerle de ilgilenmek, yaşam kalitesi, anksiyete ve depresyon riskini değerlendirmenin gerekliliği açıktır. Bu nedenle dermatolojik yakınmalarla ilgilenen tüm hekimlerin; hasta yönetiminde aile hekimliği klinik yönteminin hasta merkezli bütüncül yaklaşımını esas alması önem arz etmektedir.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
II-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Birinci Basamağa Başvuran Ebeveynlerin Otizm Spektrum Bozukluğuna İlişkin Bilgi ve Farkındalıklarının Değerlendirilmesi

Nilüfer Kızı, Banu Çiçek Uvaçın, Mehtap Kartal
Dokuz Eylül Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Otizm Spektrum Bozukluğu (OSB), ilk üç yılda ortaya çıkan, dil-etkileşim kusurları, iletişim-sosyal alanlarında bozulma, yineleyici, sınırlayıcı ilgi ve davranışların ve işlevselliğin gecikmenin olduğu kronik bir hastalıktır. Hastalık Kontrol ve Önleme Merkezi(CDC)'ye göre OSB sıklığı 1992'de 1/150 iken, 2018'de 1/59'dur. OSB belirtiler 6-12 aylarda görülmeye başlamakta, 24. ayda tanılanabilmekle birlikte ortalama tanı yaşı 4'tür. Erken tanı; uyarıcı çevrenin düzenlenmeleri ile IQ seviyesinde artış, konuşmada ve davranışlarda iyileşme sağlamaktadır. Amerikan Pediatri Akademisi (AAP), sağlam çocuk vizitinde veya otizm şüphesiyle başvurusunda 18 -24. aylarda taranması önerilmektedir. Sağlık Bakanlığı 2015 Aile Hekimliği Uygulaması Tarama Kılavuzunda da OSB'nin 18-36 ayda çeşitli sorularla değerlendirilmesi önerilmektedir. Tanı sürecinde gelişimsel ve otizm odaklı standardize edilmiş araçlarının uygulanması, davranışların farklı ortamlarda gözlemlenmesi, ebeveynlerle görüşmeler yapılması ve ebeveynlerin otizm konusundaki bilgi ve farkındalıklarının artırılması sağlık çalışanına otizm şüphesi ile başvuruları, beraberinde erken tanı şansını da arttırabilir. Bu çalışma ile OSB ile ilgili bilgi ve özellikle kırmızı bayrak olarak nitelendirilen bulgular sorularak ebeveynlerin farkındalıklarının değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı çalışmanın İzmir'de rastgele örneklem yöntemi ile seçilen aile sağlığı merkezlerine herhangi bir nedenle başvuran ebeveynlerle yüz yüze görüşülerek yapılması planlanmıştır. Ankette sosyodemografik veriler, güncel literatür taranarak araştırmacı tarafından hazırlanan otizm ile ilgili genel bilgiler ve kırmızı bayrak olarak nitelendirilen bulgulara ait önermeleri kapsayan anket uygulanacaktır. Veri analizinde tanımlayıcı analizler, ki kare analizi, t testi kullanılacaktır.

Bulgular: Sosyodemografik (yaş, cinsiyet, medeni durumu vb.) özellikler bağımsız değişken, OSB bilgi ve farkındalık durumu bağımlı değişken olarak kullanılacaktır.

Sonuç: Ebeveynlerin bilgi ve farkındalık düzeyi konuya ilişkin olası müdahaleler için temel gerekçe ve alt yapıyı oluşturabilir.

Tartışma Soruları:

- 1) Çalışmaya dahil edilecek bireylerin ya da çocuklarının yaş aralığı ile ilgili bir öneriniz olur mu?
- 2) Anket sorularına ilişkin olarak ek önerileriniz var mı?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Obez ve Morbid Obez Bireylerde Gece Yeme Sendromu Sıklığı ve Etkileyen Faktörler

Yasin Kara, Sabah Tüzün, Can Öner, Engin Ersin Şimşek
İstanbul Kartal Dr. Lütfi Kırdar Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Amaç: Bu çalışmada obez ve morbid obez bireylerde gece yeme sendromu (GYS) sıklığının değerlendirilmesi ve GYS ile ilişkili faktörlerin belirlenmesi amaçlanmaktadır.

Gereç ve yöntem: Kesitsel nitelikte planlanan bu araştırmaya obezite polikliniğine başvuran 18 yaş üzeri, beden kitle indeksi (BKİ) 30 kg/m² ve üzeri olan bireyler dahil edilmiştir. Tüm katılımcılara sosyodemografik özelliklerini değerlendiren anket formu ile Türkçe geçerlilik ve güvenilirliği olan GYS anketi aynı araştırmacı tarafından yüz yüze görüşme tekniği ile uygulanmıştır.

Bulgular: Çalışmaya toplam 421 katılımcı dahil edilmiş ve GYS sıklığı 92 (%21,9) olarak saptanmıştır. GYS sıklığı obezite grubunda 60 (%20,6) ve morbid obezite grubunda 32 (%24,6) olarak tespit edilmiştir (p=0,373). Hem obezite hem de morbid obezite gruplarında GYS olan ve olmayan katılımcılar arasında BKİ, obezite süresi, kilo kaybı miktarı, günlük ana öğün sayısı açısından fark saptanmamıştır (p>0.05). Bununla beraber, günlük ara öğün sayısı obezite grubunda GYS olmayanlarda 1,0 (0,0-4,0), olanlarda 0,0 (0,0-3,0) ve morbid obezite grubunda GYS olmayanlarda 1,0 (0,0-4,0), olanlarda 0,0 (0,0-3,0) olarak tespit edilmiştir (obezite grubu için p=0,021, morbid obezite grubu için p=0,034).

Sonuç: Bu çalışmada obez ve morbid bireyler arasında GYS sıklığı açısından fark gözlenmemiştir. Ayrıca her iki grupta da GYS olan ve olmayan katılımcılar arasında BKİ, obezite süresi, kilo kaybı miktarı, günlük ana öğün sayısında anlamlı fark saptanmazken, günlük ara öğün sayısı GYS olanlarda düşük tespit edilmiştir.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
II-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Çocuklarda Solunum Yolu Enfeksiyonu Semptomlarında Annelerin Tutum ve Davranışları

İkbal Hümay Arman, Çiğdem Apaydın Kaya

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Çocuklarda solunum yolu enfeksiyonları (SYE) çocuk acil servislerine en sık başvuru nedenidir. Oysa SYE'lerin çoğu Aile Sağlığı Merkezleri'nde (ASM) çözümlenebilmektedir. Ancak bu, SYE semptomları varlığında doğru tutum ile mümkün olabilir. Bu araştırma ile annelerin çocuklarındaki SYE semptomlarında sergiledikleri tutum ve davranışlar araştırılmak istenmektedir.

Yöntem: Araştırma gözlemsel-tanımlayıcı niteliktedir. Araştırmanın evrenini Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi'ne bağlı Tuzla Eğitim ASM'ye kayıtlı 6 ay-6 yaş arasında çocuğu olan anneler oluşturmaktadır (n=803). Örneklem seçilmeyerek, Ocak-Şubat 2019 tarihlerinde başvuran ve çalışmaya katılmayı kabul eden anneler araştırmaya dahil edilmiştir. Katılımcılara sosyo-demografik verilerin, çocukları için sağlık hizmeti aldıkları merkezlerin, doktora başvuru sıklığı ve nedenlerinin sorgulandığı yüz yüze bir anket uygulanmıştır. Ayrıca araştırmacılar tarafından hazırlanan SYE semptomları ile ilgili tutum ve davranışların 1-5 arasında likert tipi 13 sorudan oluşan bir "SYE semptomları bilgi-tutum-davranış (BTD) değerlendirme ölçeği" kullanılmıştır. Ölçeğin iç tutarlık katsayısı cronbach alfa 0,742'dir. Alınan puanının fazla olması doğru BTD'yi göstermektedir.

Bulgular: Araştırmaya yaş ortalaması $33 \pm 4,9$ olan 175 anne katılmıştır (Evrenin %21,8'i). Çocuk sayısı ortancası 2'dir (1-4). Annelerin %53,7'si çocuğu herhangi bir sağlık problemi yaşadığında ilk olarak ASM'ye gitmeyi tercih edeceğini bildirmiştir. Ateş olduğunu düşündüğünde annelerin %23,8'i hemen acile götürceklerini bildirirken; %81,7'si ateş düşürücü verdiğini; %37,7'si çocuklarını doktora götürdüğünü; %68,6'sı duş aldırıldığını, %42,3'ü elbiselerini çıkarttığını, %34,3'ü nemli bezle ve %12,6'sı sirkeli bezle kompres yaptığını bildirmiştir. %85,7'si çocuğun hızlı nefes alması durumunda, %61,2'si 2 yaş altındaki çocuklarda hırıltılı ve hışıltılı solunum varlığında çocuğu hemen acile götürceklerini bildirmiştir. Annenin yaşı ile BTD puanı arasında bir korelasyon yokken çocuk sayısı ile pozitif bir korelasyon vardır ($p=0,025$). Çalışan annelerin çalışmayanlara göre, 8 yıl ve üstü eğitim alanların daha az eğitim alanlara göre BTD puanları daha yüksektir ($54 \pm 5,9$; $49 \pm 4,24$; $p < 0,001$ / $51 \pm 4,9$; $47 \pm 3,9$; $p < 0,001$).

Sonuç: Araştırmanın bulguları, çalışmanın yapıldığı evrende annelerin genel olarak SYE semptomları açısından doğru BTD'ye sahip olduklarını düşündürmektedir. Ayrıca annelerin eğitim durumunun artırılmasının BTD'yi olumlu olarak etkileyeceğini düşündürmektedir.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Tip 2 DM Hastalarında Yaşam Tarzı Değişikliklerine Uyumun Glisemi Regülasyonu ve Yaşam Kalitesine Etkisi

Ümit Kaplan, Ümit Aydoğan, Yusuf Çetin Doğaner
Gülhane Eğitim Araştırma Hastanesi

Giriş: Tip 2 dm ülkemizde yaygın olarak görülen bir hastalık olup toplum için önemli bir sağlık sorunudur. Tip 2 dm gerek yaygınlığı ve morbidite, mortalite oranları gerek tedavi maliyeti nedeniyle önem arz etmektedir. Diyabet hastalığının önlenmesi ve tedavisinde ilk basamak yaşam tarzı değişiklikleridir. Fakat günlük pratikte gözlemlerimizde buna hastaların gerekli özeni göstermediği değerlendirilmektedir. Bizim araştırmamızdaki amaç hastaların yaşam tarzı değişikliklerine uyumlarını belirlemek, yaşam tarzı değişikliğine uyanlarla uymayanların tedavi başarıları ve yaşam kalitelerini karşılaştırmaktır.

Yöntem:

- Araştırma Modeli: Kesitsel Tanımlayıcı
- evren örneklem: evren geah endokrinoloji polikliniğine müracaat eden tip 2 dm hastaları. örneklem; çalışmaya katılmak isteyen ve dışlama kriterlerini karşılamayan hastalar.
- veri toplama yöntemi: anket; yaşam tarzı değişiklikleri anket ile tespit edilecek. tedavi başarısı hba1c değerlerine bakılarak tespit edilecek. yaşam kalitesi sf-36 kısa formu ile tespit edilecektir.
- istatistik analiz: spss

Bulgular:

bağımlı değişken: glisemi regülasyonu-yaşam kalitesi

bağımsız değişken: yaşam tarzı değişikliklerine uyum

Sonuç: araştırma sonuçları hastaların yaşam tarzı değişikliklerine uyum ve bunun tedavi ve yaşam kalitesine etkisini gösterecektir. daha önce yapılan çalışmalarda yaşam tarzı değişiklikleri ile hastalığın seyri konusunda çalışmalar vardır. bu çalışmada amaç yaşam tarzı değişikliğinin önemini vurgulayıp, hastalığın maliyet etkin yönetimine katkı sağlamaktır.

Tartışma Soruları:

- yaşam tarzı değişikliğini nasıl tespit edebiliriz?
- yaşam tarzı değişikliğine uyumu nasıl artırabiliriz?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

18-65 Yaş Arası Bireylerde Tütün Ürünleri Farkındalığı, Tütün Ürünü Etkilenim Tipleri ile Co Düzeyi Arasındaki İlişkinin Değerlendirilmesi

Dilara Türköz, Güzin Zeren Öztürk

SBÜ Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Tüm dünyada ve Türkiye’de en yaygın kullanılan tütün ürünü olan sigaradan sonra kullanımı giderek yaygınlaşan nargile içiciliği de ciddi bir tehlike arz etmektedir. Dünyada her yıl tütün kullanımının yol açtığı sağlık sorunları nedeniyle milyonlarca kişi yaşamını yitirmektedir. Kendisi sigara içmediği halde başkalarının içtiği sigaraların zararlı etkilerinden dolayı her yıl binlerce kişi hayatını kaybetmekte olup bu durumdan kaynaklanan ölümler, trafik kazalarına bağlı ölümlerden çok daha fazladır. Tütün dumanında oldukça fazla miktarda bulunan 4000’den fazla kimyasal madde vardır. Bu maddelerin 70’den fazlası kansere neden olmaktadır. Tütün ürünleri kullanımının bilinçsizce devam etmesi nedeniyle 18- 65 yaş arası bireylerde; tütün ürünleri kullanımı ve farkındalığı , kullanıma etki eden faktörleri değerlendiren ve CO düzeyinin ölçülmesini içeren bir anket çalışması yapmayı planladık.

Yöntem: Nisan-Haziran 2019 tarihleri arasında Şişli Hamidiye Etfal Eğitim ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği polikliniğine herhangi bir nedenle başvuran ve araştırmaya katılmayı kabul eden 18-65 yaş arası bireylere kişilerin sosyodemografik verilerini içeren, tütün ürünleri kullanımını, kullanıma etki eden faktörleri ve kişilerin tütün ürünleri bilgi düzeylerini sorgulayan anket yüz yüze anket yöntemi ile uygulanacak. Anket sonunda kişilerin CO düzeyleri ölçülerek kaydedilecek. T testi ve ki-kare testleri kullanılarak verilerin analizleri yapıp; $p: \leq 0,05$ anlamlı olarak kabul edilecek.

Bulgular:

Bağımsız değişken: Tütün ürünü kullanma ve kullanmama durumu

Bağımlı değişken: CO düzeyi

Sonuç: Kişilerin tütün ürünü tüketme durumuna etki eden faktörlerin tespiti, aktif ve pasif etkilenimi içeren tütün ürünleri bilgi düzeylerinin değerlendirilmesiyle tütün ürünü caydırıcı politikaların gözden geçirilmesine yardımcı olabileceğine inanıyoruz. İkincil ve üçüncü el tütün maruziyeti olan kişilerde tespit edilen CO düzeylerinin aktif içiciler kadar risk altında olma durumunu göstermeye çabalayacağız. Çalışmamızın bu sebeplerden ötürü daha büyük ölçekli çalışmalara yol gösterici olacağına inanıyoruz.

Tartışma Soruları:

1) Pasif etkilenim göstergesi olarak CO düzeyi ölçümü kullanılmalı mıdır?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Aile Hekimliği Polikliniğine Başvuran Erişkin Hastalarda Birincil Koruyucu Sağlık Hizmetleri ile İlgili Bilgi Düzeyi ve Davranışlar-Bağışıklama ile İlgili İlk Sonuçlar

Melih Andıç, Güzel Dişçigil

Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Amaç: Koruyucu sağlık hizmetleri aile hekimliğinin temel hizmet alanıdır. Birincil koruyucu sağlık hizmetleri ile sağlıklı bir kişinin, birçok hastalığa karşı korunması ve sağlığının iyileştirilmesi mümkündür. Araştırmamızın amacı aile hekimliği polikliniğimize başvuran hastaların birincil koruyucu sağlık hizmetleri hakkında bilgi düzeyleri ve davranışlarının değerlendirilmesidir.

Yöntem: Araştırma modeli tanımlayıcı bir araştırma olarak planlanmıştır. Araştırmanın evrenini 2018 yılı 15 Eylül - 15 Kasım tarihleri arasında aile hekimliği polikliniğimize başvuran 555 hastadan çalışmaya katılmayı kabul eden 123 erişkin hasta oluşturmuştur. Hastalara sosyodemografik özellikleri, beslenme ve yeterli miktarda güvenli su tüketimi, riskli davranışları, bağışıklamayı ve fiziksel aktivite için IPAQ-short ölçeğini içeren soruların bulunduğu bir anket yüz yüze görüşülerek uygulanmıştır. Devam eden araştırmamızda bağışıklama ile ilgili ilk veriler değerlendirilmiştir.

Bulgular: Çalışmaya katılan kadın(%52 n=64) ve erkek(%48 n=59) katılımcıların yaş ortalaması 32±15 idi. Bağışıklama konusunda katılımcıların %88'i(n=108) erişkinlere aşı yapıldığını, %68'i(n=83) yaşlılara aşı yapıldığını, %41'i(n=50) gebelere aşı yapıldığını bildiğini belirtti. Eğitim durumu ilköğretimden yüksek olan katılımcıların düşük olanlara göre gebelere aşı yapıldığını bilme oranları anlamlı bir şekilde yüksekti. (p=0,008) Gebelere aşı yapıldığını belirten kişiler içerisinde yapılan aşının türünü bilme oranı %42 (n=21) idi. Gebe aşılarının içerisinde en çok bilinen aşı türü tetanoz aşısıydı(%91 n=19). Gebelere aşı yaptırmamanın bebeğe zarar vereceğini belirten 14 kişiydi(%11). Eğitim durumu ilköğretimden yüksek olan katılımcıların düşük olanlara göre gebelere aşı yaptırmamanın bebeğe zarar verdiğini belirtme oranları anlamlı bir şekilde yüksekti. (p=0,038) Bebeğe zararları konusunda 12 kişi çocuğun sakat veya düşük olabileceğini, 1 kişi bebeğin bağışıklığını zayıflatabileceğini ve 1 kişide bebekte alerji gelişebileceğini belirtti.

Yaşlılara aşı yapıldığını bildiğini belirten kişiler içerisinde yapılan aşının türünü bilme oranı %33(n=27)idi. 65 yaş üzeri aşılarında en çok bilinen influenza aşısıydı (%96 n=26). Eğitim durumu ile yaşlı aşılarına bilme arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark bulunmadı. (p=0.930)

Sonuç: Hastalarımızı her başvuruda olabildiğince bağışıklama konusunda bilgilendirmeli ve danışmanlık vermeliyiz. Özellikle gebelik aşılarında yanlış bilinen bilgiler konusunda hastalarımızı bilgilendirip, onların bağışıklanmalarını sağlamalıyız.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Erişkin Bireylerin Kronotipleri ile Kan Basıncı Düzeyleri Arasındaki İlişkinin İncelenmesi

Ayşe Aydemir, Makbule Neslişah Tan, Vildan Mevsim
Dokuz Eylül Üniversitesi Hastanesi

Giriş: İnsan metabolizmasında gün içinde ısı ve ışığa bağlı olarak gözlemlenen biyolojik değişimler sirkadyen ritim olarak tanımlanmaktadır. Sirkadiyen ritim açlık/tokluk, ısı regülasyonu, endokrin, gastrointestinal, solunum, immun, kardiyovasküler ve metabolik sistemlerin fizyolojik olaylarını düzenler. Yirmi dört saatlik ritimlere bağlı görülen bu fizyolojik ve psikolojik değişiklikler; bireysel farklılıklara göre çeşitlilik göstermektedir. Sirkadyen tip kavramını tanımlamak için sabahçıl ve akşamcıl tip kategorizasyonu yapılmıştır. Sirkadyen tip sınıflamasına göre; sabahçıl olarak tanımlanan tipler akşam erken yatıp sabah erken kalkan, performanslarının sabah saatlerinde daha yüksek olduğu ve kendilerini sabahları daha iyi hissettikleri belirtilmektedir. Akşamcıl tipler ise sabah daha zor uyanıp, gece daha geç saatlerde yatan, kendilerini öğle saatlerinden sonra daha iyi hissetmeye başlayan ve performanslarının da akşama yakın saatlerde daha yüksek olduğu belirtilen kişilerdir. Yapılan çalışmalar akşamcıl tipte bronşiyal astım, depresyon, kardiyovasküler hastalıklar, omurga hastalıkları, obezite, anksiyete ve olumsuz duygudurum gibi bir dizi hastalığın daha sık rastlandığını göstermiştir. Kronotip farklılığına göre kişilerdeki gün içindeki kan basıncı farklılıkları konusunda literatürde çok kısıtlı bilgi bulunmaktadır.

Bu çalışmada; erişkin bireylerin kronotipleri ile kan basıncı düzeyinin ilişkisinin saptanması amaçlanmıştır

Yöntem: Kesitsel analitik olarak planlanan araştırmanın verileri Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkez'lerine herhangi bir nedenle başvuran 18-65 yaş arası; her kronotipten eşit sayıda toplam 66 bireyde yapılacaktır. Araştırmacı tarafından oluşturulan sosyodemografik veri formu ve sabahçıl-akşamcılık ölçeği ile yüz yüze görüşme yöntemiyle veriler toplanacak ve 24 saat tansiyon holter ile kan basıncı takibi yapılacaktır. Veri analizi için SPSS 22.0 kullanılacaktır. Çalışma verileri değerlendirilirken tanımlayıcı analizlerin yanı sıra karşılaştırmalarda khi kare testi, t testi kullanılacaktır. Sonuçlar %95'lik güven aralığında, $p < 0.05$ anlamlılıkta değerlendirilecektir

Bulgular: Araştırma veri toplama aşamasındadır

Sonuç: Araştırma veri toplama aşamasındadır

Tartışma soruları:

- 1) Farklı veri toplama yöntemleri kullanılabilir mi?
- 2) Örneklem seçimi konusunda öneriler nelerdir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Kronik Venöz Yetmezlik Hastalarında Tedavi Öncesi ve Tedavi Sonrası Yaşam Kalitesi Değerlendirilmesi

İyigün Gedik, Nurver Turfaner Sipahioğlu, Ahmet Kürşat Bozkurt
İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa-Cerrahpaşa Tıp Fakültesi

Giriş: İstanbul Üniversitesi Cerrahpaşa Cerrahpaşa Tıp Fakültesi Kalp Damar Cerrahisi polikliniğine başvurup varis tanısı alarak tedaviye yönlendirilen hastalarda tedavi öncesi ve tedavi sonrası yaşam kalitelerinin değerlendirilmesi amaçlanmaktadır.

Yöntem: Kalp Damar cerrahisi polikliniğine Eylül 2019-Şubat 2020 tarihleri arasında başvurarak varis tanısı alan ve tedaviye yönlendirilen hastalar çalışmaya dahil edilecektir. Çalışmaya alınan hastalara yaşam kalitesi ölçeği olarak SF-12, variköz venlere müdahale için hastalığa özgü ve hasta ile ilgili bilgi elde etmek için AVVA ölçeği uygulanacaktır. Hastaların sosyodemografik özellikleri için ek sorular ankete eklenecektir. Hastalara SF-12 ve AVVA ölçeği tedavi sonrası yaşam kalitelerinin değerlendirilmesi için tekrar uygulanacaktır.

Daha önce varis tedavisi almış olan ve çalışmaya katılmayı kabul etmeyen, kognitif durumları soruları yanıtlamaya elverişli olan, uygulanacak tedavi yöntemi için kontraendikasyonu olan hastalar çalışmaya alınmayacaktır.

Çalışmada kullanılması öngörülen istatistiksel yöntemler T-testi, korelasyon analizi, Mann-Whitney-U testi, regresyon analizidir.

Bulgular: Bulgular araştırma aşamasındadır.

Sonuç: Araştırma aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- 1) Sizce çalışmamızda hastalara uyguladığımız yaşam kalitesi ölçekleri yerine veya ek olarak hangi ölçekler uygulanabilir?
- 2) Sizce hastaların tedavi sonrası yaşam kalitesi ölçeği değerlendirmesi için tedavi sonrası ne kadar beklememiz gerekir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Birinci Basamakta Hipertansiyon Hastalarının Antihipertansif İlaç Kullanım Özellikleri

Orkun C. Sel, Arzu Uzuner

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş: Dünya genelinde en sık ölüm nedeni olan hastalıklar sıralamasında iskemik kalp hastalığı ve inme ilk iki sırada yer alır. Bu durumlar ile yakın nedensellik ilişkisi bilinen hipertansiyon (HT) en önemli değiştirilebilir risk faktörüdür. Türkiye’de de yaklaşık %30 olarak rapor edilen yüksek prevalansı ile önemli bir sağlık sorunudur. Kan basıncını normale düşürmek için tedavide kullanılacak başlıca ilaç grupları arasında diüretikler, anjiyotensin dönüştürücü enzim inhibitörleri (ACE-i), anjiyotensin reseptör blokerleri (ARB), beta blokerler (BB) ve kalsiyum kanal blokerleri (KKB) bulunur. İlaç kullanım paternlerini inceleyen araştırmalarda farklı çalışma grupları tarafından farklı sıklıklar bildirilmektedir. Bu araştırmanın amacı, birinci basamakta hipertansiyon hastalarının antihipertansif ilaçları kullanım özelliklerinin, kullanılan ilaç grupları, ilaçların kombine ya da tek kullanımları, orijinal-jenerik ilaç tercihleri, ilaçların maliyeti, hastanın tedaviye uyumu ve hastalıkla ilgili bilgi durumu açısından değerlendirilmesidir.

Yöntem: Araştırma Tuzla İlçesindeki ASM’lerde yürütülmek üzere gözleme dayalı tanımlayıcı bir araştırma olarak planlandı. 18 yaş ve üzeri esansiyel (primer) hipertansiyonu olan en az 383 hastaya ulaşılması hedeflendi. Hastalara uygulanacak anket ve ölçekler ile hastaların sosyodemografik özellikleri, hastalıkları ile ilgili bilgi düzeyleri (Hipertansiyon Bilgi Düzeyi Ölçeği) ve tedaviye uyumları (Morisky-8 Tedaviye Uyum Ölçeği) hakkında veriler toplanıp sonrasında tanımlayıcı ve karşılaştırmalı analizleri yapılacaktır.

Bulgular: Çalışma henüz izin başvurusu aşamasında olup veri toplama ve analizi yapılmadı. İncelencek bağımlı değişkenler; tedaviye uyum, hastalıkla ilgili bilgi durumu, kullanılan ilaç grupları, ilaçların kombine ya da tek kullanımları, orijinal-jenerik ilaç tercihleri ve ilaçların maliyeti ve bağımsız değişkenler: sosyodemografik özellikler, sağlıkla ilgili özellikler (diğer hastalıkları, vb) olacaktır.

Sonuç: Bu çalışma çalışmaya katılan bireyler açısından; hipertansiyon bilgi düzeyi ve tedavi uyumu sorgulanacak, bu konularda farkındalık oluşmasına katkı sağlayacaktır. Toplumsal açıdan; Türk toplumunda antihipertansif tedavi seçimi ve maliyetine, bunlara etki eden etmenlere ışık tutacaktır. Bilimsel yönden; alanında yapılmış benzer çalışmaların azlığı göz önüne alındığında literatüre katkı sağlayacaktır.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Postmenopozal Kadınlarda Osteoporotik Kırık Riskinin Değerlendirilmesi

Abdulkadir Alğan, Seçil Günher Arıca

Sağlık Bilimleri Üniversitesi Okmeydanı Eğitim Araştırması

Amaç: Osteoporoz tüm dünyada ve yaşlanan bir nüfusa sahip olan ülkemizde önemli bir halk sağlığı sorunudur. Osteoporozun hedefinde çoğunlukla postmenopozal kadınlar bulunmaktadır. Çalışmamızda postmenopozal kadınlarda Kırık Riski Değerlendirme Aracını (Fracture Risk Assessment Tool-FRAX) kullanarak 10 yıllık majör osteoporotik ve kalça kırığı riskini ve klinik risk faktörlerini değerlendirmeyi amaçladık.

Yöntem: Çalışmamızda Aile Hekimliği polikliniğine başvuran 280 postmenopozal kadın katılmıştır. Katılımcıların boy ve kiloları ölçüldü. Ardından katılımcılara sosyodemografik özelliklerini, osteoporoz risk faktörlerini sorgulayan anketimiz uygulandı. Son 1 yıl içinde DXA ölçümü yapılanların sonuçları not edildi. Dünya Sağlık Örgütü'nün (DSÖ) önerdiği FRAX aracı ile 10 yıllık majör osteoporotik kırık ve kalça kırığı riskleri hesaplandı. Sonuçlar düşük, orta ve yüksek risk olarak gruplandırıldı.

Bulgular: Çalışmamıza katılan postmenopozal kadınların yaş ortalaması $59,9 \pm 7,8$ idi. 229'u (%81,8) fazla kilolu ve obezdi. Ortalama menopoza girme yaşı $47,3 \pm 4,7$, menopoz süresi $12,4 \pm 6,9$ yıl olarak belirlendi. Ebeveynde kalça kırığı, geçirilmiş kalça kırığı, günlük kalsiyum alımı düşük olan ve sigara içme öyküsü olan katılımcıların T skoru anlamlı derecede düşük saptandı. DXA ölçümüne göre osteoporozu olan katılımcıların FRAX skoru anlamlı derecede daha yüksek saptandı. Menopoz yılı, doğum sayısı, emzirme süresi ve yaş FRAX risk skorunu pozitif yönde, VKİ negatif yönde etkilemekteydi.

Sonuç: Birinci basamakta postmenopozal kadınlar başta olmak üzere risk faktörlerini taşıyan nüfus FRAX aracıyla değerlendirilmek uygun olacaktır. Kırık riski yüksek hastalar tespit edilip uygun tedavi ve takipleri yapılmalıdır. Bu sayede hastalara erken tanı ve komplikasyonların önüne geçme imkânı sunulabilir.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Sigara İçen ve İçmeyen Bireylerde Dispepsi ve Helicobacter Pylori Sıklığı ve D Vitamini Düzeyi ile İlişkisi

Kamile Marakoğlu, Mahmut Sami Demir
Selçuk Üniversitesi Aile Hekimliği AD

Giriş: Karnın üst kısmında rahatsızlık ve ağrı olarak tanımlanan dispeptik belirtiler genel popülasyonda çok sık görülür. Epidemiyolojik araştırmalar, batı ülkelerinde genel nüfusun % 15-20' sinde dispepsi yaşandığını ortaya koymaktadır.(1,2) Ülkemizde yapılan bir epidemiyolojik çalışmada dispepsi prevalansı %39 olarak bildirilmiştir.(3) Araştırılmamış dispepsiye yaklaşımda; 60 yaş altında ve alarm semptomları olmayan hastalarda Helicobacter Pylori'yi non-invaziv bir test ile tanısı konulup eradikasyon tedavisi verilmelidir.(4) Non-invaziv test olarak gaita da Helicobacter Pylori antijen testinin duyarlılığı %87 özgüllüğü %93 dür.(5) 2006 yılında Wildner ve ark yaptığı çalışmada sigaranın dispepsi de Helicobacter pylori enfeksiyonu kadar önemli olduğu vurgulanmıştır.(6) Yapacağımız araştırma da sigara içen ve içmeyen bireylerde dispepsisi olup olmadığı Glasgow dispepsi skorlaması ile sorgulanacak ve helicobacter pylori gaita da Helicobacter Pylori antijen hızlı test kaseti ile belirlenecek ayrıca D vitamini düzeyi ile ilişkisi incelenecektir. D3 vitamini ayrışma ürünü VDP1'in Helicobacter pylori'ye karşı bir antibakteriyel etki gösterdiğini ancak diğer bakterilere karşı etkili olmadığı gösterilmiş.(7) Bu araştırma da toplum olarak D vitamini düşüklüğünün yüksek oranda Helicobacter Pylori pozitifliğinin ilişkisi incelenecektir.

Yöntem: Polikliniğimize başvuran bireylerde yapılması düşünülen çalışma için Araştırmamız da evrendeki birey sayısı bilinmediği için çalışmaya alınması gereken örneklem sayısı daha önce yapılmış olan bir çalışma baz alınmıştır. Tip I hata $\alpha=0,05$ Tip II hata olarak $\beta= 0,20$ alınarak testin etki gücü $1-\beta$ den 0,80 ve etki büyüklüğü $w=0,144$ olacak şekilde örneklem büyüklüğü $n=379$ olarak G-power programında hesaplanmıştır. Çalışmamıza bu hesap doğrultusunda en az sigara içen 190 ve sigara içmeyen 190 bireyin alınması planlandı.

Bulgular: Araştırmamız etik kurul onay aşamasındadır. Araştırmamızın bağımlı değişkenleri dispepsi ve Helicobacter pylori varlığı; bağımsız değişkenleri sigara içme durumu ve D vitamini düzeyidir.

Sonuç: Araştırmamızın başarıya ulaşması durumunda toplum olarak düşük D vitamini düzeylerinin gelişmekte olan bir ülke olmamıza rağmen çok yüksek düzeylerde Helicobacter Pylori pozitifliğini açıklama da katkı da bulunacağına inanıyoruz.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Aydın Efeler İlçesinde Bir Aile Sağlığı Merkezi'ne Başvuran Hastaların Sağlık Arama Davranışları ve İlişkili Etkenler

Emine Kırmızıgül, Okay Başak

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD

İnsanların en temel haklarından biri olan sağlık, kültürden kültüre değişiklik gösterse de temelinde ruhsal ve bedensel olarak iyi olma halini karşılamaktadır. Hastalar sağlıklarının bozulma durumlarına ve ciddiyetine göre doktora başvurmakta ya da danıştıkları yere göre farklı yöntemlerle rahatsızlıklarına çözüm bulmaya çalışmaktadırlar. Mechanic'e göre rahatsızlık davranışı, fiziksel belirtilere gösterilen bireysel yanıtın değişik yönlerini; bireylerin iç durumlarını nasıl izledikleri, tanımladıkları, hastalık belirtilerini nasıl açıkladıkları, ne şekilde davrandıkları, çare niteliğinde başvurdukları yöntemleri ve formal ve informal bakımın değişik kaynaklarını ne şekilde kullandıklarını açıklayan bir kavramdır. Dolayısıyla sağlığında bozulma hissedilen insanların sağlık sisteminde bir hekime başvurma kararını etkileyen birçok etken bulunmaktadır. Çalışmanın amacı herhangi bir nedenle aile hekimine başvuran bireylerin o günkü başvuru nedenleri için önceki sağlık arama davranışı ve bunu etkileyen etkenleri saptamaktır.

Tanımlayıcı tipte kesitsel bir çalışma olarak planlanmaktadır. Eylül-Kasım 2019 tarihleri arasında Aydın Efeler ilçesi 1 Nolu ASM'ye başvuran 18 yaş üstü hastalara yüz yüze görüşme tekniği ile anket uygulanacaktır. Anket formu literatürde yer alan benzer çalışmaların ve daha önce bölümümüzde yapılan niteliksel bir araştırmanın sonuçları dikkate alınarak hazırlanacaktır. Çalışmanın amacına uygun olarak İstatistik analizler IBM SPSS Statistics v.22 paket programı ile yapılması planlanmaktadır.

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Lise Öğrencilerinde Dijital Oyun Türlerinin Öfke Davranışı Üzerine Etkisinin Araştırılması: Kesitsel Çalışma

İsmail Cebeci, Yasin Serim, Vildan Mevsim
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Bilgisayar ve internet pek çok alanda yaşamı kolaylaştırırken, oyun ve eğlence aracı olarak da giderek yaygınlaşan bir ilgi alanı haline gelmiştir. Her geçen gün daha ileriye giden teknolojik gelişmeler, şehirleşme ve oyun alanlarının yetersizliği gibi nedenlerle geleneksel oyun etkinliklerinin yerini dijital oyunlar almıştır. Her yaşta kullanıcısı olan bu oyunlara özellikle adolesan ve gençler yoğun ilgi göstermekte ve oyun oynayarak geçirdikleri süre giderek artmaktadır. Oyun endüstrisinin özellikle 90'lı yıllardan itibaren artan büyüme hızı beraberinde hızla tüketilen ve yeni sürümleri piyasaya çıkan farklı türlerde dijital oyunları ortaya çıkarmıştır. Bugün oyuncu tercihleri doğrultusunda şekillenmiş çok sayıda ve farklı türde oyun bulunmaktadır.

Dijital oyunların ve kullanıcıların sayısında görülen artış dikkatleri oyunların etkileri üzerine çekmiştir. Çalışmalarda dijital oyunların psikososyal ve davranışsal problemler ile ilişkisi gösterilmiştir. Farklı oyun türlerinin kişilerde oluşturduğu etkiler üzerine yapılan çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalar ağırlıklı olarak şiddet içeren dijital oyunlarının etkisine bakmıştır. Kontrolsüz oynanan şiddet içerikli dijital oyunların ruh sağlığını tehdit ettiği hipotezini önemsemek gerektiğine, ancak sadece şiddet içerikli oyunlar ile açıklamanın da doğru olmayacağına işaret etmiştir. Dijital oyun bağımlılığı ve etkileri konusunda daha fazla araştırma sonuçlarına gereksinim vardır.

Bu çalışmanın amacı; lise öğrencilerinde dijital oyun türlerinin öfke davranışına olan etkisini araştırmaktır.

Yöntem: Çalışma kesitsel analitik araştırma olarak planlanmıştır. Araştırma evreni olarak Balçova bölgesindeki liselerde okuyan 10. sınıf öğrencileri olarak belirlenmiştir. Küme örneklem yöntemiyle 15 sınıf seçilecektir. Örneklem sayısı olarak en az 400 öğrenciye ulaşmak hedeflenmiştir. Veri toplama araçları olarak sosyodemografik verilerin ve bazı özelliklerin sorgulandığı veri toplama formu, Lemmens ve ark geliştirdiği "Dijital Oyun Bağımlılığı Ölçeği" ve Buss ve ark geliştirdiği "Buss-Perry Saldırganlık Ölçeği" kullanılacaktır. Veri analizinde tanımlayıcı analizler, Khi kare, t testi ve korelasyon analizi kullanılacaktır.

Bulgular: Araştırmanın ana bağımsız değişkeni dijital oyun bağımlılığı, ana bağımlı değişkeni saldırganlık durumu olarak belirlenmiştir.

Sonuç: Araştırma öneri aşamasındadır.

Tartışma soruları

- 1) Araştırma evreni konusundaki görüşleriniz nelerdir?
- 2) Farklı hangi bağımsız değişkenler sorgulanmalıdır?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Diyabetik Bireylerde Dislipidemi Oluşumunda Bel Çevresi, Viseral Yağlanma ve Beden Kitle İndeksinin Belirleyiciliği

Fatma Nur Baldan¹, Kağan Kunt¹, İrem Elatik Ülker¹, Esra Meltem Koç¹, Gülseren Pamuk¹, Melih Kaan Sözmen²

¹ İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği A.B.D.

² İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Tıp Fakültesi Halk Sağlığı A.B.D.

Giriş: Diabetes mellitus(DM) diyet ve fiziksel aktiviteyle komplikasyonları önleyebilen ve insidansı gittikçe artan bir hastalıktır. Obezite ve insülin direncinin tip 2 DM'li bireylerde, diyabetin komplikasyonlarından olan diyabetik dislipidemiye ve kardiyovasküler hastalık riskine katkıda bulunan etmenlerdir. Son dönemde insülin direnci, obezite/DM, abdominal obezite/viseral obezite, dislipidemi ve sedanter yaşam tarzı ile sağlıksız beslenme gibi etmenlerin birlikteliğinin hastalık yükünü dünya çapında arttırdığı ve gelişmiş ülkelerde ise bu durumun ölümlerin ana nedenleriyle ilişkilendirildiği bilinmektedir. Birinci basamak hekimi tarafından erken dönemde bu duruma gerekli müdahalenin yapılması hastalık yükü ve hastalığın prognozu açısından oldukça önemlidir. Bu çalışmamızda DM olan ve olmayan bireylerde dislipidemi ile bel çevresi, viseral yağ oranı ve beden kitle indeksi arasındaki ilişkiyi incelemeyi amaçladık.

Yöntem: Bu kesitsel çalışma 1 Mayıs- 30 Temmuz 2019 tarihleri arasında İzmir Katip Çelebi Üniversitesi Karşıyaka 17 No'lu Aile Sağlığı Merkezi'ne kayıtlı 18-65 yaş arası bireyler ile yürütülecektir. Çalışmanın örneklem büyüklüğü Gpower 3.1 ile, daha önce yapılan benzer bir çalışmanın verileri kullanılarak diyabetik bireylerin LDL ortalamasının $144,18 \pm 22,82 \text{ mg/dl}$ diyabeti olmayan bireylerin ise $129,57 \pm 30,60$ olacağı öngörülerek %80 güç ve tip 1 hata düzeyi 0.05 için en az 108 olarak hesaplanmıştır. Araştırmaya DM'ye eşlik eden herhangi başka bir kronik hastalığı olmayan (kalp-damar hastalıkları, polikistik over sendromu, tiroid işlev bozuklukları, astım vb), hormon tedavisi almayan, lipit düşürücü ajan kullanmayan bireyler dahil edilecektir.

Veri toplama araçları: Çalışmaya katılmaya gönüllü olan bireylere yüz yüze görüşme yöntemi ile genel ve sağlık bilgilerini içeren anket uygulanacaktır ve. biyokimyasal parametreler [açlık glukoz(mg/dL), açlık insülini(mU/L), HbA1c(%), total kolesterol(mg/dL), trigliserit (TG) (mg/dL), HDL kolesterol(mg/ dL), LDL kolesterol (mg/dL)] istenecektir. Bireylerin boy uzunluğu(cm), bel çevresi(cm) ve kalça çevresi(cm) ölçümleri araştırmacılar tarafından yöntemine uygun şekilde ölçülecektir. Vücut ağırlığı(kg), vücut yağ kütlesi(kg), vücut yağ oranı(%) ölçümleri için biyoelektrik impedans cihazı kullanılacaktır.

Bulgular: Araştırma fikir aşamasındadır.

Sonuç: Araştırma fikir aşamasındadır.

Tartışma soruları:

1) Araştırmada değerlendirilmesini önerdiğiniz başka parametre/ölçek/risk skalası var mı?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Preterm Bebeklerin İzlemlerinde Aile Hekimlerinin Yaklaşımları: İstanbul Örneği

Zafer Eren Coşkun

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi Pendik Eğitim Araştırma Hastanesi

Son yıllarda bilimsel ve teknolojik gelişmelerin paralelinde erken doğmuş bebeklerin mortalite oranları azalırken takipte ortaya çıkan sağlık sorunlarının görülme sıklığı artmıştır. Ülkemizde sağlıklı bebeklerin izlemi ile ilgili çok sayıda protokol bulunmakla birlikte preterm bebeklerin de içerisinde yer aldığı riskli bebeklerin izlemlerinin nasıl, kim tarafından ve nerede yapılması gerektiği ile ilgili yeterli veri yoktur. Ailelerin, bu bebeklerin bakım ve izlemleri hakkında yeterli bilgilerinin olmamasının yanı sıra birinci ve ikinci basamak sağlık hizmet sunucuları ile üst düzey sağlık hizmeti sunucuları arasındaki koordinasyon da istenilen düzeyde değildir. Bu durum Türkiye’de aile hekimlerine preterm doğumun uzun vadede bebeğe getireceği sağlık sorunlarının erken dönemde tespit edilmesi ve tedavisine yönelik girişimlerin yönlendirilmesi, ebeveynlerin bebeğin bakımına yönelik gereksinimlerinin belirlenmesi ve bu gereksinimler doğrultusunda bakım, eğitim ve danışmanlık hizmetlerinin verilmesi gibi sorumlulukları da beraberinde getirmektedir. Preterm bebeklerin izlemlerine ve bakımlarına ilişkin özgün standartların oluşturulması için bu izlemlerin birinci basamakta nasıl yürütüldüğüne ilişkin verilere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu araştırmada İstanbul ilindeki aile sağlığı merkezlerinde görev yapan aile hekimlerinin, preterm bebeklerin izlemlerinde karşılaştıkları sağlık sorunları ve bu sağlık sorunlarına yaklaşımları konularındaki bilgi, tutum ve davranışlarının ortaya konulması varsa eğitim ve materyal ihtiyaçlarının belirlenmesi amaçlanmıştır. Kesitsel bir araştırma olacak çalışmada veri toplama aracı olarak katılımcı aile hekimlerinin çalıştıkları kurumun ve nüfus özelliklerinin, aile hekimlerinin meslekteki görev sürelerinin, konuyla ilgili bilgi, tutum ve davranışlarının değerlendirildiği 45 soruluk bir anket formu kullanılacaktır ve öngörülen çalışma süresi yaklaşık 3 aydır. Araştırma sonucunda elde edilecek verilerin preterm bebeklerin mortalite, morbidite ve rehospitalizasyon sayılarının azaltılmasına yönelik birinci basamakta yapılabilecekler konusuna ışık tutabileceği, aile hekimlerinin konu ile ilgili varsa eğitim ya da materyal ihtiyacını ortaya koyabileceği ya da konu ile ilgili ileride yapılabilecek araştırmalara veri kaynağı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Tartışma Soruları:

- 1) Anket sorularına, araştırmanın amacına uygun başka neler eklenebilirdi?
- 2) Elde edilecek verileri daha değerli kılabilecek araştırmanın yöntemine yönelik önerileriniz var mı?
- 3) Araştırmada sizin farkettiğiniz kısıtlılıklar nelerdir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Ana Şikayet Olarak Halsizlik, Yorgunluk ile Somatizasyon Arasındaki İlişki

Zeynep Ayaz¹, Gülru Pemra Cöbek Ünalın²

¹ Marmara Üniversitesi Pendik EAH Aile Hekimliği

² Marmara Üniversitesi Aile Hekimliği ABD

Giriş: Somatizasyon, ruhsal sıkıntılarının ve psikososyal stresin bedensel belirtilerle ifade edilmesidir. Birinci basamakta hastaların halsizlik şikayetiyle başvurması yaygındır ve mükerrer başvuru nedenlerindedir. Bu açıdan tıbbi olarak açıklanamayan belirtiler (TAB), her branştan hekimleri en çok uğraştıran, kaynakların fazla kullanımıyla ekonomik kayıplara yol açan ve sosyal yitimle giden önemli bir hastalık grubudur. Çalışmamızda; aile hekimliği polikliniğimize en sık başvuru sebeplerinden biri olan “halsizlik” şikayetiyle gelen hastalarda TAB sıklığını, hangi unsurların “somatizasyon” düşündürdüğünü, ayırıcı tanıda hangi laboratuvar testlerinin neden istendiğini, somatizasyon/TAB tanılı hastaya tedavi yaklaşımı ve sevk konusunda hangi değişkenlerin aile hekimini etkilediğini ortaya koymayı amaçladık.

Yöntem: Çalışmamız tanımlayıcı olarak planlanmıştır. Araştırma evreni Marmara Üniversitesi Pendik EAH Aile Hekimliği polikliniklerine başvuran 18 yaş üzeri hastalar olarak belirlenmiştir. İlk geliş şikayeti; halsizlik, yorgunluk, bitkinlik, ağrı, sürekli uyuma isteği olan tüm ardışık hastalar çalışmaya dahil edilecektir.

Bu hastalar arasında; Herhangi bir nöro-psikiyatrik hastalık tanısı almış ve halen tedavi gören, Akut enfeksiyonu, Kronik seyirli, yıkımla giden enfeksiyonu, malignitesi veya romatizmal hastalığı, Kontrolsüz diyabet ve hipotiroidisi bulunanlar çalışma dışı bırakılacaktır.

Çalışmaya dahil olan hastaların rutin anamnez ve fizik muayenelerinden sonra hekimin uygun gördüğü laboratuvar testleri istenip kendilerine demografik özellikleri içeren bir anket ile Türkçe geçerlilik çalışması yapılmış olan PHQ-SADS (Patient Health Questionnaire-Somatic, Anxiety and Depressive Symptoms) ölçeği uygulanacak ve tamamlanan formlar başka bir araştırmacı tarafından toplanacaktır. Hastaların ön tanıları, PHQ-SADS skorları, laboratuvar testleri, diğer bağımsız değişkenleri ve hasta anamnezleri kalitatif ve kantitatif olarak analiz edilecektir.

Sonuç: Bu çalışma ile hastaların başvuruları sırasında dile getirdikleri fiziksel yakınmalarının psikolojik kökeni olabileceğini ortaya koyarak hekimlerin bu tip şikayetler ve ardından gelen hasta hikayeleriyle ilgili farkındalığının artırılması beklenmektedir. Böylece hastalarına psikolojik açıdan müdahaleler planlayabileceklerdir.

Tartışma Soruları

- 1) Metodun kısıtlılıkları nelerdir?
- 2) Hekimlerin bu konudaki algılarının farklı oluşu bağımsız bir değişken olarak kabul edilebilir mi?
- 3) Hasta kayıtlarını analiz etmek için hangi kalitatif metot uygundur?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Sigara Bırakma Polikliniği'ne Başvuran Hastalarda Sigara Bırakma Başarısı

Ahmet Şengün, Ayfer Gemalmaz

Giriş ve Amaç: Tütün kullanımı bilinen en önemli mortalite ve morbiditenedenlerindedir. Bu durum önlenebilir bir sağlık sorunu olması nedeniyle ayrıca önemlidir.

Sigara içenlerin %70'i sigarayı bırakmak istemekte ancak üçte biri başarılı olmaktadır. Küresel Yetişkin Tütün Araştırması'na göre sigara içenlerin %46'sı son bir yıl içinde sigarayı bırakma girişiminde bulunmuştur. Sigara içenler çoğunlukla profesyonel yardım almadan sigarayı bırakmaya çalışmakta ve çoğunlukla relapslarla karşılaşmaktadır. Profesyonel yardım alındığında bile sigara bırakma oranı düşük olabilmektedir ancak yardım alınmasının sigara bırakma başarısını arttırdığı bilinmektedir.

Sigara bırakılmasında bilişsel ve davranışçı tedaviler ile farmakolojik tedaviler olmak üzere iki temel yaklaşım mevcuttur.

Bu iki yaklaşımın birlikte kullanılması sigara bırakma başarısını arttırmaktadır. Ülkemizde sigara bırakma polikliniklerinde farklı tedavi yöntemlerinin birlikte veya tek başına kullanılmasıyla sigara bırakma oranları %30-45 arasında bulunmuştur. Bırakma oranlarını etkileyen faktörlerin sadece kullanılan tedavi olmayıp, kişinin sosyodemografik ve tıbbi özelliklerinin de sigara bırakma üzerine etkili olduğu bilinmektedir.

Çalışmamızda Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Sigara Bırakma Polikliniği'ne başvuran hastalarda bir yıllık izlemde sigara bırakma başarısı ve ilişkili faktörlerin saptanması amaçlanmaktadır.

Gereç ve Yöntem: Araştırmanın evrenini Aydın Adnan Menderes Üniversitesi Uygulama ve Araştırma Hastanesi Aile Hekimliği Sigara Bırakma Polikliniği'ne 1 Eylül 2017 – 31 Ağustos 2018 tarihleri arasında sigarayı bırakmak için başvuran ve sigara bırakmaya yönelik davranışsal eğitim ile kişiye uygun olan farmakolojik tedavi başlanan 140 hasta oluşturmaktadır. Bu hastaların hepsine ulaşılması planlanmaktadır. Çalışmada sigara bırakma polikliniği izlem protokolü verileri kullanılacaktır. Sekiz hafta farmakolojik tedavi kullananlar yeterli tedavi almış olarak kabul edilecek ve altı ay sonunda sigara içmeme durumu sigara bırakma başarısı olarak değerlendirilecektir.

Araştırma verileri SPSS 24.0 istatistik programı kullanılarak değerlendirilecektir. Araştırmanın tanımlayıcı istatistikleri sayı, yüzde ve normal dağılıma uyan verilerde ortalama ve standart sapma, normal dağılıma uymayan verilerde ortanca, en alt (minimum) ve en üst (maximum) değerler kullanılarak gösterilecektir. Sigara bırakma başarısı ile ilişkili bağımsız değişkenler ki-kare ve student t testi ile belirlenecektir. İstatistiksel anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilecektir.

Tartışma Soruları:

- 1) Çalışma, sigara bırakma davranışıyla ilgili bilgi birikimine katkı sağlayabilir mi?
- 2) Araştırma metodolojisiyle ilgili ek önerileriniz olur mu?
- 3) Çalışma sonuçlarında özellikle vurgulanması gereken noktalar neler olabilir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
II-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Birinci Basamak Sağlık Kuruluşuna Başvuran Hastalarda Anal Semptomların Sıklığı

Fatih Özbay, Hüseyin Elbi, Fatih Özcan
Celal Bayar Üniversitesi

Giriş: Genel popülasyonda iyi huylu perianal bölgenin hastalıklarının prevalansının belirlenmesi zordur. Yaşam kalitesini etkilemesine rağmen anal semptomlar genel olarak hafife alınmaktadır. Hastalar tarafından bu semptomlar çoğu zaman gizlenmektedir. Ayrıca anal muayene önemli görülmesine rağmen doktorlar tarafından nadiren uygulanır.

Amaç: Bu çalışmanın amacı; anal semptomların prevalansını değerlendirmek olacaktır.

Yöntem: Manisa ili Yunusemre ilçesi Güzelyurt 1 nolu Aile Sağlığı Merkezi'ne (ASM) herhangi bir sebeple başvuran tüm hastalara anal semptomları olsun veya olmasın anket çalışması yapılarak semptomlar sorgulanacaktır. ASM'de 18-75 yaş arasındaki kayıtlı hastalara tabakalı rastgele yöntem uygulanarak anket yapılması planlanmıştır. Evrenimizin büyüklüğü 15400 kişi olup %50 prevalans, %5 hata payı uygulanarak 375 kişiye ulaşılması planlanmaktadır. Anket yüz yüze görüşülerek uygulanacaktır. Anket soruları arasında kanama, anal kaşıntı, ağrı, akıntı, şişme, kontrolsüz anal sızıntı gibi sorular sorgulanacaktır. Kabızlık ve ishal ile birlikte diğer anal semptomların birlikteliği araştırılacaktır.

Dışlama kriteri: 18 yaşından küçük olmak.

Bulgular: Araştırmamız öneri aşamasındadır.

Sonuç: Araştırmamız sonunda anal semptomların prevalansının yüksek olması ve hastaların bunları söylemekte çekindiği sonucunun çıkması beklenmektedir.

Tartışma Soruları:

1) Araştırmada dışlama kriterleri olarak neler belirlenmelidir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
II-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

İzmir İlindeki Aile Hekimlerinin, 0-3 Yaş Çocuğu Olan Ebeveynlerle Çocuklarının Uyku Durumları Hakkında Konuşma Davranışı

Ece Saykan Balatacı, Zeynep Ertuğrul, Fadime Tatari, Öznur Herdem Kaçar, Nilgün Özçakar
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Yapılan çalışmalarda çocuk hastaların görüldüğü kliniklerde uyku konusunun çok az işlendiği, uyku bozuklukları ve problemlerinin tanılarının epidemiyolojik çalışmalardakine göre daha az girildiği ve tedavi önerilerinin yanı sıra konsültasyon oranlarının da çok az olduğu görülmüştür. İzmir ilindeki durumun bundan farklı olmadığı düşünölmekle birlikte biz bu çalışmada İzmir ilindeki aile hekimlerinde 0-3 yaş grubu çocuğu olan ebeveynlerle çocuklarının uyku durumu hakkında konuşma davranışını belirlemeyi amaçladık.

Yöntem: Kesitsel tipteki bu çalışma İzmir ilinde ASM'lerde görev yapan aile hekimleriyle yüz yüze görüşölerek gerçekleştirilecektir. Çalışmada İzmir il merkezinde belirlenecek ASM'lerde görev yapan birinci basamak hekimleri ile görüşölerek, araştırmacı tarafından anket uygulanacaktır. İzmir ilinde yaklaşık 1350 aile hekimi görev yaparken bunların 950 tanesi 11 merkez ilçede çalışmakta olup araştırmanın evrenini bu hekimler oluşturacaktır. Bu evren içinde örneklem $n = N \cdot t^2pq / d^2 (N-1) + t^2pq$ formölü kullanılarak 275 olarak hesaplanmıştır. İstatistiksel analizler için veriler SPSS 22 programına girilerek ortalama ortanca tepedeğeri ve frekans dağılımları hesaplanacaktır. Veri analizlerinde ki kare testi kullanılacaktır.

Bulgular: Bağımlı değışken aile hekimlerinin ailelerle uyku hakkında konuşma durumlarıdır. Bağımsız değışkenler ise bağımlı değışkeni etkilediğı düşünölen; hekimlerin sosyodemografik özellikleri (cinsiyet, medeni durum, çocuk sayısı, meslekte çalışma yılı), mezuniyet öncesi ve sonrası çocuklarda uyku konusunda eğitim alma durumlarıdır.

Sonuç: Araştırma sonuçları ile İzmir ilindeki aile hekimlerinin 0-3 yaş grubundaki çocukların aileleriyle çocuklarının uyku durumu hakkında daha sık konuşması, başta çocuk izlemine yapan birinci basamak hekimleri olmak üzere tüm sağlık çalışanlarının konuya ilişkin farkındalıklarını artması ve çocuk izlemlerinde bu konuyu gündeme getirerek ebeveynleri destekleyici tutum göstermeleri beklenmektedir.

Tartışma soruları:

- 1) Hekimlerin çocukların uyku sorunları hakkında daha çok bilgi sahibi olmaları için neler yapılabilir?
- 2) Ebeveynlerin uyku sorunları için hekimlerden aldığı destek nasıl daha ileri bir seviyeye yükseltilebilir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Adana Şehir Hastanesi Gastroenteroloji Polikliniğine Başvuran Non-Sirotik Kronik Viral Hepatit B'li Hastalarda ve İnaktif HBSAG Taşıyıcılarında Kronik Hastalık Uyumunun ve Çift Uyumunun Yaşam Kalitesine Etkisi

Ayşenur Ülger, Hüseyin Aksoy, Kenan Topal
SBÜ Adana Şehir Eğitim ve Araştırma Hastanesi

Giriş: Dünyada 2 milyar kişinin hepatit B virüsünden (HBV) etkilendiği, 400 milyon kişinin kronik HBV ile enfekte olduğu, Türkiye'de de yaklaşık 3 milyon kişinin HBV ile mücadele ettiği bilinmektedir. Toplumumuzda HBV ile seropozitiflik %40-60 arasında ve taşıyıcılık ise %4-8 arasındadır. HBV tedavi edilmediğinde siroza ve karaciğer kanseri gibi önemli komplikasyonlara neden olabilir. HBV taşıyıcıları da bu riskleri taşırlar. HBV son yıllardaki etkin tedavi oranlarına rağmen birlikte yaşaması zor hastalıklardandır, ciddi sağlık sorunlarına, iş gücü kayıplarına, ekonomik yüke neden olur. Hastalığın kan ve cinsel yolla bulaşması, anneden yeni doğan bebeğe bulaşma riski olması sebebiyle aile içi problemlere de neden olabilmektedir. Kronik viral hepatit B'li hastalarda ve inaktif HBsAg taşıyıcılarında kronik hastalık uyumunun ve çift uyumunun yaşam kalitesine etkisine bakmayı amaçlamaktayız.

Yöntem: Kesitsel tanımlayıcı tipteki bu araştırmaya 1-31.07.2019 tarihleri arasında Adana Şehir Hastanesi gastroenteroloji polikliniğine başvuran 18-49 yaş arası, evli, ek kronik hastalığı bulunmayan, (antiviral tedavi almamış olan veya en az 6 aydır antiviral tedavi alan) non-sirotik kronik viral hepatit B'li hastalar ve inaktif HBsAg taşıyıcıları çalışmaya dahil edilecektir. Ayrıca hasta ve taşıyıcı grubuna benzer özellikler taşıyan sağlam kişiler kontrol grubu olarak alınacaktır. Antiviral tedavi alıp HBsAg 'si negatifleşenler çalışmaya alınmayacaktır. Yenilenmiş Çift Uyum Ölçeği, Kronik Hastalıklara Uyum Ölçeği ve Kronik Karaciğer Hastalığı Yaşam Kalitesi Ölçeği 2.0 kişilere yüz yüze görüşme yöntemi ile uygulanacaktır. Veri analizinde SPSS 21.0 programı kullanılacaktır. P değeri <0.05 değeri anlamlı kabul edilecektir.

Bulgular: Bu hasta grubunda yaşam kalitesini etkileyebilecek yaş, eğitim durumu, gelir durumu, tedavi alıp almaması, hastalığın süresi bağımsız değişken olarak kabul edilecektir.

Sonuç: Çalışmamızın bölgemizde bu alanda yapılmış literatüre katkıda bulunmasını amaçlamaktayız.

Tartışma Sorusu:

- 1) Başka ölçek önerisi olur mu?
- 2) Çalışmaya kaç kişi alınmalıdır?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Statin Kullanımına Etki Eden Faktörler

Elif Serap Esen, Osman Sağsöz, Güzin Zeren Öztürk
Şişli Hamidiye Etfal Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi

Giriş: Yüksek kolesterol seviyeleri dünyada ilk sıradaki ölüm nedeni olan kalp hastalığı riskini ve aynı zamanda inme riskini arttırmaktadır. Bu durumun tedavisinde ilk sırada kullandığımız ilaç gruplarından biri statinlerdir. Statin tedavisinin sürekliliğinin önemine rağmen çeşitli sebeplerle tedavi erken kesilmekte veya yarım bırakılmaktadır. Biz de bu çalışmada statin tedavisinin devamlılığına etki eden faktörleri araştırmayı amaçladık.

Yöntem: Çalışmamıza Haziran-Ağustos 2019 ayları arasında Şişli Hamidiye Etfal Sağlık Uygulama ve Araştırma Merkezi Aile Hekimliği polikliniğine herhangi bir sebeple gelen ve Türkiye Endokrinoloji ve Metabolizma Derneğinin Hiperlipidemi tedavi kılavuzuna göre son 3 ay içinde Statin tedavisi başlanan 18-64 yaş arası bireyler dahil edilecektir. Gebeler, karaciğer ve böbrek rahatsızlığı olanlar, immobil bireyler ve 65 yaş üstü bireyler dahil edilmeyecektir. Sosyodemografik verilerin dışında bireylerin ilaç kullanım alışkanlıklarını sorgulayan tarafımızca hazırlanan anket yapılacaktır. LDL ve SCORE(Systematic Coronary Risk Evaluation) değerleri hesaplanarak kaydedilecektir. Hastaların 1. 3. ve 6. ayda kontrole çağrılarak yan etki ve ilaç kullanımı sorgulanması, LDL ve SCORE değerlerinin tekrar hesaplanarak takip edilmesi planlanmıştır.

Bulgu: Araştırmadaki bağımlı değişkenler; yaş, cinsiyet gibi faktörlerken, bağımsız değişkenler; ek hastalık varlığı, LDL değeri, SCORE değeri olarak belirlenmiştir.

Sonuç: Çalışmamız sonucunda statin tedavisinin ciddi önem arz ettiği hasta gruplarında tedavi uyumunu, devamlılığını etkileyen faktörleri, tedavi sırasındaki en sık yan etkileri belirleyerek bu faktörlerin elimine edilmesini sağlamayı ve kesintisiz koruyucu tedavi ile komplikasyonların ve yeni hastalıkların oluşumunu engellemek amaçlanmıştır.

Tartışma Soruları: SCORE ve LDL değerleri dışında takip edilmesini önerdiğiniz bir değer var mıdır?
Dahil etme ve hariçlik kriterlerine eklenmesini önerdiğiniz durumlar var mıdır?
Hastaların ilaç kullanımı ile ilgili sorgulanabilecek durumlar hakkında fikirleriniz nelerdir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Aşı Karşıtlığı Değerlendirme Ölçeğinin Geliştirilmesi

Banu Sarıgül, Erkan Melih Şahin, Çetin Toraman, Mehmet Göktuğ Kılınçarslan
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi

Giriş: Ülkemizde ve dünyada aşı karşıtlığı giderek yaygınlaşmaktadır. Türkiye’de aşığı reddeden aile sayısı 2011 yılında 183 iken, 2013’de 913, 2015’te 5091 ve 2016’da 10,000’in üzerine çıkmıştır (1). Aile hekimliği aşı karşıtı bireylerle en çok karşılaşılan basamaktır. Ancak pratikte aşı tereddüdü ve reddi ile ilgili tutumu değerlendirmek için kullanılacak bir araç yoktur. Araştırmamızda toplumun aşı ve aşı karşıtlığı hakkındaki tutumlarının değerlendirilmesi amacıyla “Aşı Karşıtlığı Değerlendirme Ölçeği” hazırlanması, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi (ÇOMÜ) Tıp Fakültesi Aile Hekimliği Polikliniğinde uygulanarak geçerlilik ve güvenilirliğinin saptanması amaçlanmıştır.

Yöntem: Ölçeğin amacı 18 yaş ve üzeri bireylerin aşı hakkındaki tutumlarını ortaya koymaktır. Bu amaçla DSÖ’nün 2014 yılında hazırladığı raporda belirtilen aşı karşıtlığı matrisi temel alınacaktır. Bu matriste aşı karşıtlığını etkileyen durumlar üç ana başlıkta toplanmış, devamında alt başlıklar oluşturularak aşı karşıtlığının başlıca etkenleri belirtilmiştir. Bu üç ana başlık bağlamsal etkiler, birey ve grup etkileri, aşı ve aşılama özgü sorunlardır.(2) Formun ülkemiz sosyokültürel yapısına uygunluğunu sağlayabilmek için yerli literatür taranarak soru eklenecektir. Yanıtlar “kesinlikle katılmıyorum”, “katılmıyorum”, “kısmen katılıyorum”, “katılıyorum”, “kesinlikle katılıyorum” şeklinde düzenlenecektir. Araştırma grubundaki birey sayısı ölçekte yer alacak madde sayısının en az beş(5) en çok on(10) katı olacaktır.(3,4) Form ÇOMÜ Aile Hekimliği Polikliniğine başvuran hasta ve yakınlarına onamları alındıktan sonra uygulanacaktır. Ölçeğin geçerlilik ve güvenilirliğinin değerlendirilmesi amacıyla elde edilen veriler üzerinden açıklayıcı faktör analizi yapılarak anket formunda aşı karşıtı tutumu gösterme konusunda yetersiz sorular belirlenerek çalışma dışı bırakılacaktır. Kalan sorular içerisinde alt faktörler belirlenerek ölçeğe son hali verilecektir. “Aşı Karşıtlığı Değerlendirme Ölçeği”nin yapısı ortaya konulduktan sonra ayrı bir gruba ölçek uygulanarak doğrulanıp doğrulanmayacağı belirlenecektir. Bu uygulama sonrası doğrulayıcı faktör analizi yapılarak geçerlilik ve güvenilirlik analizi tamamlanacaktır.(5)

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Gebelik Aralığına Etki Eden Faktörlerin İncelenmesi

Nadire Rümeyza Özmen, Tolga Günvar
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi

Giriş: Gebelik aralığı bir gebeliğin sonlanması ile diğer gebeliğin başlangıcı arasındaki süre olarak tanımlanabilir. Literatürde kısa gebelik aralığı olanlarda perinatal ve infant mortalitesi, prematür bebek, spontan abortus, gebelik haftasına göre düşük ağırlıklı bebek doğurma riskinin arttığı gösterilmiştir. Ayrıca tiroid kanser riskinde artma da bildirilmiştir. 2013 yılında yapılan TNSA'ya göre ülkemizde doğum sonrasında 35. aya kadar yeniden doğum yapan kadınların oranı %37 olarak bulunmuştur. Sonuç olarak; hem anne hem de fetal ve neonatal sağlık açısından gebelikler arasındaki süre önem arz etmektedir. Literatürde postpartum danışmanlık verilen katılımcıların kontrol grubuna göre gebelik aralığında anlamlı fark bulunmayan çalışmaların varlığı, gebelik aralığını etkileyen faktörlerin yeniden değerlendirilmesi gerektiğini göstermektedir.

Çalışmamızın amacı İzmir Tepecik Kadın Doğum Hastanesi polikliniğine başvuran 2 ve daha fazla çocuk sahibi olan gebelerde gebelik aralığını etkileyen faktörlerin araştırılmasıdır.

Gereç ve Yöntem: Araştırma Modeli: Araştırma olgu ve kontrol olarak planlanmaktadır. Araştırma Evreni ve Örneklemi: Araştırma katılımcıları 1 Eylül 2019 ile 30 Eylül 2019 tarihleri arasında İzmir Tepecik Kadın Doğum Hastanesi polikliniğine başvuran gebelerden oluşacaktır. Anlamlılık düzeyi(1-alpha):0,95, güç(1-beta):0,80 ile 108 olgu ve 215 kontrol olmak üzere 323 katılımcıya ulaşılmaması hesaplanmıştır.

Dahil etme kriterleri:

- Canlı ve miadında en az iki kez gebelik geçirmiş
- Araştırmaya katılmayı kabul eden

Dışlama Kriterleri:

- iletişim sorunu

Veri Toplama Araçları:

Veri toplamada kadınların sosyodemografik ve obstetrik özelliklerini içeren soru formu kullanılacaktır.

Araştırma fikir aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- Dışlama kriterleri neler olabilir?
- Ankete başka hangi risk faktörleri eklenebilir?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

İstanbul Anadolu Yakası 1.Bölge Başkanlığı Hizmet Alanındaki İlçelerde Bulunan ASM'lerde Çalışan Aile Hekimlerinin Mesleki Memnuniyetlerinin Değerlendirilmesi

Merve Er¹, Sena Nur Keskin¹, Zeynep Selin Şahin¹, Ceren Tosun¹, Hayriye Külbay Yüksel², Pemra Cöbek Ünal¹

¹ Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi

² Zümrütevler 1No'lu ASM

Giriş ve Amaç: İş memnuniyeti, kişisel deneyim ve beklentilerin karşılanması yanında, bireysel ve toplumsal değerlerle de ilişkili olarak motivasyon, bağlılık ve iş doyumunu da kapsayan bir kavramdır. İş doyumuna ise bireylerin fiziksel ve ruhsal sağlıklarını doğrudan etkiler ve iş hayatında etkinlik ve verimlilik ile etkileşir. En önemli iş doyumunsuzluk göstergeleri; verim düşüklüğü, şikâyet ve yakınmaların artması, işe devamsızlık ve gecikme oranlarının artması olarak gösterilmektedir. Çalışmamızda ASM'de çalışan aile hekimlerinin iş doyumunu düzeylerini belirlemek, bunların bazı demografik ve mesleki değişkenlerle ilişkisini araştırmak amaçlanmıştır. Böylece Aile hekimlerinin iş doyumunu etkileyen değiştirilebilir etkenler tespit edilerek, Birinci Basamak Sağlık Hizmetlerinin iyileştirilmesi için kullanılabilir.

Gereç ve Yöntem: Bu kesitsel tanımlayıcı araştırmada demografik bilgiler ile 40 sorudan oluşan Minnesota İş Doyum Ölçeği uygulanmıştır. Gelişmişlik indeksine göre 3'e ayrılan İstanbul ilçelerinden; Pendik, Kartal, Maltepe, Sultanbeyli ve Tuzla'da bulunan ve çalışmaya katılmayı kabul eden 104 aile hekimine İş doyumunu ölçeği (MİDO) uygulanmıştır. Elde edilen veriler SPSS programında, kategorik veriler için Ki-Kare, sürekli veriler için T-Testi kullanılarak analiz edilmiştir. İstatistiksel olarak p<0,05 anlamlı kabul edilmiştir.

Bulgular: Katılımcı aile hekimlerinin yaş ortalaması 44,6±10,2 yıldır ve %55,9'u (n=58) erkektir. MİDO toplam puanlarına göre aile hekimlerinin iş doyum düzeyleri %78,5'inde orta, %21,5'inde yüksektir. Hekimlerin memnuniyetlerinin en yüksek olduğu durumlar; "başkaları için bir şeyler yapabilme hissi" ve "çalışma arkadaşlarının birbiriyle anlaşmaları" olmuştur, en düşük olanlar ise "terfi imkanının olmaması" ve "ara sıra değişik şeyler yapamamak"tır. Katılımcıların %47,3'ü (n=49) emeklilik zamanı geldiğinde emekli olmayı düşünürken, %52,7'si (n=55) hayır cevabını vermiştir. Yüksek derecede mesleki memnuniyete sahip olanların %85'i (n=20), orta derecede memnun olanların %43,8'i (n=33) emeklilik zamanı gelse dahi emekli olmak istemediğini belirtmiştir.

Sonuç: Aile Hekimlerinin mesleki doyum düzeyleri ile yaş, cinsiyet, pratisyen/uzman olmak, hekim başına kayıtlı nüfus sayısı, ASM'nin bulunduğu ilçenin gelişmişlik düzeyi ve ASM'nin fiziki koşulları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Memnuniyeti yüksek olanların emekli olmayı daha az düşünmeleri sağlık hizmetleri açısından olumludur

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

KOAH'lı Hastalarda Beslenme Durumunun Yaşam Kalitesi ve Hastalık Düzeyi ile İlişkisi

Öznur Yeşil, Erkan Melih Şahin, Mehmet Göktuğ Kılınçarlan
Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği ABD

Giriş: Kronik Obstruktif Akciğer Hastalığı(KOAH); havayolları ve akciğerin artmış kronik inflamatuvar yanıtı ile ilişkili, ilerleyici özellikteki kalıcı hava akımı kısıtlanması ile karakterize; yaygın, önlenemez ve tedavi edilebilir bir hastalıktır. 2019 GOLD kılavuzuna göre KOAH dünyada 4. en sık ölüm nedeni iken 2020 yılında 3. sırada yer alacaktır. Türkiye'deki KOAH prevalansı %19.2'dir. Son yıllarda yaşlı nüfusun ve risk faktörlerinin (hava kirliliği, obezite, tütün, fiziksel inaktivite...) giderek artması nedeniyle KOAH prevalansı da artmaktadır. Aynı zamanda KOAH, tüm dünyada ciddi morbidite nedenidir. Neden olduğu ekonomik ve sosyal yük oldukça fazladır. KOAH'lı hastalarda vücut kompozisyon değişimi önemli bir komorbidite sebebidir. Bunun nedeni tam belli olmamakla birlikte; solunum işindeki artışa paralel enerji tüketimindeki artış, metabolik ve fonksiyonel kapasitedeki bozulmanın yol açtığı negatif enerji dengesi ile açıklanmaktadır.

Çalışmamızın amacı KOAH'ı olan hastalarda beslenme durumunu belirleyip bunun hastalık düzeyi ve yaşam kalitesi ile ilişkisini ortaya koymaktır.

Yöntem: Kesitsel tipteki çalışmamız, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi KOAH Polikliniğine 01.06.2019 – 01.09.2019 tarihleri arasında başvuran ve KOAH tanısı almış 450 hasta üzerinde yürütülecektir. Hastaların beslenme durumunu ölçmek için Mini Nutrisyonel Test kullanılacaktır. Hastalık düzeyini belirlemek için CAT, mMRC ölçekleri yardımı ile oluşturulacak Birleşik KOAH değerlendirme şeması kullanılacak ve hastalar A,B,C,D gruplarına ayrılacaktır. Çalışmaya katılacak hastalardan onam formu alınacaktır.

Bulgular: Çalışmamızdaki bağımlı değişkenler KOAH'lı hastaların yaşam kalitesi puanı ve hastalık düzeyidir; bağımsız değişken ise beslenme durumudur.

Sonuç: Araştırmadan elde edilen sonuçlar doğrultusunda KOAH'lı hastalarda beslenme durumunun yaşam kalitesi ve hastalık düzeyi üzerine etkisi ortaya konulacak olup sonrasında geliştirilebilecek müdahale stratejilerine zemin oluşturacaktır.

Tartışma Soruları:

- 1) KOAH hastalarında yaşam kalitesini tespit etmek için hangi ölçek ya da anketler kullanılabilir? CAT anketi kullanılabilir mi?
- 2) Hastaların beslenme durumunu değerlendirirken ek uygulama/yöntem önerir misiniz?
- 3) Araştırmamız nasıl daha kapsamlı hale getirilebilir, neler önerirsiniz?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezleri'ne Başvuran Hipertansiyon Hastalarının Tedaviye Uyum Öz Etkililiği ile Hastalık Algısı Arasındaki İlişkinin Saptanması

Ece Alıcı, Aysel Aydoğan Köken, Vildan Mevsim
Dokuz Eylül Üniversitesi Tıp Fakültesi Aile Hekimliği AD, İzmir.

Giriş: Türk Hipertansiyon Prevalans Çalışması (Patent) verilerine göre hipertansiyon prevalansı %31,8 olarak bulunmuştur. Bu hastaların ancak %31,1'inin tedavi aldığı ve tedavi alanların sadece %20,7'sinin kan basıncının kontrol altında olduğu saptanmıştır. Aynı çalışma verilerine göre hipertansiyonlu hastaların sadece %40,7'sinin hastalıklarının farkında olduğu tespit edilmiştir.

Hipertansiyon tanısı almış bireylerin tedavisinde en önemli sorun, hipertansiyonu olan kişilerin tedaviye uyum gösterememeleridir. Uyum; bireylerin hipertansiyon tedavisinde hastalığa ilişkin algıları, kendilerini takip eden hekim ve hemşire ile devamlı iletişim halinde olması, reçete edilenleri onaylama ve uygulamadaki rolü, kan basıncı kontrolünü sağlaması, önerilen diyeti uygulama ve oluşabilecek komplikasyonlar yönünden klinik önerilerle uyuma boyutu olarak tanımlanmaktadır. Hastalık algısı, bireylerin bir hastalık veya semptomla ilgili inanç ve beklentilerinin yansımasıdır. Hipertansiyon tedavi uyumu için hastaların hastalık algılarına anlamak önemlidir.

Bu çalışmadaki amacımız, hipertansiyon tanılı bireylerin tedaviye uyum öz-etkililiği ile hastalık algısı arasındaki ilişkiyi saptamaktır.

Yöntem: Kesitsel analitik çalışma olarak planlanan çalışmada, Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Aile Sağlığı Merkezlerine başvuran 18 yaş üzerinde, en az altı ay önce hipertansiyon tanısı almış, antihipertansiyon ilaç kullanan, herhangi bir iletişim sorunu olmayan, çalışmaya katılmayı kabul eden bireyler alınacaktır. Uygunluk örneklem yöntemi ile en az 384 kişiye ulaşılması hedeflenmiştir. Katılımcılara, sosyodemografik özellikleri (yaş, cinsiyet, medeni durum, ekonomik durum) ve hipertansiyon hastalığına ilişkin bilgileri (kullanılan ilaçlar, hipertansiyon hastalık süresi, günlük doz, hastalığa bağlı gelişen komplikasyonlar) içeren hasta bilgi veri formu, Ogedegbe ark geliştirdiği ve Fernandez ark revizyonunu yaptığı, Hacıhasanoğlu tarafından Türkçe'ye adapte edilmiş "ilaç tedavisine uyum öz-etkililik ölçeği kısa formu" ve Weinmann tarafından geliştirilmiş "Hastalık algısı ölçeği" uygulanacaktır. İstatistiksel değerlendirmede veriler SPSS 22.0 programı kullanılarak değerlendirilecektir. Veri analizinde tanımlayıcı analizlerin yanı sıra, ki-kare testi, student t testi, ANOVA ve korelasyon analizi kullanılacaktır.

Bulgular ve Sonuç: Araştırma fikir aşamasındadır.

Tartışma Soruları:

- 1) Yöntemsel kısıtlılıklar neler olabilir?
- 2) Başka ölçekler kullanılabilir mi?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Annelerin Çocuklarının Ağırlık Durumları Üzerindeki Algısı

Onur Bakıcı

Manisa Celal Bayar Üniversitesi Aile Hekimliği Anabilim Dalı

Giriş : DSÖ Avrupa Çocukluk Obezite Sürveyans Girişimi 2013 [WHO European Childhood Obesity Surveillance Initiative (COSI) 2013] verilerine göre Türkiye'deki 7-8 yaş arası çocukların % 22,5'i obez veya fazla kiloludur (% 14,2 fazla kilolu, % 8,3 obez). Annelerin çocuklarının kilo durumlarına ilişkin algılarını değerlendiren çalışmalar bulunmaktadır. Bu çalışmalarda ebeveynlerin çoğu zaman çocuklarının kilo durumlarını doğru algılamadıkları, obezite ile ilgili endişe düzeylerinin düşük olduğu ve obeziteyle ilgili sağlık risklerinin farkında olmadıkları bulunmuştur. Ülkemizde bu konu hakkında yeterli çalışma bulunmamaktadır. Bu çalışmanın amacı; cinsiyet, aile geliri ve anne kilo durumu, eğitim düzeyi ve yaşına göre 6-10 yaş arası okul çocuklarında çocukluk çağı obezitesinin anneler açısından nasıl algılandığını ölçmektir.

Yöntem: Veriler, Manisa il merkezinde tek bir okula ait ilkokul öğrencilerinden toplanacaktır. Öğrencilerin vücut kitle indeksi boy ve kilo ölçümlerinden hesaplanacaktır. Çocukların yaşı, cinsiyeti ve sosyo-ekonomik durumu, okulların idari kayıt sistemlerinden elde edilecektir.

Annelerin ve çocuklarının kilo durumu, yaşı, boyu ve kilosu hakkındaki algılarına bir anket formu ile ulaşılabilecektir. Annelere çocuklarıyla ilgili sorulacak sorular

"Çocuğunuzun ağırlığını nasıl tanımlarsınız? (zayıf, normal, biraz kilolu , şişman)"

"Çocuğunuzun boyunun kaç olduğunu tahmin edersiniz?"

"Çocuğunuzun kilosunun kaç olduğunu tahmin edersiniz?"

Annelere kendileriyle ilgili sorulacak sorular;

"Boyunuz ve kilonuz kaç?"

"Eğitim durumunuz nedir?"

"Aylık geliriniz nedir ?

Elde edilen veriler istatistiksel yöntemlerle değerlendirilecektir.

Bulgular: Araştırmamız öneri aşamasındadır.

Sonuç: Anneler birçok durumda çocuklarıyla ilgili objektif bakış açısına sahip olmayabilirler. Çocuklarının ağırlık durumu ile ilgili yanlış algıya sahip olmaları ise anneleri bu konuda sağlık yardımı almaktan alıkoyacaktır. Bu çalışma annelerin çocuklarının ağırlık durumuna olan algılarını araştırarak olası bir obeziteye geç müdahale konusunu farklı bir açıdan tartışmaya açacaktır

Tartışma Soruları:

- 1) Araştırmanın yöntemi konusunda önerileriniz neler olabilir.
- 2) Araştırmanın dışlama kriterleri neler olmalıdır?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Hürriyet Okmeydanı Eğitim Aile Sağlığı Merkezine Başvuran 40 Yaş Üzeri Erkek Hastaların Kardiyovasküler Risk Değerlendirilmesi

Zekiye Pelin Yağan, Seçil Arıca
SUAM Okmeydan EAH

Amaç: Çalışmamızın amacı kırk yaş üstü erkek hastalarda Framingham ve SCORE risk sistemine göre kardiyovasküler hastalık yönünden riskleri belirlemek. Uygulanan bu iki risk sisteminin karşılaştırmak.

Gereç ve Yöntem: Olgular hastanemize bağlı Gaziosmanpaşa Hürriyet Eğitim Aile Sağlığı Merkezinde başvuran hastalardan 40 üstü erkek, son 6 ay içinde kan tahlil sonuçları olması dikkate alınarak toplandı. Risk faktörlerinin değerlendirilmesinde kullanılan Framingham, SCORE sistemi içeren anket uygulandı. Çalışmada elde edilen bulgular değerlendirilirken, istatistiksel analizler için IBM SPSS Statistics 22 (IBM SPSS, Türkiye) programı kullanıldı.

Bulgular: Çalışmamıza katılan olguların kardiyovasküler hastalık(KVH) açısından SCORE sistemine göre yaklaşık yarısının orta derece, üçte birinin ise yüksek derece riskli olduğunu belirledik. Framingham sistemine göre ise olgularımızın en fazla düşük riskli grupta ve buna yakın oranda orta riskli grupta toplandığını belirledik. Yaş, risk faktörleri içerisinde Framingham ile Score skorları arasında pozitif yönlü güçlü ilişkiye sahiptir ($r:0,89-0,555$ $p:0,001$ $p<0,005$). Lipid parametreleri incelendiğinde total kolesterol her iki risk sisteminde yüksek ve düşük gruplar arası anlamlı farklılık göstermektedir ($p<0,05$). Framingham ve SCORE risk skorları ile arasındaki ilişki incelendiğinde; aralarında pozitif yönde ve %72,4 düzeyinde istatistiksel olarak anlamlı ilişki saptanmıştır ($r=0,724$; $p<0,01$).

Sonuç: Risk skorum sistemleri arasında anlamlı da olsa gruplar arası uyum çok düşüktür. Yaş her iki sistemde KVH risk değerlendirmeden önemli bir faktördür.

Araştırma Soruları:

- 1) 40 (Kırk) yaş üstü erkek hastalarda kardiyovasküler risk düzeyleri arasında Framingham ve Score sistemine göre hangi sistem daha uygun?
- 2) Risk hesaplama yöntemleri karşılaştırırken nasıl bir yol çizilmeli ?
- 3) Risk yüksek çıkan hastalar birinci basamakta nasıl yönetilmeli?

14. AİLE HEKİMLİĞİ ARAŞTIRMA GÜNLERİ

Marmara Üniversitesi Tıp Fakültesi
11-13 NİSAN 2019-İSTANBUL

Tıp Fakültesi

Okmeydanı Eğitim Araştırma Hastanesi Hürriyet Eğitim Aile Sağlığı Merkezine Kayıtlı Nüfusta Tip 2 Diyabetes Mellitus Riski Değerlendirmesi

Hüseyin Acar¹, Seçil Arıca²

¹ Ümraniye Zeyneloğlu Aile Sağlığı Merkezi

² S.B.Ü Okmeydanı Sağlık Uygulama Araştırma Merkezi

Amaç: Diyabet tüm dünyada olduğu gibi Türkiye'de artan insidansı ve epidemik seviyelere ulaşmasıyla oluşturduğu halk sağlığı problemleri açısından çok önemli bir boyuta gelmiştir. Aile hekimliği kliniği olarak birinci basamak sağlık hizmeti verdiğimiz SBÜ Okmeydanı SUAM'ye bağlı Okmeydanı Eğitim Araştırma Hastanesi Hürriyet Eğitim Aile Sağlığı Merkezine kayıtlı yetişkinlerin Diyabetes Mellitus riski açısından değerlendirilmesini amaçladık.

Yöntem: ASM'ye bağlı 18 yaş üstü nüfusu en iyi temsil etmesi açısından yaş tabakalı örneklem alındı. Hastaların sosyodemografik verileri, kısa özgeçmişleri, antropometrik ölçümleri kan basıncı ve bazı tetkik değerleri kaydedildi. Riskli bireyleri tanımlamada önerilen ölçeklerden olan FINDRISK Tip 2 Diyabet Riski anketi uygulandı.

Bulgular: Hastalarımız 139'u (%66.2) kadın ve 71'i (%33.8) erkek olmak üzere toplam 210 kişiydi. Olguların yaşları ortalaması 41.75±15.1 yıldır. Olguların %71,4'ü 50 yaşın altındaydı. En sık görülen kronik hastalık hipertansiyondur. Hastaların %78'i fazla kilolu veya obezdir. Dünyada sıkça kullanılan iki farklı metabolik sendrom kriteri ATP III ve IDF'ye göre %32,9 ve %31,9 oranlarında metabolik sendrom tanısı konmuştur. En yüksek oranda 50 yaş ve üzerinde görülmüştür. FINDRISK anketi skoru 9,96±5,24 puan olarak bulundu ve bu puan hafif risk düzeyindeydi. Hastaların çoğunluğu %64,3'ü düşük ve hafif risk grubundaydı. Yüksek riskli hastalar %14,3'lük, çok yüksek riskli hastalar %3,6'lık kesimi oluşturmaktaydı. Kadınlarda, yaşın artmasıyla, evlilerde, kronik hastalığı olanlarda, eğitim düzeyi düşük olanlarda, şu an bir işte çalışmayanlarda FINDRISK risk dereceleri daha az oranda düşük ve hafif risk grubunda, daha fazla oranda yüksek ve çok yüksek risk grubundaydı.

Sonuç: Birinci basamakta, diyabet risklerinin düzenli aralıklarla değerlendirilmesi diyabetin yükünü hafifletecektir. Bu çalışmada yaptığımız gibi her aile hekimi nüfusunda FINDRISK ölçeğini kullanarak hastaların risk durumunu taramalıdır. Diyabetle başa çıkabilmek için iyi bir adım olacaktır.

Aile Hekimliği Akademisi

Destekleyen Kuruluşlar

TAHEV
TÜRKİYE AİLE HEKİMLİĞİ VAKFI

Organizasyon

